

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

SKONSOLIDOWANY RAPORT ROCZNY

GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA

ZA ROK OBROTOWY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 ROKU

opublikowany zgodnie z § 82 ust. 2 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2014, poz. 133)

Warszawa, 21 marca 2017 r.

Zawartość raportu rocznego:

- I. List Prezesa Zarządu do Akcjonariuszy
- II. Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja w 2016 roku
- III. Oświadczenie Zarządu
- IV. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku
- V. Opinia i raport biegłego rewidenta

Szanowni Państwo

Ubiegły rok był okresem poważnej próby dla rynku budowlanego w Polsce. Brak dużych przetargów, spadek zamówień oraz opóźnienia w rozpoczęciu nowych programów inwestycyjnych przełożyły się na kondycję całej branży. Trakcja PRKil S.A. pomyślnie zdała ten trudny test, po raz kolejny udowadniając wysoką sprawność operacyjną i zdolność szybkiego wdrażania ważnych decyzji. Kluczowym wyzwaniem było utrzymanie wielkości przychodów mimo spadku wartości rynku. Dzięki bardzo aktywnej polityce ofertowania, skierowanej do mniejszych zadań, wcześniej pozostających poza obszarem podstawowej działalności, spółka odnotowała wzrost przychodów w segmencie kolejowym o ponad 3%. Jednocześnie istotnie wzrosły przychody w branży mostowej i o blisko 18% w segmencie produkcyjnym. Kontynuowano dywersyfikację działalności poprzez otwarcie nowych jednostek operacyjnych w Gdańsku, Krakowie i Lublinie. Efektem tego było podwojenie przychodów z rynku drogowego oraz skuteczna ekspansja w segmencie energetyki. Wszystkie te działania przyniosły wzrost przychodów w spółce o ponad 8%.

Trakcja PRKil S.A. jest kompleksowo przygotowana do realizacji zadań określonych w Krajowym Programie Kolejowym. Sprawny i szybki proces restrukturyzacji zatrudnienia przyniósł pełną konsolidację zasobów i zbudowanie nowoczesnej, kontraktowo zorientowanej organizacji, zaś nowi pracownicy wzmocnili naszą kadrę inżynierską i techniczną. Dotychczasowy potencjał wykonawczy istotnie zwiększyliśmy przejmując pełną kontrolę nad spółką Bahn Technik Wrocław, dysponującą szeregiem specjalistycznych urządzeń. Równocześnie Trakcja PRKil zakupiła kolejne wysokowydajne maszyny i kontynuowała modernizację posiadanego sprzętu.

W ubiegłym roku aktywnie sondowaliśmy rynki zagraniczne otwierając biura w Bułgarii i na Ukrainie, zaś litewska spółka Kauno Tiltai, zachowując czołową pozycję na macierzystym rynku, realizuje kolejne kontrakty w Szwecji.

Dzięki skutecznej koordynacji działań, Grupa Trakcja systematycznie zwiększa zakres swojej działalności i otwiera nowe rynki, jednocześnie przykładając szczególną staranność do zachowania zrównoważonego tempa rozwoju i ograniczając potencjalne ryzyka.

Niezmiennie cieszymy się wysokim poziomem zaufania publicznego naszych klientów i kontrahentów, jak również rynku kapitałowego. W ubiegłym roku skutecznie wdrożyliśmy procedury wynikające z unijnych dyrektyw MAR - Market Abuse Regulation i MAD - Market Abuse Directive, określające nowe standardy transparentności spółki. Rok 2016 zakończyliśmy wejściem do grona spółek odpowiedzialnych Respekt Index notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Tym samym Trakcja PRKil potwierdziła najwyższe standardy zarządzania m.in. w zakresie ładu korporacyjnego, odpowiedzialności społecznej i ekologii.

Mamy pełną świadomość, że miniony, trudny rok został przez Grupę Trakcja dobrze wykorzystany, zaś określone przez spółkę kierunki i strategia działania, będą fundamentem trwałego zaufania naszych klientów i akcjonariuszy.

Pozostając z poważaniem, zapraszamy do zapoznania się z raportem za rok 2016.

W imieniu Zarządu Spółki

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Trakcja PRKil S.A.

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA
W 2016 ROKU

Niniejsze Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja w 2016 roku zostało sporządzone na podstawie § 91 i 92 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2014, poz. 133).

SPIS TREŚCI

1.	ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA	8
1.1.	Ogólne informacje o Grupie.....	8
1.2.	Struktura Grupy	9
1.3.	Opis organizacji Grupy Trakcja, ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji.....	11
1.4.	Opis zmian w strukturze Grupy wraz ze wskazaniem ich skutków	12
1.5.	Zatrudnienie w Grupie.....	13
1.6.	Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą	13
2.	DZIAŁANOŚĆ GRUPY TRAKCJA	14
2.1.	Podstawowe produkty, towary i usługi.....	14
2.2.	Struktura sprzedaży	16
2.3.	Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia	16
2.4.	Wydarzenia 2016 roku	17
2.5.	Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Trakcja mające znaczący wpływ na działalność.....	20
2.6.	Umowy znaczące dla działalności	21
2.7.	Główne lokaty i inwestycje kapitałowe.....	23
2.8.	Strategia i kierunki rozwoju Grupy	24
2.9.	Perspektywy rozwoju Grupy	25
2.10.	Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy	25
2.11.	Czynniki ryzyka i zagrożeń	26
3.	ANALIZA SYTUACJI MAJĄTKOWEJ I FINANSOWEJ GRUPY TRAKCJA	28
3.1.	Wyniki finansowe Grupy w 2016 roku	28
3.2.	Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego bilansu z punktu widzenia płynności	32
3.3.	Ocena zarządzania zasobami finansowymi	33
3.4.	Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wyniki Grupy Trakcja za 2016 rok	34
3.5.	Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych	34
3.6.	Transakcje zabezpieczające.....	35
3.7.	Objaśnienie różnic pomiędzy osiągniętymi i prognozowanymi wynikami finansowymi Grupy Trakcja.....	35
4.	AKCJE I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA TRAKCJA PRKiI.....	35
4.1.	Struktura akcjonariatu.....	35
4.2.	Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących	36
4.3.	Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu	36
4.4.	Programy akcji pracowniczych.....	36
4.5.	Nabycie akcji własnych.....	36
5.	POZOSTAŁE INFORMACJE	37
5.1.	Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych umowach kredytów i pożyczek	37

5.2. Informacje o pożyczkach udzielonych w roku obrotowym	38
5.3. Informacje o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach	38
5.4. Wpływy z emisji papierów wartościowych	38
5.5. Istotne pozycje pozabilansowe	39
5.6. Istotne sprawy sądowe i sporne	39
5.7. Istotne zdarzenia po dniu bilansowym	41
5.8. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	41
5.9. Wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej	42
5.10. Umowy zawarte między Jednostką dominującą a osobami zarządzającymi	43
5.11. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju	43
5.12. Informacje o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta	43
6. RAPORT DOTYCZĄCY STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO	45
6.1. Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego według „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016” zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 obowiązujących od 1 stycznia 2016 r., wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia	45
6.2. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania	47
6.3. Skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych spółki oraz ich komitetów	48
6.4. Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych	51
6.5. Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie zbiór jest publicznie dostępny	52
6.6. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji	52
6.7. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień	52
6.8. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu	52
6.9. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki Trakcja PRKiI	53
6.10. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji	53
6.11. Opis zasad zmiany statutu lub umowy Spółki Trakcja PRKiI	53
6.12. Informacja o prowadzeniu polityki sponsoringowej	53

Dane liczbowe prezentowane w niniejszym Sprawozdaniu z Działalności Grupy podane zostały w tysiącach złotych polskich, z wyjątkiem pozycji, w których wyraźnie wskazano inaczej. Informacje finansowe zawarte w niniejszym sprawozdaniu wynikają ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2016 roku. Chcielibyśmy zwrócić również szczególną uwagę na stwierdzenia dotyczące przyszłości (np. może, będzie, oczekiwać, uważać, szacować), ponieważ oparte są na pewnych założeniach, obciążone ryzykiem i niepewnością. Grupa w związku z tym nie ponosi żadnej odpowiedzialności za te informacje.

1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA

1.1. Ogólne informacje o Grupie

Grupa Trakcja („Grupa Trakcja”, „Grupa”) jest jednym z czołowych podmiotów na polskim i litewskim rynku budownictwa infrastruktury kolejowej, tramwajowej i drogowej.

Głównym przedmiotem działalności Grupy jest kompleksowa realizacja robót związanych z szeroko rozumianą infrastrukturą kolejową i drogową z wykorzystaniem nowoczesnego parku maszynowego. Grupa specjalizuje się w świadczeniu usług inżynieryjno-budowlanych w zakresie: projektowania, budowy i modernizacji linii kolejowych i tramwajowych, sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej, linii elektroenergetycznych oraz budowy mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, ścian oporowych, dróg i towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej. Poza tym Grupa Trakcja może wykonywać prace ogólnobudowlane z zakresu przygotowania terenów pod budowę, wznoszenia i modernizowania budowli, a także instalacje budowlane i prace wykończeniowe. Istotnym elementem oferty jest budownictwo kubaturowe, zarówno na potrzeby infrastruktury kolejowej (budynki podstacji trakcyjnych, nastawni ruchowych, posterunków przejazdowych, dworców, hali pociągowych i innych), jak i budownictwa ogólnego (mieszaniowego i biurowego). Uzupełnieniem usług jest budowa systemów elektroenergetycznych oraz systemów sterowania zdalnego. Spółki z Grupy od ponad siedemdziesięciu lat realizują kompletne instalacje elektroenergetyczne średnich a także wysokich napięć, zarówno w nowych, jak i modernizowanych i remontowanych obiektach energetyki kolejowej. Grupa dokonała modernizacji kilku tysięcy km linii kolejowych i zelektryfikowała ponad 10.000 km linii kolejowych, wybudowała i zmodernizowała ponad 450 podstacji trakcyjnych i 380 kabin sekcyjnych.

W sektorze budownictwa drogowego Grupa specjalizuje się w budowie i przebudowie dróg, autostrad, mostów, wiaduktów, lotnisk, portów wodnych oraz instalacji infrastruktury użyteczności publicznej. Od początku swojej działalności, tj. od 1949 roku, należąca do Grupy spółka AB Kauno Tiltai, największa spółka w sektorze budownictwa infrastrukturalnego w krajach bałtyckich, wybudowała ponad 100 mostów oraz wiaduktów i była odpowiedzialna za budowę i odbudowę wielu dróg na terenie całej Litwy.

Głównym atutem Grupy jest możliwość kompleksowej realizacji inwestycji własnym potencjałem we wszystkich branżach (roboty torowe, obiekty inżynieryjne, sieć trakcyjna), posiadany portfel zleceń oraz:

- posiadanie wysoko wykwalifikowanej, kadry zarządzającej i zorientowanej na klienta załogi,
- duże doświadczenia w profesjonalnej realizacji i koordynacji robót realizowanych terminowo wg najwyższych standardów europejskich,
- posiadanie nowoczesnego parku maszynowego.

Grupa posiada dużą przewagę konkurencyjną nad innymi firmami, a pozycja Grupy na rynku usług związanych z infrastrukturą kolejową i drogową w Polsce i krajach bałtyckich jest ugruntowana i stabilna.

Długoletnia praktyka rynkowa pozwoliła Grupie na wypracowanie technik zarządzania realizowanymi projektami, które zapewniają możliwości realizacji powierzonych spółkom prac z dotrzymaniem założonych harmonogramów, przy jednoczesnym zachowaniu wymaganej jakości i specjalnych wymagań inwestorów.

Wiele z realizowanych przez Grupę projektów jest finansowana m.in. z funduszy Unii Europejskiej i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach realizacji, w których wymagane jest ścisłe stosowanie się do procedur unijnych, co dodatkowo wpływa na poziom jakości wykonywanych usług i produkowanych wyrobów.

Grupa posiada wieloletnie doświadczenie w budowie i remontach dróg kołowych w Polsce i na Litwie. Grupa realizuje kompleksowe prace jako uznany generalny wykonawca, z udziałem sprawdzonych podwykonawców oraz samodzielnie przy wykorzystaniu własnego potencjału. Ponadto Grupa wykonuje także specjalistyczne zadania polegające na układaniu nawierzchni drogowej, budowie obiektów inżynieryjnych, odwodnienia, oświetlenia, kanalizacji oraz infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Grupa posiada wytwórníę mas

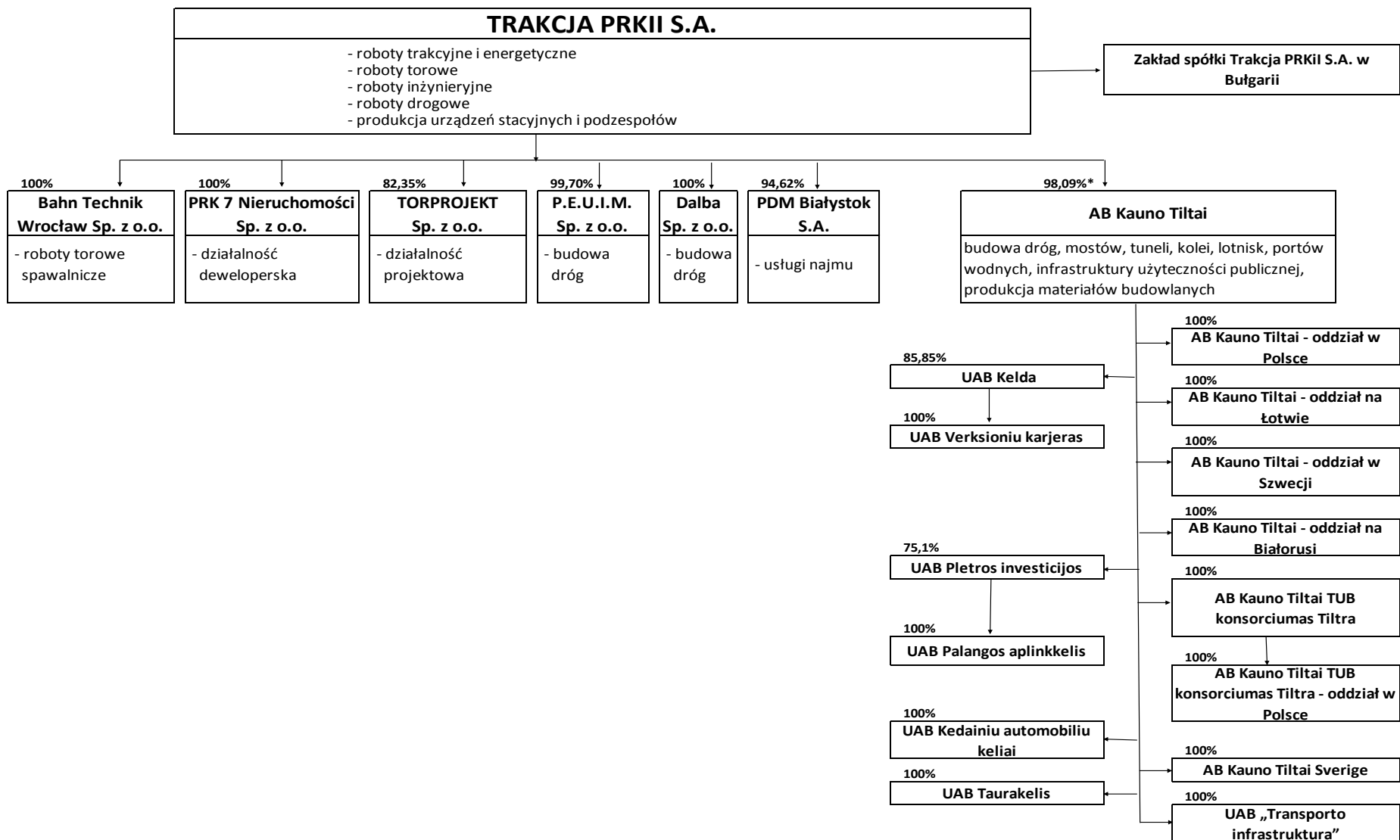

bitumicznych, produkującą na potrzeby naszych kontraktów i będącą sprawdzonym źródłem materiałów dla klientów zewnętrznych.

Grupa wykonuje podstacje trakcyjne na potrzeby zasilania linii tramwajowych, trolejbusowych, a przede wszystkim kolejowych, również jako kabiny sekcyjne, i wyposażamy je w rozdzielnice własnej produkcji.

1.2. Struktura Grupy

Trakcja PRKiI jest Jednostką dominującą Grupy Trakcja. Skład i strukturę Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższy schemat.

*) Spółka Trakcja PRKII posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną.

1.3. Opis organizacji Grupy Trakcja, ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji

W skład Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodzi Jednostka dominująca Trakcja PRKiI oraz jednostki zależne.

Jednostki podlegające konsolidacji metodą pełną:

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską i ma na swoim koncie udane inwestycje, do których można zaliczyć m.in. Lazurowe Osiedle w Warszawie – etap I i II, inwestycję przy ul. Oliwskiej w Warszawie oraz budowę pięciu budynków wielorodzinnych w Warszawie przy ul. Pełczyńskiego. Aktualnie spółka realizuje inwestycję polegającą na wybudowaniu domów w zabudowie szeregowej przy ul. Oliwskiej w Warszawie.

Torprojekt Sp. z o.o.

Torprojekt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie to spółka, która powstała w 2009 roku. Spółka wykonuje kompleksowo dokumentację projektową obejmującą studia wykonalności, koncepcje, projekty podstawowe, w tym budowlane, materiały przetargowe oraz projekty wykonawcze w następujących specjalnościach: linii kolejowych, stacji, węzłów, przystanków osobowych i punktów ładunkowych, mostów, wiaduktów, urządzeń sterowania ruchem kolejowym, budynków i budowli wraz z technologią itp.

Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

W dniu 30 grudnia 2016 roku Trakcja PRKiI stała się jedynym właścicielem spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. („BTW”). Szczegóły transakcji zostały opisane w nocie 3.1 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016. Do dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa sprawowała wspólną kontrolę nad BTW i klasyfikowała spółkę jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11.

Zakres działalności BTW obejmuje: sprzedaż nawierzchni przejazdowej typu Strail firmy Gummiwerk Kraiburg Elastik GmbH, spawanie termitowe, naprawę oraz remont rozjazdów, remont przejazdów kolejowych i tramwajowych, wykonywanie złącz izolowanych klejono-sprężonych typu S, zgrzewanie szyn kolejowych i tramwajowych, podbicie oraz profilowanie szyn kolejowych i tramwajowych, sprzedaż smarownic szynowych firmy Perker SR, sprzedaż koźłów oporowych firmy A.Rawie. Dodatkowo od grudnia 2016 roku BTW posiada dźwig GOTTWALD oraz stabilizator toru DGS. BTW świadczy swoje usługi zarówno w Polsce jak i zagranicą.

Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o. („PEUiM”)

Jest to spółka z sektora budownictwa drogowego, której działalność skupia się w regionie północno-wschodniej części Polski. Spółka PEUiM została utworzona w roku 1960 w Białymstoku. Specjalizacja spółki PEUiM obejmuje budowę dróg, chodników, montaż urządzeń sygnalizujących oraz ostrzegawczych, zabezpieczających drogi. Ponadto, spółka produkuje masy bitumiczne, beton oraz inne materiały budowlane.

Dalba Sp. z o.o.

Spółka z siedzibą w Białymstoku zajmująca się wykonawstwem robót inżynierskich, głównie przy realizacji uzbrojenia sanitarnego dróg i ulic.

PDM Białystok S.A.

Spółka z siedzibą w Białymstoku. Spółka świadczy usługi najmu sprzętu, pomieszczeń oraz narzędzi dla firm zewnętrznych oraz jest dostawcą materiałów dla spółki PEUiM.

Zakład Spółki Trakcja PRKiI S.A. w Bułgarii

29 marca 2016 roku został utworzony zakład Spółki w Bułgarii (Sofia) przez Trakcja PRKiI S.A.

Grupa AB Kauno Tiltai

AB Kauno Tiltai jest największą spółką w sektorze budownictwa dróg i mostów w krajach bałtyckich. Spółka specjalizuje się w budowie oraz odbudowie dróg, mostów, tuneli, kolei, lotnisk, portów wodnych, czego m.in. dowodzi fakt, że od początku swojej działalności tj. od roku 1949 AB Kauno Tiltai wybudowała ponad 100 mostów oraz wiaduktów i była odpowiedzialna za budowę i odbudowę wielu dróg na terenie całej Litwy.

AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kownie jest jednostką zależną w stosunku do Jednostki dominującej Trakcja PRKiI oraz jednocześnie jest jednostką dominującą w Grupie AB Kauno Tiltai.

W skład Grupy AB Kauno Tiltai wchodzi następujące podmioty:

- UAB Kelda – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Vievis (Litwa); podmiotem zależnym od spółki jest:
  - UAB Verkšioniu karjeras - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Bagoteliu K (Litwa);
- UAB Taurakelis – jednostka zależna, spółka UAB Taurakelis z siedzibą w Tauragė (Litwa);
- UAB Kedainiu Automobiliu Keliai – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kėdainiai (Litwa);
- TUB Konsorciumas Tiltra - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kownie (Litwa);
- UAB Pletros investicijos – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa);
- UAB Palangos aplinkkelis - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa) powołana w celu realizacji umowy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- AB Kauno Tiltai oddział w Polsce – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Polsce;
- AB Kauno Tiltai oddział na Łotwie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Rezekne (Łotwa) ;
- AB Kauno Tiltai oddział na Białorusi – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Mińsku (Białoruś);
- AB Kauno Tiltai oddział w Szwecji – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Norsborg (Szwecja);
- AB Kauno Tiltai Sverige - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Malmo (Szwecja);
- UAB "Transporto infrastruktura" - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa).

Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest hiszpańska spółka COMSA S.A., która sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące również dane Grupy Trakcja.

1.4. Opis zmian w strukturze Grupy wraz ze wskazaniem ich skutków

W okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku wystąpiły zmiany w strukturze Grupy Trakcja opisane poniżej.

Trakcja PRKiI z dniem 29 marca 2016 roku otworzyła zakład w Bułgarii (Sofii). W dniu 20 września 2016 roku spółka zależna AB Kauno Tiltai utworzyła oddział swojej spółki w Szwecji.

W dniu 30 grudnia 2016 roku Spółka Trakcja PRKiI odkupiła 50% udziałów w spółce Bahn Technik Wrocław (BTW) od Leonhard Weiss International GmbH z siedzibą w Göppingen. Grupa od tego dnia sprawuje pełną kontrolę nad spółką BTW. Szczegóły transakcji zostały opisane w nocie 3.1 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016.

Po dniu bilansowym, w dniu 9 lutego 2017 roku została utworzona spółka zależna ТРАКЦІЯ УКРАЇНА („Trakcja Ukraina” Sp. z o.o.) na Ukrainie z siedzibą w Dnipro, której większościowym udziałowcem jest PDM Białystok S.A. zaś spółka Trakcja PRKiI S.A. utworzyła z dniem 3 marca 2017 roku oddział swojej spółki na Ukrainie.

1.5. Zatrudnienie w Grupie

Przeciętne zatrudnienie w Grupie kształtowało się następująco:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie sprawozdawczym:		
Zarząd Jednostki dominującej	5	5
Zarząd jednostek z Grupy	15	12
Administracja	223	220
Dział sprzedaży	35	33
Pion produkcji	1 044	951
Pozostali	769	687
Razem	2 091	1 908

Zatrudnienie w Grupie na dzień 31 grudnia 2016 roku kształtowało się następująco:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Zatrudnienie w Grupie na dzień bilansowy:		
Zarząd Jednostki dominującej	3	5
Zarząd jednostek z Grupy	13	12
Administracja	228	214
Dział sprzedaży	92	97
Pion produkcji	918	882
Pozostali	708	692
Razem	1 962	1 902

1.6. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą

Jednostka dominująca posiada Zintegrowany System Zarządzania, który obejmuje:

- ISO 9001:2008 System zarządzania jakością;
- ISO 14001:2005 System zarządzania środowiskiem;
- BS OHSAS 18001:2007 System zarządzania BHP.

W 2016 roku zostały wdrożone dodatkowe procedury w obszarze robót budowlanych. Dokonano korekt dokumentacji systemowej w związku ze zmianami w strukturze organizacyjnej Spółki.

W Trakcji PRKiI na przełomie czerwca i lipca 2015 roku miał miejsce audyt odnawiający Zintegrowany System Zarządzania, dokonany przez audytorów TUV SUD. Audyt zakończył się wynikiem pozytywnym. Trakcja PRKiI otrzymała certyfikat potwierdzający prawidłowe funkcjonowanie w Spółce trzech w/w systemów. Certyfikat jest ważny do 2018 roku.

W roku 2016 Emitent wszedł do grona spółek odpowiedzialnych, notowanych w RESPECT INDEX na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. W omawianym okresie opracowano strategię CSR opartą na odpowiedzialnym przywództwie i zarządzaniu, zaangażowaniu społecznym, dialogu z interesariuszami i społecznej innowacyjności. Na jej podstawie wdrożono nową kulturę organizacyjną w Trakcja PRKiI S.A. W ten sposób zostanie zapewniony zrównoważony rozwój w wymiarze ekonomicznym, społecznym i ekologicznym.

W analizowanym okresie również rozpoczęto proces restrukturyzacji Spółki Trakcja PRKiI S.A. (o czym poinformowano w raporcie bieżącym 22/2016). Zarząd Spółki Trakcja PRKiI S.A. jest przekonany, że przeprowadzenie redukcji zatrudnienia spowoduje znaczący spadek kosztów stałych w kolejnych latach, rozpoczynając od roku 2017.

2. DZIAŁANOŚĆ GRUPY TRAKCJA

2.1. Podstawowe produkty, towary i usługi

Zakres działalności Grupy Trakcja obejmuje następujące obszary usług:

Kompleksowa modernizacja linii kolejowych

Modernizacja linii kolejowych obejmuje:

- opracowanie i uzgodnienie koncepcji dla wszystkich branż, wykonanie dokumentacji projektowej budowlanej, wykonawczej wraz z uzyskaniem wszystkich zgód i pozwoleń, a także opracowanie dokumentacji powykonawczej,
- wymianę podtorza oraz nawierzchni torowej przy użyciu zmechanizowanych kombajnów podtorzowych i torowych wraz z budową systemu odwodnienia,
- demontaż sieci trakcyjnej wraz z usunięciem starych fundamentów i budowę nowej sieci trakcyjnej z wykorzystaniem nowoczesnych metod posadawiania fundamentów metodą palowania oraz wykorzystaniem pociągów do potokowej wymiany sieci,
- remont lub kompletną przebudowę obiektów inżynierskich: przepustów, mostów, wiaduktów,
- budowę układu zasilania dla linii kolejowej,
- kompletną modernizację przejazdów kolejowych (skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi),
- przebudowę systemu sterowania ruchem kolejowym,
- przygotowanie terenów pod budowę,
- wznoszenie kompletnych budowli lub ich części,
- wykonanie instalacji budowlanych, inżynierii budowlanej dróg szynowych i lądowych,
- wykonanie linii elektroenergetycznych napowietrznych i podziemnych,
- wykonanie sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej oraz inżynierii wodnej.

Ponadto, w zależności od potrzeb Grupa współpracuje z firmami specjalistycznymi głównie w zakresie robót związanych z zabezpieczeniem ruchu kolejowego i telekomunikacją.

W ramach działalności uzupełniającej prowadzona jest produkcja różnego typu urządzeń przemysłowych wykorzystywanych przy modernizacji infrastruktury kolejowej, do których zaliczają się: rozdzielnie 15 kV trakcyjne i kontenerowe, rozdzielnie prądu stałego 3 kV, 1,5 kV, 1 kV, 0,8 kV, szafy sterownicze, urządzenia sterowania lokalnego i zdalnego oraz napędy odłączników sieci, konstrukcje stalowe dla montażu podstacji i energetyki, wybrany osprzęt sieci trakcyjnej. Ponadto Grupa kompleksowo realizuje linie wysokich napięć 110 kV, zarówno napowietrzne jak i kablowe, buduje linie energetyczne średniego napięcia, w tym linie potrzeb nietrakcyjnych 15 kV dla infrastruktury kolejowej, wraz ze stacjami transformatorowymi, oraz linie niskiego napięcia na potrzeby: oświetlenia, instalacji przeciwpożarowej, odgromowej, sterowania ruchem kolejowym i infrastrukturą pasażerską oraz innych systemów bezpieczeństwa.

Budownictwo kubaturowe

Budownictwo kubaturowe realizowane w ramach Grupy Trakcja obejmuje:

- budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne,
- budynki użyteczności publicznej,
- obiekty przemysłowe.

Działalność deweloperska

Przedmiotem działalności spółki PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. wchodzącej w skład Grupy Trakcja jest:

- budownictwo,
- obsługa nieruchomości na własny rachunek,

- wynajem nieruchomości na własny rachunek.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. zajmuje się realizacją inwestycji deweloperskich: budowy mieszkań i budowy segmentów na zakupionych wcześniej od Trakcji PRKil (dawniej PRK-7 S.A) gruntach. Spółka realizuje projekty deweloperskie przy udziale Generalnego Wykonawcy.

Budowa infrastruktury drogowej

Budowa infrastruktury drogowej obejmuje:

- drogi – budowę i rekonstrukcję autostrad, dróg, ulic, placów i parkingów; usługi związane z utrzymaniem dróg w okresie zimy i lata,
- mosty - budowę i rekonstrukcję mostów, wiaduktów i estakad,
- tunele – budowę i rekonstrukcję tuneli,
- lotniska – budowę i rekonstrukcję lotniskowych pasów startowych i do lądowania, miejsc postojowych samolotów oraz powierzchni specjalnego przeznaczenia.

Budownictwo energetyczne

Budownictwo energetyczne obejmuje:

- wykonanie koncepcji, opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem wszelkich zgód oraz służebności przesyłu dla przesyłowych linii energetycznych i stacji rozdzielczych wysokich napięć,
- realizację kompleksowego budownictwa sieciowego obiektów elektroenergetycznych,
- wykonanie specjalistycznych instalacji elektroenergetycznych w obiektach przemysłowych, użyteczności publicznej,
- budowę, konserwację oraz remonty sieci oświetlenia drogowego,
- wykonywanie usług związanych z diagnostyką sieci elektroenergetycznej, pomiarami instalacji elektrycznej oraz serwisem i konserwacją.

Inne obszary działalności

Pozostały zakres działalności obejmuje:

- konstrukcję nabrzeży – budowę i przebudowę portów i przystani oraz innych konstrukcji nabrzeżnych,
- infrastrukturę inżynierską – budowę wodociągów, kanalizacji, instalacji wodnych i do uzdatniania wody; oświetlenia dróg i ulic, a także instalacja i usługi naprawcze sygnalizacji świetlnej,
- budowę obiektów sportowych,
- produkcję materiałów budowlanych: betonu asfaltowego, emulsji bitumicznych, w tym również modyfikowanych polimerycznie, betonu, produktów żelbetonowych; wydobywanie i przetwórstwo materiałów budowlanych.

Portfel zamówień budowlanych Grupy Trakcja na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 1 201 mln zł (z wyłączeniem części przychodów przypadającą na konsorcjantów). W okresie 2016 roku spółki z Grupy Trakcja podpisały kontrakty budowlane o łącznej wartości 911 mln zł (z wyłączeniem wartości robót przypadających na konsorcjantów). Aktualny portfel zamówień Grupy Trakcja na dzień 31 grudnia 2016 roku zapewnia pełne wykorzystanie mocy produkcyjnych w kolejnym roku obrotowym. Udział w nowych przetargach w 2016 roku pozwoli Grupie w jeszcze większym stopniu zabezpieczyć swój portfel kontraktów na kolejne okresy.

Grupa Trakcja realizuje głównie kontrakty kolejowe i drogowe na rynku polskim i litewskim. Potencjał sprzętowy i ludzki Grupy pozwala na realizację dużych kilkudziesięcio-kilkuset milionowych kontraktów, w związku z czym Grupa w mniejszym stopniu koncentruje się na lokalnych inwestycjach.

Największe realizowane przez Grupę Trakcja kontrakty w 2016 roku przedstawia poniższa tabela (kwota kontraktu podana z uwzględnieniem wartości robót przypadających na konsorcjantów):

Lp.	Nazwa kontraktu	Kwota netto kontraktu (mPLN)	Typ robót
1.	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III (Podłęże - Bochnia)	625	kolejowy
2.	Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap II – odcinek Wrocław – granica woj. Dolnośląskiego	535	kolejowy
3.	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków - Rzeszów, etap III (Dębica - Sędziszów Małopolski)	417	kolejowy
4.	Opracowanie projektów wykonawczych i realizacja robót dla LCS Warszawa Okęcie w ramach Projektu POIiŚ 7.1-19.1.a. pn. "Modernizacja linii kolejowej nr 8, odcinek Warszawa Okęcie - Radom (LOT A, B, F)	360	kolejowy
5.	Modernizacja linii kolejowej Warszawa – Łódź, etap II, lot B – odcinek Łódź Widzew-Łódź Fabryczna	345	kolejowy
6.	Budowa Węzła sieci transeuropejskiej – III etap zachodniej obwodnicy miasta Wilno	306	drogowy
7.	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III; na odcinku Sędziszów Małopolski – Rzeszów Zachodni w km 133,600 – 154,900	303	kolejowy
8.	Realizacja robót budowlanych w ramach Przetargu nr 1 - Modernizacja odcinka Jaworzno Szczakowa - Trzebinia (km 1,150 - 0,000 linii nr 134, km 15,810 - 29,110 linii nr 133) w ramach projektu "Modernizacja linii kolejowej E 30, odcinek Zabrze - Katowice - Kraków, etap IIb".	296	kolejowy
9.	Projekt i budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku od węzła Szubin (z węzłem) do węzła Jaroszewo (z węzłem) o długości około 19,3 km	286	drogowy
10.	Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III – odcinek Czempień – Poznań	156	kolejowy
11.	Rozbudowa drogi E67 (Via Baltica) sieci transeuropejskiej na odcinku Kowno - Marijampole	142	drogowy

2.2. Struktura sprzedaży

Strukturę sprzedaży w podziale na rodzaje robót, produkcję i pozostałą działalność prezentuje poniższa tabela:

	2016		2015	
	wartość	udział	wartość	udział
Roboty kolejowe	737 043	53,4%	859 606	64,7%
Roboty drogowe	507 997	36,8%	328 334	24,7%
Roboty mostowe	23 285	1,7%	26 410	2,0%
Roboty tramwajowe	5 133	0,4%	26 625	2,0%
Roboty energetyczne	26 054	1,9%	-	0,0%
Produkcja	40 717	2,9%	45 777	3,4%
Pozostała działalność	40 944	3,0%	42 429	3,1%
Razem przychody ze sprzedaży	1 381 173	100%	1 329 180	100%

2.3. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia

Sprzedaż usług budowlano - montażowych Grupy w 2016 roku realizowana była na rynku polskim i litewskim.

Strukturę geograficzną przychodów ze sprzedaży 2016 i 2015 roku prezentuje poniższa tabela:

	2016		2015	
	wartość	udział	wartość	udział
Kraj	869 800	63,0%	842 202	63,4%
Zagranica	511 373	37,0%	486 978	36,6%
Razem przychody ze sprzedaży	1 381 173	100%	1 329 180	100%

Głównym odbiorcą Grupy była spółka PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. („PKP PLK S.A.”), pozostałymi zamawiającymi są m.in.: Litewska Administracja Drogowa oraz Urząd Miasta Wilno.

Struktura odbiorców wskazuje, że Grupa uzależniona jest od spółki PKP PLK S.A., która posiadała 47% udział w skonsolidowanych przychodach ze sprzedaży w 2016 roku. Od początku istnienia Grupy jest to główny klient w strukturze odbiorców. Drugi z kolei największy zamawiający - Litewska Administracja Drogowa posiadał 14% udział w strukturze skonsolidowanych przychodów w tym samym roku. Żaden z wymienionych kontrahentów nie jest formalnie powiązany z Grupą.

Struktura dostawców w analizowanym okresie pokazuje, że Grupa nie jest silnie uzależniona od żadnego z kontrahentów. W 2016 roku udział żadnego z dostawców nie osiągnął poziomu powyżej 10 % wartości zakupów materiałów i usług Grupy. Udział największego dostawcy w całkowitych zakupach materiałów i usług Grupy wyniósł ok. 3%.

W trakcie 2016 roku Trakcja PRkil otworzyła zakład w Bułgarii a spółka zależna AB Kauno Tiltai utworzyła oddział swojej spółki w Szwecji. Grupa Trakcja ocenia zarówno rynki skandynawskie jak i rynek bałkański jako perspektywiczny, dlatego też podejmuje działania mające na celu wejście oraz dalszą ekspansję na tych rynkach.

2.4. Wydarzenia 2016 roku

Istotne wydarzenia w 2016 roku	RB
Znaczące umowy - kontrakty budowlane	
Podpisanie przez spółkę zależną AB Kauno Tiltai od dnia 16.12.2015 r. do dnia 29.04.2016 r. umów zawartych z Litewskim Zarządem Dróg przy Ministerstwie Komunikacji o łącznej wartości w przeliczeniu na PLN 146 595 585,42 PLN. Umową o najwyższej wartości była umowa zawarta przez konsorcjum, w skład którego wchodzi Kauno, której wartość netto w przeliczeniu na PLN wyniosła: 105 610 072,91 PLN.	8/2016
24.05.2016 r. Spółka zawarła z Przedsiębiorstwem Usług Technicznych INTERCOR sp. z o.o. aneks do umowy konsorcjum, która była zawarta celem ubiegania się o udzielenie zamówienia publicznego na „Projekt i budowę drogi ekspresowej S-5 na odcinku Nowe Marzy-Bydgoszcz-granica województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego. Część 4 – Projekt i budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku od węzła Szubin (z węzłem) do węzła Jaroszewo (z węzłem) o długości około 19,3 km” oraz aneks do umowy konsorcjum, która była zawarta celem ubiegania się o udzielenie zamówienia publicznego na „Projekt i budowę drogi ekspresowej S-5 na odcinku Nowe Marzy-Bydgoszcz-granica województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego. Część 1 – Projekt i budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku od węzła Aleksandrowo (z węzłem) do węzła Trzyczyn (z węzłem) o długości około 14,7 km”. Na mocy obu aneksów ustalono nowy udział procentowy w realizacji zamówienia w ramach konsorcjów.	14/2016
29.12.2016 r. Spółka zawarła jako Lider konsorcjum umowę z PKP PLK S.A. na realizację robót budowlanych w ramach Przetargu nr 1 – Modernizacja odcinka Jaworzno Szczakowa – Trzebinia (km 1,150 – 0,000 linii nr 134, km 15,810 – 29,110 linii nr 133) o wartości netto 296,45 mln zł. Planowany udział Emitenta wynosi 146,27 mln zł. netto. Prace mają być zrealizowane w ciągu 24 miesięcy od dnia rozpoczęcia robót.	25/2016

Znaczące umowy - pozostałe

Podpisanie przez Spółkę z PZU S.A. aneksu do umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ubezpieczeniowych kontraktowych, który nadaje jej nową treść. Na podstawie umowy ustalono odnawialny maksymalny limit zaangażowania w wysokości 150 mln zł obowiązujący w okresie od 21.01.2016 r. do 20.01.2017 r. Zabezpieczenie umowy stanowią 3 weksle własne in blanco wystawione przez Emitenta wraz z deklaracją wekslową.	2/2016
Zawarcie przez Spółkę z STU Ergo Hestia S.A. umowy o współpracy w zakresie udzielania gwarancji ubezpieczeniowych w ramach przyznanego limitu gwarancyjnego. Na podstawie umowy ustanowiono na czas nieokreślony odnawialny maksymalny limit zaangażowania w wysokości 150 mln zł. Zabezpieczenie umowy stanowi 10 weksli własnych in blanco wystawionych przez Emitenta wraz z deklaracjami wekslowymi.	3/2016
Podpisanie przez Spółkę z HSBC Bank Polska S.A. aneksu do umowy o linię gwarancyjną do kwoty 70 mln zł. Na mocy aneksu wydłużono termin dostępności gwarancji bankowej do dnia 30.09.2016 r.	4/2016
Podpisanie przez Spółkę z mFactoring S.A. aneksu do znaczącej umowy faktoringu z regresem. Na mocy aneksu limit finansowania przewidziany w umowie został zmieniony i wynosi 50 mln zł.	6/2016
Podpisanie aneksu do umowy ramowej z mBank S.A., na mocy którego została zwiększona kwota udzielonej Spółce przez Bank linii gwarancji z limitem gwarancyjnym.	16/2016

Zmiany w składzie Zarządu Spółki

---

6 września 2016 r. Spółka otrzymała od Pana Nerijus Eidukevicius oświadczenie o rezygnacji z funkcji Wiceprezesa Zarządu Trakcja PRKiI S.A. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 8 września 2016 r.	21/2016
30 grudnia 2016 r. Spółka otrzymała od Pana Sławomira Raczyńskiego oświadczenie o rezygnacji z funkcji Wiceprezesa Zarządu Trakcja PRKiI S.A. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 grudnia 2016 r.	27/2016

Pozostałe

W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości firmy (tzw. goodwill) przypisanej do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w którego skład wchodzi spółki zależne: PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz PDM Białystok S.A., dokonanie odpisu aktualizującego wartość firmy w kwocie 12.302 tys. zł, który rozpoznano w skonsolidowanym wyniku 2015 roku.	
Dodatkowo powzięcie przez Spółkę wiadomości o rezerwie związanej przez spółkę zależną AB Kauno tiltai, której wpływ na skonsolidowany wynik Grupy Trakcja za 2015 rok wynosi 27.800 tys. zł. Rezerwę zawiązano na dzień 31.12.2015 r. w związku ze sporem sądowym pomiędzy konsorcjum, w którego skład wchodzi AB Kauno tiltai, a AB Lietuvos geležinkeliai, w którym AB Lietuvos geležinkeliai roszczą o naliczenie kary umownej za opóźnienie w realizacji robót.	5/2016
Spółka otrzymała zawiadomienie od akcjonariusza COMSA S.A. o zmianie o co najmniej 2% głosów w Walnym Zgromadzeniu Spółki. Obecnie Comsa posiada 15 843 193 akcje, co stanowi 30,82% kapitału zakładowego Spółki, uprawniając COMSA S.A. do 15 843 193 głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki, co stanowi 30,82% ogólnej liczby głosów.	7/2016
Zarząd Spółki podjął uchwałę w sprawie podziału zysku za rok 2015 rekomendując Walnemu Zgromadzeniu Spółki aby zysk w wysokości 35 161 377,61 złotych przeznaczyć:	9/2016
- w kwocie 17 475 846,32 złotych (tj. 0,34 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - w kwocie 17 685 531,29 złotych na kapitał zapasowy.	
Podjęcie decyzji przez Radę Nadzorczą Spółki o wyborze Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.	10/2016
Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę pozytywnie opiniującą rekomendację Zarządu dotyczącą podziału zysku za 2015 r.	11/2016
Zwołanie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki w dniu 16.06.2016 r., godz. 9:00 w Warszawie.	12/2016
Podanie przez Zarząd Spółki do publicznej wiadomości treść projektów uchwał, które były przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 16.06.2016 r.	13/2016

Orzymanie projektu uchwały w sprawie podziału zysku za rok 2015 od akcjonariusza Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny reprezentowany przez Nationale-Nederlanden Powszechnie Towarzystwo Emerytalne S.A.	15/2016
Zarząd Spółki podał do publicznej wiadomości treść podjętych i niepodjętych uchwał na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki, które odbyło się w dniu 16.06.2016 r.	17/2016
Zarząd Spółki przekazał wykaz akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki z dnia 16.06.2016 r.	18/2016
16.06.2016 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki powołało Radę Nadzorczą na nową, wspólną trzyletnią kadencję.	19/2016
16.06.2016 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę, aby zysk Spółki za rok 2015 w wysokości 35 161 377,61 złotych przeznaczyć: - w kwocie 17.475.846,32 złotych (tj. 0,34 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - w kwocie 17.685.531,29 złotych na kapitał zapasowy.	20/2016
22.09.2016 r. Zarząd wobec istotnego opóźnienia perspektywy finansowej 2014-2020 w ogłaszanych przetargach na rynku infrastrukturalnym, głównie kolejowym, po wnikliwej analizie wszystkich aspektów biznesowych i społecznych, podjął decyzję o optymalizacji struktury organizacyjnej Spółki, która w efekcie prowadzi do likwidacji stanowisk pracy na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 13.03.2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.	22/2016
Spółka utworzyła rezerwę na restrukturyzację zatrudnienia, która została ujęta w jednostkowym i skonsolidowanym wyniku finansowym za rok 2016. Łączna wartość utworzonej rezerwy oraz poniesionych kosztów, która obciążała wynik Spółki i Grupy Trakcja PRKiI S.A., oszacowana na kwotę 3,9 mln złotych, została zaprezentowana w sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2016 roku i zostanie rozliczona do 30 czerwca 2017 roku.	23/2016
Zmiana terminu publikacji raportu okresowego za III kwartał 2016 r.	24/2016
29.12.2016 r. Spółka otrzymała zawiadomienie w trybie art. 19 ust. 1 rozporządzenia MAR złożone przez Comsa S.A. jako osobę blisko związaną z Fernando Perea Samarra i Jorge Miarnau Montserrat (członkami Rady Nadzorczej Emitenta).	26/2016

2.5. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Trakcja mające znaczący wpływ na działalność

Główny wpływ na wyniki finansowe osiągnięte w okresie 2016 roku oraz w kolejnych latach obrotowych mają realizowane przez spółki Grupy kontrakty długoterminowe o usługi budowlane. Główne kontrakty realizowane w trakcie 2016 roku zostały przedstawione w nocie 2.1 niniejszego sprawozdania. Informacje dotyczące istotnych umów na usługi budowlane zawartych w trakcie 2016 roku zostały przedstawione w nocie 2.6 niniejszego sprawozdania. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym zostały przedstawione w nocie 5.7 niniejszego sprawozdania.

Utrata wartości wartości firmy

W dniu 15 marca 2017 roku w wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości firmy (tzw. goodwill) przypisanej do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w którego skład wchodzi następujące spółki zależne: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Białystok S.A., Zarząd podjął decyzję o konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość tego aktywa w skonsolidowanym bilansie Grupy Trakcja w wysokości 11 799 tys. zł., który rozpoznano w skonsolidowanym wyniku 2016 roku.

Optymalizacja struktury organizacyjnej w Spółce Trakcja PRKiI

Wobec istotnego opóźnienia perspektywy finansowej 2014-2020 w ogłaszanych przetargach na rynku infrastrukturalnym, głównie kolejowym, po wnikliwej analizie wszystkich aspektów biznesowych i społecznych, Zarząd Spółki podjął decyzję o optymalizacji struktury organizacyjnej Spółki, która w efekcie prowadzi do likwidacji stanowisk pracy na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. 2003 Nr 90 poz. 844 z późn. zm.). W dniu 22 września 2016 roku Zarząd Spółki ogłosił Regulamin zwolnień

grupowych oraz przekazał stosowne informacje organizacjom związkowym działającym w Spółce. Odpowiednia informacja w tej sprawie została również przekazana do właściwego Powiatowego Urzędu Pracy. Rozwiązanie umów o pracę dotyczyć będzie grupy pracowników obejmującej łącznie do 300 osób, w okresie od dnia 23 września 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku.

Łączna wartość utworzonej rezerwy oraz poniesionych kosztów, która obciążyła wynik Spółki i Grupy za rok 2016 wynosi 3,9 mln zł. Rezerwa zostanie rozliczona do 30 czerwca 2017 roku.

Zarząd Spółki jest przekonany, że przeprowadzenie redukcji zatrudnienia spowoduje znaczący spadek kosztów stałych w kolejnych latach, rozpoczynając od roku 2017. Konkretna kwota oszczędności będzie możliwa do oszacowania dopiero po zakończeniu procesu optymalizacji. Zarząd będzie monitorował sytuację na rynku budowlanym i aktywnie reagował na ewentualne zmiany.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku procesem restrukturyzacji zostało objętych 112 osób, którego łączny koszt wyniósł 2,1 mln zł.

2.6. Umowy znaczące dla działalności

2.6.1. Istotne umowy na usługi budowlane

Najważniejsze umowy na usługi budowlane zawarte przez spółki Grupy Trakcja w 2016 roku (kwota kontraktu podana z uwzględnieniem wartości robót przypadających na konsorcjantów):

Lp.	Nazwa kontraktu	Kwota netto kontraktu (mln PLN)	Spółka	Typ kontraktu
1.	Realizacja robót budowlanych w ramach Przetargu nr 1 - Modernizacja odcinka Jaworzno Szczakowa - Trzebinia (km 1,150 - 0,000 linii nr 134, km 15,810 - 29,110 linii nr 133) w ramach projektu "Modernizacja linii kolejowej E 30, odcinek Zabrze - Katowice - Kraków, etap IIb".	296	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
2.	Naprawa nawierzchni drogowych w mieście Kowno	64	AB Kauno Tiltai	drogowy
3.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na stacji Włoszczowa Północ w ramach projektu pn. "Modernizacja linii kolejowej nr 4 - Centralna Magistrala Kolejowa etap II"	57	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
4.	Zaprojektowanie i wykonanie robót w ramach zadania inwestycyjnego pn.: „Prace na linii kolejowej nr 201 na odcinku Nowa Wieś Wielka – Maksymilianowo"	55	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
5.	Przebudowa Lotnisko w Kownie	22	AB Kauno Tiltai	pozostałe
6.	Rozbudowa DW 957 Krowiarki - Nowy Targ, zadanie 1 - opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót	20	Trakcja PRKiI S.A.	drogowy
7.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na odcinku granica IZ Olsztyn (km 219,400) – stacja Olsztyn realizowanego w ramach projektu pn.: "Prace na linii nr 353 na odcinku Jabłonowo Pomorskie – Iława – Olsztyn – Korsze"	19	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
8.	Zaprojektowanie i wykonanie robót pn. „Prace na linii kolejowej nr 66 Zwierzyniec-Stalowa Wola Południe w celu przygotowania trasy objazdowej dla projektu POLiŚ 7.1-73. Modernizacja linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa – Dorohusk” w ramach projektu pn. Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na sieci kolejowej. Etap II	19	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
9.	Modernizacja 16 szt. obiektów inżynierskich na szlaku Biała Rawska - Strzałki tor nr 1 i 2 linii kolejowej nr 4 (CMK) Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie w ramach zadania pn.: „Modernizacja linii kolejowej nr 4 – Centralna Magistrala Kolejowa”	19	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
10.	Przebudowa dróg w rejonie miast Kozłowa Ruda, Mariampol oraz Szaki	18	AB Kauno Tiltai	drogowy
11.	Przebudowa dróg lokalnych w mieście Kowno	17	AB Kauno Tiltai	drogowy
12.	Przebudowa dróg w rejonie miast Birsztany oraz Preny	16	AB Kauno Tiltai	drogowy
13.	Przebudowa dwupoziomowego skrzyżowania z koleją - Mariampol, ul. Armino	13	AB Kauno Tiltai	drogowy
14.	Obwodnica Zatora, Podolsza w ciągu DW Nr 781 - zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych	13	Trakcja PRKiI S.A.	drogowy
15.	Kompleksowa naprawa toru nr 2 linii kolejowej WKD nr 47 w km 0,050 do 17,841 szlaku Warszawa Śródmieście WKD - Komorów	13	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
16.	Prace na linii kolejowej nr 951 Tarnowskie Góry TGA - Tarnowskie Góry TGE, nr 149 Zabrze Makoszowy -Leszczyny, nr 168 Gliwice - Gliwice Łabędy, nr 151 Kędzierzyn Koźle - Chałupki wraz z robotami towarzyszącymi	12	Trakcja PRKiI S.A.	kolejowy
17.	Pozostałe kontrakty	436	-	różne
RAZEM		1 109		

2.6.2. Umowy ubezpieczenia

Jednostka dominująca oraz spółki Grupy posiadają standardowe polisy ubezpieczeniowe obejmujące ochroną ubezpieczeniową majątek ruchomy na wypadek szkody, ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej wobec osób trzecich w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz posiadany mieniem, a także umowy ubezpieczenia ryzyk budowlanych. Ponadto, Grupa posiada standardowe polisy ubezpieczeniowe obejmujące ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną członków organów Spółki oraz spółek z Grupy.

Powyższe umowy ubezpieczenia zostały zawarte z następującymi ubezpieczycielami: Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A., STU Na Życie Ergo Hestia S.A., Allianz S.A., PZU S.A., AXA Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A., InterRisk Towarzystwem Ubezpieczeń S.A., PZU Lietuva, Lietuvos draudimas AB, Balta AAS, ERGO Insurance SE Lithuanian Branch, ADB Gjensidige i P&C Insurance AS.

Umowy ubezpieczenia OC członków zarządu zostały zawarte z AIG Europe Limited Sp. z o.o. oddział w Polsce i Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska S.A.

2.6.3. Umowy współpracy i kooperacji

Grupa posiada umowy ramowe w sprawie współpracy w zakresie transakcji rynku finansowego zawarte z podmiotami: mBank S.A., Alior Bank S.A., bank Pekao S.A., Nordea Bank Finland Plc oraz AB DnB bankas. Przedmiotem umów jest określenie zasad współpracy w zakresie zawierania transakcji rynku finansowego pomiędzy Grupą a bankiem. Trakcja PRKil posiada umowę faktoringu z regresem na czas nieokreślony zawartą z mFaktoring S.A.

2.7. Główne lokaty i inwestycje kapitałowe

2.7.1. Inwestycje o charakterze rzeczowym

Nakłady na inwestycje w Grupie w 2016 roku wyniosły 48 508 tys. zł.

Grupa zrealizowała następujące inwestycje w 2016 roku:

	Zakup środki własne	Leasing	Razem
Inwestycje rozwojowe	14 904	16 275	31 179
Inwestycje odtworzeniowe	6 003	1 804	7 806
Inwestycje modernizacyjne	9 522	-	9 522
Razem	30 429	18 079	48 508

Grupa zrealizowała następujące inwestycje w 2015 roku:

	Zakup środki własne	Leasing	Razem
Inwestycje rozwojowe	9 529	1 009	10 538
Inwestycje odtworzeniowe	6 963	12 679	19 642
Inwestycje modernizacyjne	4 925	5 052	9 977
Razem	21 417	18 740	40 157

W ramach poszczególnych segmentów operacyjnych nakłady inwestycyjne wyniosły:

- segment „Budownictwo cywilne – Polska” – 34 333 tys. zł (w 2015 r.: 22 397 tys. zł);
- segment „Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie” – 14 174 tys. zł (w 2015 r.: 17 671 tys. zł);
- pozostałe segmenty – 0 tys. zł (w 2015 r.: 89 tys. zł);

Do głównych inwestycji rozwojowych należały nakłady na nową bazę sprzętową w Bieńkowicach, zakup podbijarki tłuczni 09-32 CSM (sfinansowanej w formie umowy leasingu zwrotnego) oraz przyjęcie do użytkowania pociągu PUN do wymiany nawierzchni.

Do głównych inwestycji odtworzeniowych należy wymiana parku maszynowego (m.in. koparka Liebherr A900 oraz spycharka CAT D4K2) oraz sprzętu komputerowego.

Wśród kluczowych inwestycji modernizacyjnych znajdują się wydatki na unowocześnienie słupów trakcyjnych.

Grupa planuje w 2017 roku ponieść nakłady inwestycyjne na poziomie ok. 56 637 tys. zł. Planowane inwestycje zakłada się sfinansować w następujący sposób:

Środki własne	38 778
Leasing finansowy	7 252
Kredyty i pożyczki	10 607
Razem	56 637

Do dnia publikacji niniejszego sprawozdania Spółka podpisała nowe umowy leasingu finansowego. W opinii Zarządu Grupa jest w stanie zrealizować obecne i przyszłe założenia inwestycyjne w oparciu o środki własne wygenerowane z podstawowej działalności operacyjnej oraz transakcji leasingu finansowego.

2.7.2. Inwestycje kapitałowe Grupy, w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza Grupą oraz opis metod ich finansowania

W 2016 roku Grupa prowadziła inwestycje kapitałowe.

Największa inwestycja kapitałowa dotyczyła nabycia 50%, tj. 4 000 udziałów BTW o wartości nominalnej 500 zł każdy, za łączną cenę 21 500 tys. zł. Trakcja PRKiI dotychczas posiadała 50% udział w kapitale zakładowym BTW. Na podstawie zawartej umowy Emitent stał się jedynym udziałowcem BTW. Źródło finansowania nabycia udziałów stanowił kredyt inwestycyjny w wysokości 21 500 tys. zł zawarty na okres 5 lat. Szczegóły transakcji zostały opisane w nocie 3.1 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016.

W 2016 roku został utworzony zakład spółki Trakcja PRKiI S.A. w Bułgarii oraz oddział spółki pośrednio zależnej od Emitenta: Oddział AB Kauno Tiltai w Szwecji.

Szczegóły dotyczące nowych spółek zostały opisane w nocie 1.2 niniejszego sprawozdania.

2.8. Strategia i kierunki rozwoju Grupy

W roku 2016 Grupa pomyślnie kontynuowała organizacyjną i prawną restrukturyzację Grupy w celu uzyskania efektów synergii, wzrostu efektywności operacyjnej i zwiększenia siły finansowej.

Grupa Trakcja planuje w roku 2017 kontynuować działania mające na celu dalszą poprawę wyników Grupy, kierując się następującymi przesłankami strategicznymi:

- Grupa będzie rozwijać się poprzez wzrost organiczny,
- wprowadzenie struktury organizacyjnej zorientowanej kontraktowo,
- zwiększenie efektywności i wydajności poprzez lepszą organizację robót, szersze wykorzystanie synergii i systemy motywacyjne,
- poprawa zarządzania przepływami pieniężnymi i zmniejszenie stanu zadłużenia,
- wykorzystanie w większym stopniu sił własnych w realizacji kontraktów,
- selektywny wybór kontraktów do realizacji w formule konsorcjum.

Istotnymi czynnikami sukcesu Grupy Trakcja będą systemy motywacyjne zachęcające pracowników do szukania dalszych udoskonaleń w działaniach operacyjnych oraz "przepływ wiedzy" (knowledge-sharing) pomiędzy różnymi spółkami Grupy.

Wzmocnienie pozycji na polskim rynku kolejowym usług budowlano-montażowych

Zarząd Spółki Trakcja PRKiI planuje w roku 2017 i latach następnych skoncentrować swoje wysiłki na polskim rynku kolejowym usług budowlano-montażowych i wzmocnić pozycję rynkową. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe dzięki skutecznemu wsparciu organizacyjnemu i finansowemu dla obszaru ofertowania i kontraktacji oraz obszaru realizacji kontraktów poprzez utworzenie nowych jednostek m.in. Dział przygotowania produkcji i optymalizacji projektów.

Nadrzędnym celem w zarządzaniu finansowym będzie efektywniejsze zarządzanie kapitałem obrotowym. Jego oczekiwane skutki to lepsza płynność finansowa, minimalizacja zapotrzebowania na kapitał obrotowy i utrzymanie bezpiecznego poziomu zadłużenia Grupy.

Wzmocnienie pozycji Grupy na innych rynkach

Grupa podejmie działania w celu wzmocnienia swojej pozycji na innych rynkach geograficznych oraz w innych segmentach budownictwa infrastrukturalnego. Jednostka dominująca jest obecna w segmencie tramwajowym rynku usług budowlano-montażowych poprzez pozyskanie nowych kontraktów. Trakcja PRKiI realizuje również zadania na rynku energetycznym i drogowym.

Trakcja PRKiI z dniem 29 marca 2016 roku otworzyła zakład w Bułgarii (Sofii). W dniu 20 września 2016 roku spółka zależna AB Kauno Tiltai utworzyła oddział swojej spółki w Szwecji. Grupa Trakcja ocenia zarówno rynki skandynawskie jak i rynek bałkański jako perspektywiczny, dlatego też podejmuje działania mające na celu wejście oraz dalszą ekspansję na tych rynkach.

Ponadto, Spółka Trakcja PRKiI w marcu 2017 roku uzyskała certyfikację budowlaną VOB, która jest podstawowym wymogiem stawianym firmom, chcącym startować w przetargach publicznych na terenie Niemiec. Ze względu na powszechne uznanie w branży, posiadanie certyfikacji budowlanej VOB jest również często wymogiem stawianym przez zamawiających prywatnych. Certyfikacja budowlana VOB daje Spółce również dużo lepszą pozycję startową w procesie uzyskania certyfikacji branżowej, dającej dostęp do bardzo perspektywicznego niemieckiego rynku energetycznego.

Dywersyfikacja działalności Grupy

W ramach dywersyfikacji działalności Grupa podjęła działania na rynku energetycznym poprzez realizację linii wysokich napięć 110 kV, zarówno napowietrznych jak i kablowych, buduje linie energetyczne średniego napięcia, w tym linie potrzeb nietrakcyjnych 15 kV dla infrastruktury kolejowej, wraz ze stacjami transformatorowymi, oraz linie niskiego napięcia na potrzeby: oświetlenia, instalacji przeciwpożarowej, odgromowej, sterowania ruchem kolejowym i infrastrukturą pasażerską oraz innych systemów bezpieczeństwa.

2.9. Perspektywy rozwoju Grupy

Zarząd ocenia pozytywnie perspektywy wzrostu dla Grupy w roku 2017. Portfel zamówień na dzień 31 grudnia 2016 roku kształtował się na poziomie ponad 1 201 mln zł (z wyłączeniem części przychodów przypadającą na konsorcjantów).

Grupa Trakcja konsekwentnie rozwija kompetencje w różnych sektorach budownictwa infrastrukturalnego. Jednostka dominująca aktywnie uczestniczy w realizacji inwestycji kolejowych zaplanowanych w najbliższych latach. Zgodnie ze zaktualizowanym Krajowym Programem Kolejowym przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 23 listopada 2016 roku, wartość inwestycji kolejowych do roku 2023 roku powinna przekroczyć 60 mld zł. Grupa będzie również ubiegać się o kontrakty drogowe. Przewidywana wartość inwestycji przez Program Budowy Dróg Krajowych (PBDK) oraz zadania realizowane przez lokalnych zarządców infrastruktury drogowej wynoszą 107 mld zł. Grupa przygotowując się do pozyskania kontraktów z PBDK utworzyła strukturę regionalnych biur drogowych w 4 lokalizacjach na terenie kraju. Kontynuowana będzie ekspansja w dziedzinie energetyki w szczególności w zakresie budowy i modernizacji linii przesyłowych oraz zasilania obiektów.

2.10. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy

Poniżej przedstawiono kluczowe czynniki, które w opinii Zarządu Jednostki dominującej obecnie mają lub w niedalekiej przyszłości mogą mieć wpływ na działalność Grupy. Informacje o istotnych postępowaniach i sporach przeciwko spółkom Grupy, jak również karach znajdują się w nocie 5.6 niniejszego sprawozdania.

Do najważniejszych czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na wyniki finansowe Grupy zaliczamy:

- Poziom wydatków na infrastrukturę kolejową i drogową w Polsce i na Litwie.
- Sprawność otwierania i podpisywania kontraktów przez Zamawiających.
- Konkurencja ze strony innych podmiotów.
- Brak barier rynkowych.
- Kształtowanie się cen surowców i materiałów budowlanych.
- Kształtowanie się kursów walutowych, w szczególności kursu euro.

- Wpływ polityki monetarnej Banku Centralnego na zmiany oprocentowania kredytów.
- Terminowość regulowania zobowiązań przez odbiorców.
- Zmiany przepisów prawa wyznaczających zakres działalności Grupy, w tym przepisów podatkowych, jak i przepisów dotyczących innych obciążeń o charakterze publicznoprawnym.

Do najważniejszych czynników wewnętrznych mających istotny wpływ na wyniki finansowe Grupy zaliczamy:

- Trafność oszacowania kosztów realizowanych projektów, mającą bezpośredni wpływ na decyzje w sprawie strategii udziału w przetargach, wycenę kontraktów do przetargów i w efekcie marże osiągnane na kontraktach.
- Zdolność pozyskiwania nowych kontraktów budowlanych.
- Zdolność do realizacji strategii rozwoju Grupy Emitenta.

2.11. Czynniki ryzyka i zagrożeń

Grupa Trakcja w ramach prowadzenia swojej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka, które można podzielić na poniższe grupy:

- Ryzyko branżowe,
- Ryzyko realizacji kontraktów,
- Ryzyko finansowe.

Ryzyko branżowe

W ramach tego ryzyka Grupa narażona jest na ryzyko związane z nasileniem się konkurencji. Rynek budownictwa kolejowego oraz drogowego w Polsce i krajach bałtyckich, na którym Grupa prowadzi swoją działalność jest atrakcyjny ze względu na planowane znaczne nakłady inwestycyjne. Bariery wejścia na rynek budownictwa kolejowego i drogowego w Polsce i krajach bałtyckich nie są wysokie, dlatego też liczba nowych podmiotów stale się zwiększa. Ponadto, istotnym czynnikiem mającym wpływ na pozycję rynkową Grupy Trakcja są plany finansowe polskiego i litewskiego rządu dotyczące modernizacji infrastruktury.

Powyższe ryzyko branżowe może mieć istotny wpływ na perspektywy rozwoju Grupy i jej sytuację finansową. Przewagą konkurencyjną Grupy Trakcja jest ponad siedemdziesięcioletnia praktyka rynkowa spółek z Grupy, która pozwoliła na wypracowanie wysokiej jakości systemów realizacji zleceń wysoko cenionych przez Partnerów. Głównym atutem Grupy jest możliwość kompleksowej realizacji inwestycji własnym potencjałem we wszystkich branżach (roboty torowe, obiekty inżynieryjne, sieć trakcyjna), posiadany portfel zleceń oraz:

- posiadanie wysoko wykwalifikowanej, kadry zarządzającej i zorientowanej na klienta załogi,
- duże doświadczenia w profesjonalnej realizacji i koordynacji robót realizowanych terminowo wg najwyższych standardów europejskich,
- posiadanie nowoczesnego parku maszynowego.

Grupa posiada dużą przewagę konkurencyjną nad innymi firmami, a pozycja Grupy na rynku usług związanych z infrastrukturą kolejową i drogową w Polsce i w krajach bałtyckich jest ugruntowana i stabilna. Powyższe silne strony Grupy Trakcja minimalizują ryzyko związane z nasileniem się konkurencji.

Ryzyko realizacji kontraktów

Nieodłącznym ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności Grupy Trakcja jest ryzyko realizacji kontraktów. Wpływ na to ryzyko mogą mieć głównie następujące czynniki: nieuzyskanie w określonym terminie decyzji administracyjnych przewidzianych m.in. przepisami Prawa Budowlanego, Kodeksu Postępowania Administracyjnego (KPA) lub Prawa Ochrony Środowiska; zmiany cen materiałów i surowców; zmiany cen usług podwykonawców; nieukończenia lub opóźnienia w wykonaniu przez podwykonawców prac niezbędnych do rozpoczęcia realizacji projektów; niedoszacowania kosztów; potencjalne kary za uchybienie w realizacji kontraktów; niekorzystne warunki pogodowe. Ryzyko niedoszacowania kosztów kontraktów może występować w przypadku trudnych do zidentyfikowania na etapie przygotowania przez Grupę oferty przetargowej prac niezbędnych do wykonania zamówienia i ceną za ich wykonanie. W ramach realizacji

kontraktów budowlanych spółki z Grupy Trakcja zawierają umowy z podwykonawcami zwykle w terminach późniejszych niż umowa z inwestorem, co może rodzić ryzyko, iż przyjęta cena usługi świadczona na rzecz Grupy przez podwykonawców będzie wyższa, niż przyjęta cena na etapie wyceny kontraktu i jego podpisania. Ceny w umowach z inwestorem są stałe i nie podlegają zmianie przez okres trwania kontraktu. Grupa Trakcja ponosi ryzyko niedotrzymania terminów wykonania przedmiotu zawartych umów o roboty budowlane, a także wykonania robót gwarancyjnych związanych z usuwaniem wad i usterek, co w konsekwencji wiąże się z prawem inwestora do wykorzystania ww. zabezpieczeń bądź z żądaniem kar umownych. Grupa nie może również wykluczyć ryzyka związanego z ewentualnymi sporami dotyczącymi należytego lub nieterminowego wykonania ww. umów. Zrealizowanie się wspomnianych czynników może mieć negatywny wpływ wyniku finansowe Emitenta.

Zarząd Emitenta podejmuje odpowiednie działania mające na celu zminimalizowanie tych ryzyk np. poprzez wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania kontraktami, pozwalającego zarządzać budżetami i harmonogramami wielu dużych projektów realizowanych równocześnie w oparciu o szczegółowe dane jednostkowe rejestrowane w czasie rzeczywistym. Dodatkowo Grupa stale monitoruje ceny usług podwykonawców oraz monitoruje, aby podpisywane umowy miały dopasowane odpowiednio parametry dotyczące czasu trwania kontraktu oraz wartości umowy do sytuacji rynkowej. Dzięki inicjatywie wdrożenia systemu centralnych zakupów dla wszystkich realizowanych projektów i wszystkich jednostek organizacyjnych zaplecza, Grupa zamierza osiągnąć istotne i trwałe oszczędności kosztowe oraz zoptymalizować zakupy. Ponadto, długoletnia praktyka rynkowa pozwoliła Grupie Trakcja na wypracowanie technik zarządzania realizowanymi projektami, które zapewniają możliwości realizacji powierzonych spółkom z Grupy prac z dotrzymaniem założonych harmonogramów, przy jednoczesnym zachowaniu wymaganej jakości i specjalnych wymagań inwestorów.

Ryzyko finansowe

W ramach ryzyka finansowego Grupa jest narażona głównie na ryzyko związane z umowami finansowymi oraz ryzyko związane z płynnością. Ryzyko związane z umowami finansowymi wynika z faktu, iż zarówno banki (w zakresie kredytów i gwarancji kontraktowych) jak i towarzystwa ubezpieczeniowe (w zakresie gwarancji kontraktowych) mogą zmniejszyć dostępność źródeł finansowania i innych instrumentów finansowych, co może wpłynąć na ograniczenie realizacji kontraktów. W 2016 roku Grupa Trakcja znacząco poszerzyła możliwości pozyskiwania źródeł finansowania zarówno w zakresie kredytów i pożyczek jak i produktów gwarancyjnych. Grupa monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Grupę wskaźniki pozwalają na utrzymanie zarówno dobrego ratingu kredytowego, jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Grupy Trakcja.

Istotnym czynnikiem do oceny ryzyka niewypłacalności jest generowany poziom przepływów operacyjnych, ilość gotówki oraz wskaźniki płynności. Grupa monitoruje stan gotówki dyspozycyjnej, utrzymuje bezpieczny poziom zarówno finansowania zewnętrznego, jak i płynności finansowej. Okresowe nadwyżki pieniężne umieszczane są na krótkoterminowych lokatach bankowych. Aby uniknąć potencjalnych zagrożeń w przyszłości i zminimalizować ryzyko związane z utratą płynności Grupy, tworzone są długo- i krótkoterminowe analizy i prognozy, które pozwalają określić potrzeby gotówkowe Grupy. Dzięki tym działaniom z wyprzedzeniem można zaplanować wpływy i wydatki oraz określić optymalny poziom gotówki i sposób finansowania przyszłych wydatków.

Do pozostałych czynników, poza opisanymi powyżej, które mogą powodować wahania cen akcji Trakcji PRKiI należą:

- Zmiana oceny wiarygodności kredytowej Grupy,
- Zmiana poziomu zadłużenia Grupy,
- Sprzedaż lub nabycie aktywów przez Grupę,
- Znaczące zmiany w strukturze własnościowej Emitenta,
- Zmiany przez analityków rynku kapitałowego ich prognoz i rekomendacji dotyczących Spółki Trakcja PRKiI, jej konkurentów, partnerów oraz sektorów gospodarki, w których działa Grupa.

Przeciwdziałanie materializacji wszystkich tych ryzyk jest podstawowym celem działalności zarządu Emitenta, który prowadzi rozmowy z zamawiającymi, partnerami konsorcjalnymi i podwykonawcami, bankami i ubezpieczycielami. Zarządzanie tymi ryzykami jest prowadzone na szczeblu najwyższych władz Grupy.

3. ANALIZA SYTUACJI MAJĄTKOWEJ I FINANSOWEJ GRUPY TRAKCJA

3.1. Wyniki finansowe Grupy w 2016 roku

3.1.1. Skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy Trakcja

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	1.01.2016 -	01.01.2015 -	Zmiana	Zmiana %
	31.12.2016	31.12.2015		
	Badane	Badane		
Przychody ze sprzedaży	1 381 173	1 329 180	51 993	4%
Koszt własny sprzedaży	(1 233 007)	(1 163 047)	(69 960)	6%
Zysk brutto ze sprzedaży	148 166	166 133	-17 967	-11%
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji	(6 261)	(6 156)	-105	2%
Koszty ogólnego zarządu	(61 170)	(71 106)	9 936	-14%
Pozostałe przychody operacyjne	14 922	5 091	9 831	193%
Pozostałe koszty operacyjne	(10 314)	(7 715)	(2 599)	34%
Udział w wyniku jednostki współkontrolowanej	248	2 781	(2 533)	-91%
Odpis wartości firmy	(11 799)	(12 302)	503	-4%
Zysk z działalności operacyjnej	73 792	76 726	-2 934	-4%
Przychody finansowe	4 525	7 461	(2 936)	-39%
Koszty finansowe	(10 986)	(11 503)	517	-4%
Zysk brutto	67 331	72 684	-5 353	-7%
Podatek dochodowy	(10 999)	(20 926)	9 927	-47%
Zysk netto za okres	56 332	51 758	4 574	9%

W 2016 roku Grupa Trakcja osiągnęła przychody na poziomie 1 381 173 tys. zł, które wzrosły o 4% w porównaniu do poprzedniego roku. Koszt własny sprzedaży w okresie 12 miesięcy 2016 roku wzrósł o 6% i osiągnął wartość 1 233 007 tys. zł. Zysk brutto ze sprzedaży Grupy w 2016 roku osiągnął wartość 148 166 tys. zł i był o 11% niższy od zysku w okresie porównywalnym. Marża zysku brutto na sprzedaży w omawianym okresie wyniosła 10,7% i osiągnęła niższy poziom w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego tj. do wartości 12,5%. Powodem w/w spadku jest presja na marże spowodowana wyższą liczbą oferentów na rynku (wzrost konkurencyjności).

Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji odnotowały poziom 6 261 tys. zł i były wyższe o 2% w stosunku do okresu porównywalnego. Koszty ogólnego zarządu osiągnęły wartość 61 170 tys. zł i spadły o 14%, tj. o kwotę 9 936 tys. zł w porównaniu do roku ubiegłego. Powyższe jest spowodowane w głównej mierze obciążeniem kosztów roku 2015 przez jednorazowe świadczenia (odszkodowania, wypłaty z tyt. zakazu konkurencji, ekwiwalenty za urlop) dla byłych Członków Zarządu Jednostki Dominującej w wysokości 6 415 tys. zł. Ponadto w 2016 roku Jednostka Dominująca wdrożyła program obniżki kosztów, m.in.: dokonała zmniejszenia kosztów usług obcych, w tym usług doradztwa prawnego, podatkowego oraz pozostałych usług doradczych o kwotę 1 020 tys. zł. W bieżącym okresie wprowadzona została również nowa struktura organizacyjna zorientowana na realizowane kontrakty budowlane.

Pozostałe przychody operacyjne za okres 12 miesięcy 2016 roku wyniosły 14 922 tys. zł i wzrosły o 193%, tj. o 9 831 tys. zł w stosunku do okresu porównywalnego głównie w wyniku przeszacowania posiadanych dotychczas udziałów w BTW do wartości godziwej w wysokości 7 112 tys. zł podczas transakcji nabycia pozostałych udziałów w Spółce. Pozostałe koszty operacyjne osiągnęły w 2016 roku wartość 10 314 tys. zł i były wyższe o kwotę 2 599 tys. zł w stosunku do kosztów ubiegłego roku w związku z rozpoznaniem w 2016 roku głównie rezerwy na restrukturyzację w Spółce Trakcja PRKiI w kwocie 3 905 tys. zł.

Grupa rozpoznała w 2016 roku odpis wartości firmy w kwocie 11 799 tys. zł (w 2015 roku: 12 302 tys. zł) w związku z przeprowadzonym testem na utratę wartości firmy przypisanej do ośrodka generującego przepływy pieniężne składającego się ze spółek PEUiM Sp. z o.o., PDM Białystok S.A. oraz Dalba Sp. z o.o.

W omawianym okresie Grupa zanotowała zysk z działalności operacyjnej w kwocie 73 792 tys. zł i był on niższy o 4%, tj. o kwotę 2 934 tys. zł w porównaniu do okresu porównywalnego, w którym to osiągnął wartość 76 726 tys. zł.

Przychody finansowe Grupy za 2016 rok osiągnęły wartość 4 525 tys. zł i spadły o 39% w porównaniu do przychodów za 2015 rok, kiedy to osiągnęły wartość 7 461 tys. zł. Koszty finansowe za okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 roku osiągnęły wartość 10 986 tys. zł i spadły w stosunku do roku ubiegłego.

Grupa za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku osiągnęła zysk brutto w wysokości 67 331 tys. zł i w związku z tym wynik brutto spadł o 5 353 tys. zł, tj. o 7% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, w którym to Grupa osiągnęła zysk brutto o wartości 72 684 tys. zł.

Podatek dochodowy w roku 2016 miał ujemny wpływ na zysk netto w kwocie 10 999 tys. zł. W roku 2015 podatek dochodowy wyniósł 20 926 tys. zł i miał również ujemny wpływ na wynik netto.

Grupa Trakcja osiągnęła zysk netto za 2016 rok w kwocie 56 332 tys. zł i wynik netto Grupy podwyższył się o 9% w porównaniu do 2015 roku.

3.1.2. Skonsolidowany bilans Grupy Trakcja

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Trakcja – aktywa.

SKONSOLIDOWANE AKTYWA	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana	Zmiana %
	Badane	Przekształcone		
Aktywa trwałe	721 725	683 214	38 511	6%
Rzeczowe aktywa trwałe	247 489	194 232	53 257	27%
Nieruchomości inwestycyjne	21 226	21 976	(750)	-3%
Wartość firmy z konsolidacji	337 855	334 718	3 137	1%
Wartości niematerialne	55 291	56 603	(1 312)	-2%
Inwestycje w jednostce współkontrolowanej	-	14 140	(14 140)	-100%
Inwestycje w pozostałych jednostkach	25	25	-	0%
Pozostałe aktywa finansowe	46 502	45 564	938	2%
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	10 707	9 715	992	10%
Kontrakty budowlane	-	2 527	(2 527)	-100%
Rozliczenia międzyokresowe	2 630	3 714	(1 084)	-29%
Aktywa obrotowe	675 008	623 143	51 865	8%
Zapasy	75 861	84 828	(8 967)	-11%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	399 586	246 864	152 722	62%
Pozostałe aktywa finansowe	8 660	14 830	(6 170)	-42%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	148 799	251 435	(102 636)	-41%
Rozliczenia międzyokresowe	6 019	8 961	(2 942)	-33%
Kontrakty budowlane	36 083	16 225	19 858	122%
Aktywa razem	1 396 733	1 306 357	90 376	7%

Na dzień 31 grudnia 2016 roku suma bilansowa Grupy Trakcja osiągnęła wartość 1 396 733 tys. zł i zwiększyła się o 90 376 tys. zł w stosunku do stanu na koniec 2015 roku. Aktywa trwałe wzrosły o kwotę 38 511 tys. zł, w porównaniu do 2015 roku, osiągając wartość 721 725 tys. zł na dzień 31 grudnia 2016 roku. Aktywa obrotowe wzrosły w 2016 roku o kwotę 51 865 tys. zł i osiągnęły wartość 675 008 tys. zł.

Wzrost sumy bilansowej oraz poszczególnych pozycji zarówno po stronie aktywów jak i pasywów wynika m.in. z objęcia na dzień 31 grudnia 2016 roku konsolidacją metodą pełną spółki BTW w związku z transakcją dokupienia 50% udziałów (szczegóły w nocie 3.1 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016).

Największy wzrost spośród aktywów trwałych dotyczył rzeczowych aktywów trwałych, które wzrosły o 53 257 tys. zł z czego 29 192 tys. zł stanowiły środki trwałe spółki BTW a pozostała część dotyczyła realizowanych przez Grupę nakładów inwestycyjnych w maszyny i sprzęt kolejowo-drogowy (szczegóły dotyczące nakładów inwestycyjnych zostały opisane w nocie 2.7.2.). Wartość firmy z konsolidacji w efekcie zmian, które nastąpiły w ciągu 2016 roku wzrosła o 3 137 tys. zł, Grupa:

- dokonała odpisu aktualizującego wartość firmy w kwocie 11 799 tys. zł (szczegóły w nocie 24 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016),
- rozpoznała wartość firmy w kwocie 8 606 tys. zł w związku z rozliczeniem transakcji nabycia 50% udziałów BTW dających Grupie pełną kontrolę nad tą spółką, oraz
- rozpoznała dodatnie różnice kursowe w kwocie 6 330 tys. zł.

Wartość aktywów obrotowych również wzrosła w stosunku do roku ubiegłego. Wpływ konsolidacji BTW na aktywa obrotowe Grupy wyniósł 12 877 tys. zł. Największy wzrost dotyczył należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności głównie w związku z uregulowaniem przez PKP PLK S.A. i Koleje Litewskie znaczącej kwoty należności wraz z końcem 2015 roku powodując tym samym bardzo niską bazę wyjściową tychże pozycji na 2016 rok. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności osiągnęły na dzień bilansowy wartość 399 586 tys. zł i wzrosły o kwotę 152 722 tys. zł, tj. o 62%. W związku z powyższą opisaną sytuacją mającą miejsce na koniec 2016 roku środki pieniężne i ich ekwiwalenty spadły w porównaniu do roku ubiegłego o 41%, osiągając poziom 148 799 tys. zł.

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Trakcja-pasywa.

SKONSOLIDOWANE PASYWA	31.12.2016 Badane	31.12.2015 Przekształcone	Zmiana	Zmiana %
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom	771 137	722 341	48 796	7%
Jednostki dominujące				
Kapitał podstawowy	41 120	41 120	-	0%
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	309 984	309 984	-	0%
Kapitał z aktualizacji wyceny	5 765	6 178	(413)	-7%
Pozostałe kapitały rezerwowe	332 659	299 785	32 874	11%
Niepodzielony wynik finansowy	54 685	50 203	4 482	9%
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	26 924	15 071	11 853	79%
Udziały niesprawujące kontroli	4 830	3 950	880	22%
Kapitał własny razem	775 967	726 291	49 676	7%
Razem zobowiązania	620 766	580 066	40 700	7%
Zobowiązania długoterminowe	153 550	120 910	32 640	27%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	100 666	89 494	11 172	12%
Rezerwy	27 650	9 202	18 448	200%
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	11 134	11 737	(603)	-5%
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	8 068	5 549	2 519	45%
Pochodne instrumenty finansowe	5 957	4 862	1 095	23%
Pozostałe zobowiązania finansowe	75	66	9	14%
Zobowiązania krótkoterminowe	467 216	459 156	8 060	2%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	22 003	21 625	378	2%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	309 988	288 100	21 888	8%
Rezerwy	35 353	23 690	11 663	49%
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	11 424	10 894	530	5%
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	4 922	5 167	(245)	-5%
Pochodne instrumenty finansowe	1 018	981	37	4%
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	148	(148)	-100%
Rozliczenia międzyokresowe	361	219	142	65%
Kontrakty budowlane	80 432	108 223	(27 791)	-26%
Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań	1 715	109	1 606	1473%
Pasywa razem	1 396 733	1 306 357	90 376	7%

Kapitał własny Grupy wzrósł na dzień 31 grudnia 2016 roku o kwotę 48 796 tys. zł, tj. o 7% w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku. Wzrost ten spowodowany był głównie osiągnięciem wyższego zysku netto o 4 482 tys. zł., wyższych różnic kursowych o 11 853 tys. zł oraz przeniesieniem na kapitał rezerwowy

głównie wyniku za rok 2015 w kwocie 32 727 tys. zł., który uwzględnia wypłatę dywidendy przez Spółkę Trakcja PRKiI w kwocie 17 476 tys. zł. w 2016 roku.

Zobowiązania długoterminowe osiągnęły na dzień 31 grudnia 2016 roku poziom 153 550 tys. zł i wzrosły w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku o kwotę 32 640 tys. zł. Wartość długoterminowych oprocentowanych kredytów i pożyczek wzrosła o 11 172 tys. zł i osiągnęła poziom 100 666 tys. zł. Rezerwa z tytułu podatku odroczonego po kompensacie z aktywem z tytułu podatku odroczonego osiągnęła wartość 8 068 tys. zł i wzrosła o 2 519 tys. zł.

Zobowiązania krótkoterminowe uległy nieznacznemu zwiększeniu o kwotę 8 060 tys. zł, co stanowi 2% wzrost w stosunku do 2015 roku. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania na dzień bilansowy wyniosły 309 988 tys. zł i w stosunku do roku porównywalnego wzrosły o 8%. Oprocentowane krótkoterminowe kredyty i pożyczki osiągnęły poziom 22 003 tys. zł i wzrosły nieznacznie o 378 tys. zł w stosunku do analogicznych danych na koniec roku ubiegłego. Grupa w 2016 roku dążyła do obniżenia zadłużenia poprzez częściową spłatę kredytów i pożyczek oraz zmniejszeniem wykorzystania usług faktoringowych.

3.1.3. Wskaźniki rentowności

Marża zysku brutto na sprzedaży zmniejszyła się w roku 2016 o 1,8 p.p. w stosunku do roku poprzedniego osiągając poziom 10,7%. Zysk operacyjny powiększony o amortyzację i odpis wartości firmy wyniósł 109 009 tys. zł i zmniejszył się o 2 285 tys. zł w stosunku do roku ubiegłego. Marża zysku EBITDA była w 2016 roku niższa o 0,5 p.p. i osiągnęła poziom 7,9%. Marża zysku operacyjnego wyniosła w 2016 roku 5,3% i była niższa o 0,4 p.p. w stosunku do roku 2015. Marża zysku netto wzrosła o 0,2 p.p. osiągając poziom 4,1% w stosunku do 3,9% w 2015 roku. Stopa zwrotu z kapitału własnego – ROE wzrosła o 0,1 p.p. w porównaniu do roku ubiegłego i ukształtowała się na poziomie dodatnim 7,5%, natomiast wskaźnik rentowności aktywów – ROA osiągnął poziom 4,2% i był wyższy o 0,5 p.p. od analogicznego wskaźnika z poprzedniego roku.

WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana
	Badane	Przekształcone	
Marża zysku brutto ze sprzedaży	10,7%	12,5%	-1,8%
EBITDA	109 009	111 294	(2 285)
Marża zysku EBITDA	7,9%	8,4%	-0,5%
Marża zysku operacyjnego	5,3%	5,8%	-0,4%
Marża zysku netto	4,1%	3,9%	0,2%
Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE)	7,5%	7,4%	0,1%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)	4,2%	3,7%	0,5%

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Marża zysku brutto ze sprzedaży = zysk brutto ze sprzedaży / przychody ze sprzedaży

EBITDA = zysk operacyjny + amortyzacja + odpis wartości firmy

Marża zysku EBITDA = (zysk operacyjny + amortyzacja + odpis wartości firmy) / przychody ze sprzedaży

Marża zysku operacyjnego = zysk operacyjny / przychody ze sprzedaży

Marża zysku netto = zysk netto / przychody ze sprzedaży

Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE) = zysk netto przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / średnie kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki dominującej

Stopa zwrotu z aktywów (ROA) = zysk netto przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej /
 średnie aktywa

Pozostałe wskaźniki finansowe przedstawione zostały w nocie 3.2.

3.1.4. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych Grupy Trakcja

Poniższa tabela przedstawia główne pozycje skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych Grupy Trakcja w latach zakończonych 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku:

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH	31.12.2016 Badane	31.12.2015 Badane	Zmiana 2016 / 2015	Zmiana %
Środki pieniężne na początek okresu	251 317	57 638	193 679	336%
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(39 418)	319 776	(359 194)	-112%
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(30 967)	(7 474)	(23 493)	314%
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(34 572)	(118 623)	84 051	-71%
Przepływy pieniężne netto, razem	(104 957)	193 679	(298 636)	-154%
Środki pieniężne na koniec okresu	146 360	251 317	(104 957)	-42%

W 2016 roku saldo przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej było ujemne i wyniosło 39 418 tys. zł. Saldo przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej spadło o 359 194 tys. zł. w stosunku do roku 2015.

Grupa wykazała w 2016 roku ujemne saldo środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w kwocie 30 967 tys. zł, natomiast w roku 2015 ujemne saldo przepływów z działalności inwestycyjnej wyniosło 7 474 tys. zł. Ujemne saldo z działalności inwestycyjnej w 2016 roku spowodowane było głównie zakupem rzeczowych aktywów trwałych przez Grupę Trakcja oraz zakupem 50% udziałów w spółce BTW za kwotę 21 500 tys. zł.

Saldo przepływów pieniężnych netto z działalności finansowej w roku 2016 było ujemne i wyniosło 34 572 tys. zł. Saldo to w 2016 roku zwiększyło się o kwotę 84 051 tys. zł w porównaniu do salda w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Grupa rozpoczęła rok 2016 posiadając środki pieniężne wykazane z skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych w łącznej kwocie 251 317 tys. zł natomiast zakończyła rok 2016 wykazując w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych środki pieniężne w wysokości 146 360 tys. zł. Stan środków pieniężnych łącznie spadł w 2016 roku o kwotę 104 957 tys. zł.

Kwota środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2016 roku wykazana w bilansie wyniosła 148 799 tys. zł, natomiast na koniec 31 grudnia 2015 roku 251 435 tys. zł. Wysoka wartość środków pieniężnych na koniec 2015 roku była głównie efektem uregulowaniem przez PKP PLK S.A. i Koleje Litewskie znaczącej kwoty należności wraz z końcem 2015 roku. Brak powyższego jednorazowego zdarzenia w 2016 roku nie wpłynął negatywnie na kondycję finansową Grupy nie niosąc tym samym ryzyka dla działalności Grupy. Środki pieniężne wyłączone z rachunku przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2016 roku dotyczą zablokowanych środków na rachunkach escrow projektów deweloperskich w kwocie 2 439 tys. zł (31.12.2015 r.: 118 tys. zł).

3.2. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego bilansu z punktu widzenia płynności

W strukturze aktywów według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku podobnie jak w roku ubiegłym udział wartości aktywów trwałych i wartości aktywów obrotowych jest zbliżony. Największy udział w strukturze majątku trwałego stanowi wartość firmy z konsolidacji – ok. 47 % (31.12.2015 r.: 49%). Największy udział w strukturze majątku obrotowego stanowią należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności – ok. 59% (31.12.2015 r.: 40%) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty – ok. 22% (31.12.2015 r.: 40%).

W strukturze pasywów na dzień 31 grudnia 2016 roku kapitał własny ogółem stanowi 56% (31.12.2015 r.: 56%), zobowiązania długoterminowe 11% (31.12.2015 r.: 9%), natomiast zobowiązania krótkoterminowe 33% (31.12.2015 r.: 35%). Największy udział w strukturze zobowiązań krótkoterminowych stanowią zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania stanowiące 22% łącznej sumy bilansowej (31.12.2015 r.: 22%).

Poniżej policzone wskaźniki płynności i struktury finansowania wskazują na bezpieczny poziom płynności.

3.2.1. Wskaźniki płynności

Kapitał pracujący w Grupie Trakcja na koniec roku 2016 osiągnął poziom dodatni 208 152 tys. zł i był wyższy o 43 946 tys. zł w porównaniu do roku ubiegłego.

Wskaźnik płynności bieżącej na koniec roku 2016 wyniósł 1,44 i był wyższy o 0,09 od wskaźnika płynności za 2015 rok. Wskaźnik płynności szybkiej zwiększył się o 0,11 i osiągnął poziom 1,28. Wskaźnik płynności natychmiastowej zmniejszył się o 0,23 w stosunku do roku ubiegłego i osiągnął poziom 0,32. Wskaźnik natychmiastowej płynności informuje, że Grupa byłaby w stanie natychmiastowo spłacić 32% swoich zobowiązań z posiadanych środków pieniężnych.

WSKAŹNIKI PŁYNNOSCI	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana
	Badane	Przekształcone	
Kapitał pracujący	208 152	164 206	43 946
Wskaźnik płynności bieżącej	1,44	1,36	0,09
Wskaźnik płynności szybkiej	1,28	1,17	0,11
Wskaźnik natychmiastowej płynności	0,32	0,55	(0,23)

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Kapitał pracujący = aktywa obrotowe - zobowiązania krótkoterminowe + rozliczenia międzyokresowe przychodów

Wskaźnik płynności bieżącej = aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe

Wskaźnik płynności szybkiej = (aktywa obrotowe - zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe

Wskaźnik natychmiastowej płynności = środki pieniężne i ich ekwiwalenty / zobowiązania krótkoterminowe

3.2.2. Wskaźniki struktury finansowania

Grupa monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Grupę wskaźniki, przedstawione w tabeli poniżej, pozwalają na utrzymanie zarówno dobrego ratingu kredytowego, jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Grupy.

Wskaźniki struktury finansowania uległy nieznacznym zmianom w związku z wcześniej opisanymi czynnikami.

Wskaźnik pokrycia majątku kapitałem własnym w roku 2016 nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego i wynosił 0,55. Wskaźnik pokrycia majątku trwałego kapitałem własnym zwiększył się nieznacznie o 0,01 i wyniósł 1,07. Wskaźnik zadłużenia całkowitego pozostał bez zmian i ukształtował się na poziomie 0,45 na koniec 2016 roku. Oznacza to, że aktywa Grupy finansowane są w 45% przez obce źródła finansowania – zobowiązania. Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych Grupy na koniec roku 2016 również ukształtował się na poziomie z 2015 roku i wyniósł na dzień 31 grudnia 2016 roku 0,81.

WSKAŹNIKI STRUKTURY FINANSOWANIA	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana
	Badane	Przekształcone	
Pokrycie majątku kapitałem własnym	0,55	0,55	0,00
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym	1,07	1,06	0,01
Wskaźnik zadłużenia całkowitego	0,45	0,45	0,00
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	0,81	0,81	0,00

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Pokrycie majątku kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa ogółem

Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa trwałe

Wskaźnik zadłużenia całkowitego = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / aktywa ogółem

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej

3.3. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Grupa Trakcja dysponowała na koniec roku 2016 środkami pieniężnymi w wysokości 148 799 tys. zł przy jednoczesnym łącznym zadłużeniu finansowym z tytułu kredytów, pożyczek oraz leasingu finansowego w wysokości 122 669 tys. zł. Grupa utrzymuje bezpieczny poziom zarówno finansowania zewnętrznego, jak i płynności finansowej. Okresowe nadwyżki pieniężne umieszczane są na krótkoterminowych lokatach bankowych.

Grupa dysponuje niewykorzystanymi liniami kredytowymi (kredytami w rachunku bieżącym oraz kredytami obrotowymi) w kwocie 186 mln zł, co gwarantuje spółkom z Grupy Trakcja stabilny poziom finansowania bieżącej działalności kontraktowej. Ponadto, Grupa dysponuje wolnym limitem finansowania na podstawie umowy faktoringu w kwocie 50 000 tys. zł.

Grupa Trakcja prowadzi szeroko rozwiniętą współpracę z bankami oraz instytucjami ubezpieczeniowymi w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania oraz gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych umożliwiających realizowanie zaplanowanych kontraktów budowlanych.

Grupa Trakcja poprzez renegocjowanie istniejących umów kredytowych, spłatę obligacji oraz nawiązywanie relacji biznesowych z nowymi bankami i towarzystwami ubezpieczeniowymi poprawia swoją pozycję płynnościową i poszerza źródła finansowania zewnętrznego.

Grupa korzysta z wielu oferowanych produktów bankowych oraz różnorodnych źródeł finansowania (kredyty w rachunku bieżącym, kredyty inwestycyjne, faktoring, leasing finansowy) w celu minimalizacji kosztów finansowych oraz optymalizacji zarządzania płynnością finansową.

3.4. Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wyniki Grupy Trakcja za 2016 rok

Główne czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte wyniki Grupy Trakcja w 2016 roku to:

Dokonanie odpisu wartości firmy

W dniu 15 marca 2017 roku w wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości firmy (tzw. goodwill) przypisanej do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w którego skład wchodzi następujące spółki zależne: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Białystok S.A., Zarząd podjął decyzję o konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość tego aktywa w skonsolidowanym bilansie Grupy Trakcja w wysokości 11 799 tys. zł., który rozpoznano w skonsolidowanym wyniku 2016 roku.

Optymalizacja struktury organizacyjnej w Spółce Trakcja PRKiI

Wobec istotnego opóźnienia perspektywy finansowej 2014-2020 w ogłoszanych przetargach na rynku infrastrukturalnym, głównie kolejowym, po wnikliwej analizie wszystkich aspektów biznesowych i społecznych, Zarząd Spółki podjął decyzję o optymalizacji struktury organizacyjnej Spółki, która w efekcie prowadzi do likwidacji stanowisk pracy na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. 2003 Nr 90 poz. 844 z późn. zm.). W dniu 22 września 2016 roku Zarząd Spółki ogłosił Regulamin zwolnień grupowych oraz przekazał stosowne informacje organizacjom związkowym działającym w Spółce. Odpowiednia informacja w tej sprawie została również przekazana do właściwego Powiatowego Urzędu Pracy. Rozwiązanie umów o pracę dotyczyć będzie grupy pracowników obejmującej łącznie do 300 osób, w okresie od dnia 23 września 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku.

Łączna wartość utworzonej rezerwy oraz poniesionych kosztów, która obciążyła wynik Spółki za rok 2016 wynosi 3,9 mln zł. Rezerwa zostanie rozliczona do 30 czerwca 2017 roku.

Zarząd Spółki jest przekonany, że przeprowadzenie redukcji zatrudnienia spowoduje znaczący spadek kosztów stałych w kolejnych latach, rozpoczynając od roku 2017. Konkretna kwota oszczędności będzie możliwa do oszacowania dopiero po zakończeniu procesu optymalizacji. Zarząd będzie monitorował sytuację na rynku budowlanym i aktywnie reagował na ewentualne zmiany.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku procesem restrukturyzacji zostało objętych 112 osób, którego łączny koszt wyniósł 2,1 mln zł.

3.5. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych

Na podstawie prowadzonych analiz Zarząd Jednostki dominującej ocenia, że Grupa Trakcja jest w stanie sfinansować obecne i przyszłe zamierzenia inwestycyjne opisane w nocie 2.7.1 niniejszego sprawozdania ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz pozyskując finansowanie dłużne.

3.6. Transakcje zabezpieczające

Rachunkowości zabezpieczeń nie jest stosowana przez Polskie Spółki należące do Grupy Trakcja PRKiI, natomiast stosuje ją litewska część grupy Trakcja czyli Spółki z grupy AB Kauno Tiltai - AB Kauno Tiltai i UAB Palangos aplinkkelis.

W dniu 5 czerwca 2013 roku spółka zależna od Emitenta, tj. UAB Palangos aplinkkelis zawarła transakcję swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązania zabezpieczającego została ustalona na dzień 31 maja 2028 roku.

W dniach 8 i 14 października 2015 roku spółka zależna od Emitenta, tj. AB Kauno Titai zawarła dwie transakcje swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązań zabezpieczających została ustalona na dzień 14 stycznia 2020 roku.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wpływ wyceny powyższych instrumentów zabezpieczających na zobowiązania wyniósł 6 976 tys. zł oraz wpływ na pozostałe dochody całkowite był ujemny i wyniósł 564 tys. zł. Szczegóły dotyczące klasyfikacji wg poziomów zostały przedstawione w nocie 40 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2016 rok.

3.7. Objaśnienie różnic pomiędzy osiągniętymi i prognozowanymi wynikami finansowymi Grupy Trakcja

Grupa Trakcja nie publikowała w 2016 roku prognoz wyniku finansowego.

4. AKCJE I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA TRAKCJA PRKiI

4.1. Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień publikacji niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Spółki, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wyniósł 41 119 638,40 zł i dzielił się na 51 399 548 akcji zwykłe na okaziciela serii A o wartości nominalnej 0,80 zł każda. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki.

Zgodnie z wiedzą Zarządu Jednostki dominującej, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki („WZ”) na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.	15 843 193	30,82%	15 843 193	30,82%
Nationale-Nederlanden OFE	5 111 908	9,95%	5 111 908	9,95%
OFE PZU "Złota Jesień"	4 349 650	8,46%	4 349 650	8,46%
Pozostali akcjonariusze	26 094 797	50,77%	26 094 797	50,77%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

Od dnia przekazania ostatniego raportu okresowego, tj. dnia 10 listopada 2016 roku nie wystąpiły zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji Emitenta.

4.2. Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Zgodnie z wiedzą Zarządu Emitenta, Członkowie Zarządu oraz Członkowie Rady Nadzorczej na dzień przekazania niniejszego sprawozdania nie posiadają akcji Spółki Trakcja PRKiI oraz akcji w jednostkach wchodzących w skład Grupy.

Od dnia przekazania ostatniego raportu okresowego nie wystąpiły zmiany w posiadanym udziale procentowym akcji Spółki przez osoby zarządzające i nadzorujące.

4.3. Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu

Zarząd Spółki nie posiada informacji o zawartych umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

4.4. Programy akcji pracowniczych

W 2016 roku Grupa Trakcja nie prowadziła programów akcji pracowniczych.

4.5. Nabycie akcji własnych

W 2016 roku Trakcja PRKiI nie nabyła akcji własnych.

5. POZOSTAŁE INFORMACJE

5.1. Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych umowach kredytów i pożyczek

Na dzień bilansowy Grupa Trakcja posiadała następujące kredyty i pożyczki:

Nazwa spółki	Pożyczkodawca Kredytodawca	Rodzaj pożyczki, kredytu	Kwota wg. umowy w walucie (w tys.)	Waluta umowy	Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota kredytu pozostała do spłaty (tys. zł)
Trakcja PRKiI S.A.	mLeasing	pożyczka inwestycyjna	22 400	PLN	16.09.2019	WIBOR 1M + marża	13 256
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	28.04.2017	WIBOR O/N + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	obrotowy	50 000	PLN	28.04.2017	WIBOR 1M + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt inwestycyjny	21 500	PLN	30.09.2021	WIBOR 1M + marża	21 502
Trakcja PRKiI S.A.	Pekao S.A.	obrotowy	20 000	PLN	31.05.2017	WIBOR 1M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt inwestycyjny	1 746	PLN	30.11.2018	WIBOR 6M + marża	1 086
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	2 500	PLN	30.05.2017	WIBOR 6M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	Bank Zachodni WBK S. A.	kredyt w rachunku bieżącym	2 500	PLN	30.06.2017	WIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	obrotowy	14 000	EUR	31.08.2018	EURIBOR 3M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea	obrotowy	3 000	EUR	31.08.2018	EURIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Dnb	obrotowy	3 000	EUR	31.08.2018	EURIBOR 3M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	obrotowy	2 000	EUR	14.01.2020	EURIBOR 3M + marża	5 970
UAB Palangos aplinkkelis	SEB Bank	celowy na realizację projektu	8 500	EUR	31.05.2028	EURIBOR 3M + marża	35 668
UAB Pletros investicijos	Šiaulių plentas UAB	pożyczka od pozostałych jednostek	363	EUR	31.12.2028	oprocentowanie stałe	1 231
Razem							78 713

Kredyty i pożyczki zaciągnięte w 2016 roku

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem spółki z Grupy Trakcja podpisały umowy dotyczące następujących zobowiązań kredytowych lub pożyczek.

Jednostka dominująca podpisała następujące umowy:

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Spółka podpisała umowy dotyczące następujących zobowiązań kredytowych lub pożyczek:

- umowę z mBankiem S.A. dotyczącą kredytu inwestycyjnego na kwotę 21 500 tys. zł, z terminem spłaty do dnia 30 września 2021 roku i oprocentowaniem – WIBOR 1M powiększonym o marżę;

- aneks do umowy kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym do wysokości 20 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a mBank S.A. Na podstawie aneksu doszło do przedłużenia okresu kredytowania do dnia 28 kwietnia 2017 roku.

Spółki zależne od Emitenta podpisały następujące umowy:

- spółka zależna AB Kauno Tiltai podpisała aneks z bankiem AB DNB bankas zmieniający okres kredytowania do dnia 31 sierpnia 2018 roku i zwiększający limit linii kredytowej do 3 000 tys. EUR;
- spółka zależna AB Kauno Tiltai podpisała aneks z bankiem Nordea Bank Finland Plc oddział na Litwie zmieniający okres kredytowania do dnia 31 sierpnia 2018 roku i zwiększający limit linii kredytowej do 3 000 tys. EUR;
- spółka zależna AB Kauno Tiltai podpisała aneks z bankami Nordea Bank Finland Plc oddział na Litwie oraz AB DNB bankas zmieniający okres kredytowania do dnia 31 sierpnia 2018 roku;

Umowy dotyczące kredytów i pożyczek wypowiedziane lub wygasłe w 2016 roku

Z dniem 3 lipca 2016 roku wygasła umowa pomiędzy Jednostką dominującą a PKO BP S.A. dotyczącą kredytu obrotowego na kwotę 44 000 tys. zł z oprocentowaniem WIBOR 1M powiększonym o marżę.

5.2. Informacje o pożyczkach udzielonych w roku obrotowym

Zestawienie pożyczek udzielonych w trakcie 2016 roku przez spółki Grupy, w tym podmiotom powiązanym, prezentuje poniższa tabela.

Pożyczkodawca	Pożyczkobiorca	Kwota przyznanej pożyczki (w tys.)	Waluta umowy	Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota pożyczki pozostała do spłaty (w tys. PLN)	Charakter powiązań kapitałowych
Trakcja PRKil S.A.	PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.	9 500	PLN	31.03.2017	WIBOR 1 M + marża	3 215	spółka zależna
PEUiM Sp. z o.o.	Dalba Sp. z o.o.	200	PLN	31.03.2017	oprocentowanie stałe	203	spółka zależna
PDM S.A.	Dalba Sp. z o.o.	200	PLN	31.03.2017	WIBOR+ Marża	202	spółka zależna
AB Kauno Tiltai	AB Kauno Tiltai Sverige	1 350	EUR	31.12.2016	oprocentowanie stałe	5 972	spółka zależna
AB Kauno Tiltai	UAB Transporto infrastruktūra	100	EUR	31.12.2016	oprocentowanie stałe	465	spółka zależna

5.3. Informacje o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach

W okresie 2016 roku Emitent ani jednostki od niego zależne nie udzielały poręczeń kredytu lub pożyczki oraz nie udzielały gwarancji łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość istniejących poręczeń i gwarancji stanowiłaby równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych Emitenta.

W okresie 2016 roku Emitent ani jednostki od niego zależne nie otrzymały poręczeń i gwarancji od jednostek powiązanych.

5.4. Wpływy z emisji papierów wartościowych

W okresie objętym raportem Spółka Trakcja PRKil nie emitowała papierów wartościowych, a tym samym nie uzyskała żadnych wpływów z emisji papierów wartościowych.

5.5. Istotne pozycje pozabilansowe

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Należności warunkowe		
Od jednostek powiązanych z tytułu:	-	809
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	-	809
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	70 528	98 049
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	65 693	92 547
Weksli otrzymanych pod zabezpieczenie	4 835	5 502
Razem należności warunkowe	70 528	98 859
Zobowiązania warunkowe		
Od jednostek powiązanych z tytułu:	-	809
Udzielonych gwarancji i poręczeń	-	809
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	2 289 406	2 717 007
Udzielonych gwarancji i poręczeń	605 412	563 859
Weksli własnych	548 593	439 152
Hipoteki	152 057	151 067
Cesji wierzytelności	851 469	1 456 182
Cesji z polisy ubezpieczeniowej	48 412	41 586
Kaucji	14 280	28 419
Pozostałych zobowiązań	69 183	36 743
Razem zobowiązania warunkowe	2 289 406	2 717 816

Należności warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki lub inne podmioty na rzecz spółek Grupy Trakcja gwarancje stanowiące zabezpieczenie roszczeń Grupy w stosunku do kontrahentów z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do spółek Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek Grupy. Weksle własne stanowią inną formę zabezpieczenia gwarancji bankowych, o których mowa powyżej.

Po dniu bilansowym do dnia publikacji niniejszego sprawozdania Grupa zawarła nowe umowy na gwarancje wadialne, należytego wykonania, zwrotu zaliczki na łączną kwotę 133 778 tys. zł.

5.6. Istotne sprawy sądowe i sporne

Jednostka dominująca informuje, iż w grupie wierzytelności łączna wartość postępowań wynosi 136 781 184,44 zł, a w grupie zobowiązań wynosi 5 205 986,84 zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka była stroną postępowania, którego wartość pojedynczo stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Trakcji PRKil S.A.:

Sprawa dotycząca zawezwania do próby ugodowej o zwrot kosztów stałych poniesionych w dwóch okresach przedłużenia terminu wykonania Kontraktu złożonego przeciwko PKP PLK S.A. przez Konsorcjum, w skład którego wchodzi Trakcja PRKil S.A. oraz Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie sp. z o. o.

Jednostka dominująca oraz Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie sp. z o. o. złożyły

W dniu 2 grudnia 2016 r. wniosek o zawezwanie do próby ugodowej przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 65 848 167,00 zł w związku z przedłużeniem terminu realizacji umowy pod nazwą: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Podłęże – Bochnia w km 16,000 – 39,000 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III”. Szacunkowa wysokość roszczenia przysługującego bezpośrednio Spółce wynosi około 25 mln zł. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Inne postępowania z grupy wierzytelności:

Sprawa dotycząca zgłoszenia wierzytelności przysługującej od Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie (na dzień wszczęcia postępowania wartość sprawy przekraczała 10 % kapitałów własnych Spółki)

Jednostka dominująca połączyła się ze spółką Przedsiębiorstwo Robót Kolejowych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu. W wyniku tego połączenia następcą prawnym obu spółek jest Trakcja PRKil S.A. w Warszawie. W związku z ogłoszeniem przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie upadłości spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (dalej: „PNI”) z możliwością zawarcia układu, spółka Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu złożyła do sądu upadłościowego zgłoszenie wierzytelności Spółki z dnia 20 listopada 2012 roku. Zgłoszenie dotyczyło wierzytelności w łącznej kwocie 55 664 100,89 zł, obejmujących należność główną, odsetki wymagalne do dnia ogłoszenia upadłości oraz naliczone kary umowne.

Według wiedzy Jednostki dominującej, została sporządzona lista wierzytelności względem PNI. Wierzytelności Trakcji PRKil S.A. zostały uznane w wysokości 10 569 163,16 zł, w tym 10 274 533,87 zł z tytułu niezapłaconych faktur oraz 294 632,29 zł z tytułu odsetek za zwłokę w zapłacie. Odmówiono uznania należności z tytułu kar umownych i pozostałych roszczeń w łącznej kwocie 44 956 834,35 zł. Spółka nie zgadza się z odmową uznania powyższej części wierzytelności, w związku z powyższym do sędziego - komisarza został wniesiony sprzeciw co do odmowy uznania wierzytelności w powyższym zakresie. Sąd odrzucił sprzeciw, w związku z czym Spółka złożyła do Sądu zażalenie, które zostało oddalone. W dniu 8 czerwca 2015 roku Spółka otrzymała zawiadomienie od syndyka masy upadłości o zmianie sposobu prowadzenia upadłości z układowego na likwidacyjne. Sprawa jest w toku i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Zgłoszenie wierzytelności do masy upadłości Projekt-Bud Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Jednostka dominująca informuje, że w dniu 10 marca 2015 roku postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie ogłoszona została upadłość Projekt-Bud Sp. z o.o. („Upadły”) z możliwością zawarcia układu. Jednostka dominująca zgłosiła przysługujące jej wierzytelności od Upadłego w kwocie łącznej 9 708 613,62 zł. Na kwotę łączną zgłoszonych wierzytelności składają się wierzytelności z tytułu najmu lokomotyw wraz z wagonami, najmu sprzętu, umowy sprzedaży, wykonanych robót budowlanych i kary umownej naliczonej Upadłemu. W dniu 31 grudnia 2015 roku nastąpiła bezpośrednia zapłata kwoty 7 382 827,30 zł przez PKP PLK. W związku z powyższym na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółce przysługuje wierzytelność od Upadłego w kwocie 2 325 786,32 zł z tytułu naliczonej kary umownej.

Największe postępowanie z grupy zobowiązań:

Sprawa z powództwa Eiffage Polska Koleje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Eiffage Polska Koleje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w dniu 15 maja 2015 roku wniosła pozew o zapłatę na kwotę 1 634 833,00 zł przeciwko Jednostce dominującej dochodząc zapłaty wynagrodzenia z tytułu poniesionych dodatkowych kosztów w przedłużonym czasie Umowy. Spółka złożyła odpowiedź na pozew, a obecnie sprawa jest w toku. Jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Inne postępowania:

Poza postępowaniami opisanymi powyżej, które są zawarte w kwotach podanych na początku noty w ramach Grupy prowadzone są także inne sprawy sporne:

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

Przed Sądem Okręgowym w Warszawie toczy się sprawa z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej Osiedle Lazurów przeciwko spółce o zapłatę kwoty 700 466,50 zł wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Spółka kwestionuje roszczenia zawarte w pozwie, w związku z tym złożyła odpowiedź na pozew. W 2015 roku została utworzona rezerwa na pokrycie tej kwoty. Sprawa jest w toku i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

AB Kauno Tiltai

Przeciwko Konsorcjum, w skład którego wchodzi Spółka zależna AB Kauno Tiltai, został skierowany pozew sądowy przez Inwestora AB Lietuvos geležinkeliai na łączną kwotę 66 313 797,20 zł (14 989 556,33 EUR). Inwestor wystąpił z roszczeniem przeciwko AB Kauno Tiltai o naliczenie kary umownej za opóźnienie w realizacji robót. Udział Grupy Trakcja w ewentualnych zobowiązaniach mogących wynikać z niniejszego postępowania wynosi 65 %. Obecnie w sprawie została wykonana ekspertyza i wyznaczono termin rozprawy na 20 kwietnia 2017 r. W wyniku analizy ryzyk związanych z trwającym postępowaniem sądowym Grupa w roku 2015 utworzyła rezerwę związaną z tym postępowaniem. Grupa na dzień 31 grudnia 2016 roku postanowiła o utrzymaniu rezerwy na niezmienionym poziomie od dnia 31 grudnia 2015 roku. Grupa odstąpiła od dokonywania pozostałych ujawnień dotyczących niniejszej sprawy sądowej powołując się na paragraf 92 MSR 37.

5.7. Istotne zdarzenia po dniu bilansowym

Istotne wydarzenia po dacie bilansowej	RB
Znaczące umowy	
20.01.2017 r. Spółka zawarła jako Lider konsorcjum umowę z PKP PLK S.A. na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu: „Prace na liniach kolejowych nr 140, 148, 157, 159, 173, 689, 691 na odcinku Chybie – Żory – Rybnik – Nędza / Turze” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) 5.2-5 o wartości netto 373,7 mln zł. Planowany udział Emitenta wynosi 124,5 mln zł. netto. Prace mają być zrealizowane w ciągu 30 miesięcy od daty podpisania umowy.	2/2017
Pozostałe	
9.01.2017 r. Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2017 r.	1/2017
15.03.2017 w wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości firmy (tzw. goodwill) przypisanej do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w którego skład wchodzi następujące spółki zależne: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Białystok S.A., Zarząd podjął decyzję o konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość tego aktywa w skonsolidowanym bilansie Grupy Trakcja w wysokości 11 799 tys. zł., który rozpoznano w skonsolidowanym wyniku 2016 roku.	3/2017

5.8. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Wszystkie transakcje zawarte przez Jednostkę dominującą lub jednostki od niej zależne z podmiotami powiązanymi zawarte były na warunkach rynkowych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji z podmiotami powiązanymi są zamieszczone w nocie nr 57 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Trakcja za rok 2016.

5.9. Wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej

łącną wartość wynagrodzeń i innych świadczeń członków Zarządu Jednostki dominującej w 2016 roku prezentuje poniższa tabela.

Zarząd Jednostki dominującej		Jednostka dominująca				Spółki zależne			
		Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem	Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem
Jarosław Tomaszewski	Wiceprezes Zarządu	840	450	21	1 311	262	-	-	262
Nerijus Eidukevičius	Wiceprezes Zarządu do 8.09.2016	60	147	-	207	544	997	92	1 632
Paweł Nogałski	Wiceprezes Zarządu	600	175	42	817	-	-	-	-
Marek Kacprzak	Wiceprezes Zarządu	600	157	67	824	-	-	-	-
Sławomir Raczyński	Wiceprezes Zarządu do 30.12.2016	600	164	19	783	-	-	-	-
Razem		2 700	1 093	149	3 942	806	997	92	1 894

Kwota 3 942 tys. zł obciążała koszty Jednostki dominującej, natomiast pozostała kwota wynagrodzeń, tj. kwota 1 894 tys. zł obciążała koszty spółek zależnych.

Wynagrodzenia i inne świadczenia członków Rady Nadzorczej Jednostki dominującej w 2016 roku prezentuje poniższa tabela.

Rada Nadzorcza Jednostki dominującej		Jednostka dominująca				Spółki zależne			
		Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem	Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem
Dominik Radziwiłł		104	-	-	104	-	-	-	-
Andrzej Bartos	(do 16.06.2016)	33	-	-	33	-	-	-	-
Michał Hulbój		96	-	-	96	-	-	-	-
Wojciech Napiórkowski		96	-	-	96	-	-	-	-
Łukasz Rozdeiczner-Kryszkowski	(od 16.06.2016)	57	-	-	57	-	-	-	-
Miquel Llevat Vallespinosa		68	-	-	68	262	-	-	262
Jorge Miarnau Monserrat		56	-	-	56	-	-	-	-
Fernando Perea Samarra		68	-	-	68	-	-	-	-
Razem		578	-	-	578	262	-	-	262

5.10. Umowy zawarte między Jednostką dominującą a osobami zarządzającymi

Jednostka dominująca Grupy zawarła umowy o pracę z Członkami Zarządu, które przewidują:

- rekompensatę w wysokości 12 – krotności miesięcznego wynagrodzenia brutto w Grupie Trakcja otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w czterech równych ratach;

lub

- rekompensatę w wysokości 6 - krotności miesięcznego podstawowego wynagrodzenia brutto w Grupie Trakcja otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w trzech równych ratach.

Spółka Trakcja PRKiI zawarła z Członkami Zarządu umowy o zakazie konkurencji, które przez okres jednego roku od dnia zakończenia stosunku pracy przewidują odszkodowanie:

- w wysokości 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia przysługującego na podstawie umowy o pracę w ciągu ostatniego roku zatrudnienia w Spółce, które zostanie wypłacone w równych miesięcznych ratach;

lub

- w wysokości 100% podstawowego miesięcznego wynagrodzenia przysługującego na podstawie umowy o pracę w ciągu ostatniego roku zatrudnienia w Spółce, które zostanie wypłacone w równych miesięcznych ratach.

5.11. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

Jednostka dominująca Grupy w 2016 roku podjęła działania w celu uregulowania kwestii własności intelektualnej Jednostki dominującej, w tym patentów. W wyniku tych działań zawarto dwie umowy licencyjne dotyczące wykorzystywania patentów Spółki. Patenty dotyczą dwóch umów licencyjnych:

- z Polcynkiem, Fabryką Urządzeń Kolejowych i Termoprodem na wykorzystanie patentu nr 213109 „Posadowienia bramek sieci trakcyjnej na palach fundamentowych”;
- z Fabryką Urządzeń Kolejowych i Termoprodem prawa do wykorzystania dokumentacji technicznej (słupów stalowych indywidualnych), której Spółka jest właścicielem.

5.12. Informacje o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Grupy Trakcja Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań Grupy i Jednostki dominującej jest Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 22.

W dniu 29 lipca 2016 roku, Jednostka dominująca zawarła umowę z Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. na:

- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 30 czerwca 2016 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości;
- badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości.

Umowa została zawarta na okres wykonania przedmiotu umowy.

Wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Trakcja jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy.

Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz Grupy przedstawia poniższa tabela:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	194	185
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	72	68
Z tytułu innych umów	5	40
Razem	271	293

6. RAPORT DOTYCZĄCY STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO

6.1. Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego według „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016” zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 obowiązujących od 1 stycznia 2016 r., wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

Spółka zobowiązała się do przestrzegania rekomendacji i zasad ładu korporacyjnego zawartych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” za wyjątkiem następujących rekomendacji i zasad:

1. Rekomendacje i zasady z części I. Dobrych Praktyk:

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa:

I.Z.1.7. opublikowane przez spółkę materiały informacyjne na temat strategii spółki oraz jej wyników finansowych.

Komentarz Spółki: Spółka nie publikuje strategii, ponieważ sytuacja na rynkach, na których funkcjonuje Spółka jest na tyle dynamiczna, iż strategia ulegałaby częstej dezaktualizacji.

I.Z.1.10. prognozy finansowe – jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji - opublikowane w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji.

Komentarz Spółki: Spółka nie publikuje prognoz finansowych. W związku z niniejszym zasada nie jest stosowana.

I.Z.1.11. informację o treści obowiązującej w spółce reguły dotyczącej zmieniania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, bądź też o braku takiej reguły.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady gdyż przestrzega właściwych przepisów dotyczących zmiany audytora wynikających z Ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym z dnia 7 maja 2009 r.

I.Z.1.15. informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje polityki różnorodności w odniesieniu do władz Spółki oraz jej kluczowych menedżerów z uwagi na specyfikę rynków, na których działa, w szczególności ze względu na ograniczoną ilość kluczowych menedżerów możliwych do pozyskania z rynku.

I.Z.1.16. informację na temat planowanej transmisji obrad walnego zgromadzenia - nie później niż w terminie 7 dni przed datą walnego zgromadzenia.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w formie transmisji audio lub wideo.

I.Z.1.20. zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w formie transmisji audio lub wideo i nie udostępnia jego zapisu na stronie internetowej.

2. Rekomendacje i zasady z części II. Dobrych Praktyk:

II.Z.1. Wewnętrzny podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności spółki pomiędzy członków zarządu powinien być sformułowany w sposób jednoznaczny i przejrzysty, a schemat podziału dostępny na stronie internetowej spółki.

Komentarz Spółki: Na chwilę obecną Spółka nie stosuje wskazanej zasady, aczkolwiek podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności Spółki pomiędzy członków Zarządu jest przygotowywany i zostanie udostępniony na stronie internetowej Spółki po jego wejściu w życie.

II.Z.7. W zakresie zadań i funkcjonowania komitetów działających w radzie nadzorczej zastosowanie mają postanowienia Załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej, o którym mowa w zasadzie II.Z.4. W przypadku gdy funkcję komitetu audytu pełni rada nadzorcza, powyższe zasady stosuje się odpowiednio.

Komentarz Spółki: Spółka stosuje niniejszą zasadę z zastrzeżeniem, że w skład komitetów działających w radzie nadzorczej wchodzi członkowie niezależni rady nadzorczej ale nie stanowią oni większości, tak jak stanowią postanowienia Załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej, o którym mowa w zasadzie II.Z.4.

3. Rekomendacje i zasady z części IV. Dobrych Praktyk:

IV.R.1. Spółka powinna dążyć do odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia w możliwie najkrótszym terminie po publikacji raportu rocznego, wyznaczając ten termin z uwzględnieniem właściwych przepisów prawa.

Komentarz Spółki: W dotychczasowej praktyce przyjętej przez Spółkę zwyczajne walne zgromadzenia odbywają się przeważnie w maju lub czerwcu z dochowaniem ustawowego terminu, o którym mowa w art. 395 § 1 kodeksu spółek handlowych.

IV.R.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez: 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia, 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, a także brak wymaganej infrastruktury technicznej Spółka nie przeprowadza transmisji obrad walnego zgromadzenia i nie umożliwia dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

IV.R.3. Spółka dąży do tego, aby w sytuacji gdy papiery wartościowe wyemitowane przez spółkę są przedmiotem obrotu w różnych krajach (lub na różnych rynkach) i w ramach różnych systemów prawnych, realizacja zdarzeń korporacyjnych związanych z nabyciem praw po stronie akcjonariusza następowała w tych samych terminach we wszystkich krajach, w których są one notowane.

Komentarz Spółki: Powyższa rekomendacja nie dotyczy Spółki, gdyż wyemitowane przez nią papiery wartościowe są przedmiotem obrotu tylko na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie.

IV.Z.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

4. Rekomendacje i zasady z części V. Dobrych Praktyk:

V.Z.6. Spółka określa w regulacjach wewnętrznych kryteria i okoliczności, w których może dojść w spółce do konfliktu interesów, a także zasady postępowania w obliczu konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia. Regulacje wewnętrzne spółki uwzględniają między innymi sposoby zapobiegania, identyfikacji i rozwiązywania konfliktów interesów, a także zasady wyłączenia członka zarządu lub rady nadzorczej od udziału w rozpatrywaniu sprawy objętej lub zagrożonej konfliktem interesów.

Komentarz Spółki: Na chwilę obecną Spółka nie stosuje wskazanej zasady, ale jest w trakcie przygotowania wewnętrznych regulacji dotyczących kryteriów i okoliczności, w których może dojść w Spółce do konfliktu interesów i zasad postępowania w obliczu ich zaistnienia lub możliwości zaistnienia.

5. Rekomendacje i zasady z części VI. Dobrych Praktyk:

VI.R.1. Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej rekomendacji gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.R.2. Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej rekomendacji gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.R.3. Jeżeli w radzie nadzorczej funkcjonuje komitet do spraw wynagrodzeń, w zakresie jego funkcjonowania ma zastosowanie zasada II.Z.7.

Komentarz Spółki: W zakresie funkcjonowania komitetu wynagrodzeń ma zastosowanie zasada II.Z.7. z zastrzeżeniem, że w skład trzyosobowego komitetu wynagrodzeń wchodzi jeden niezależny członek rady nadzorczej, tak więc członkowie niezależni nie stanowią większości członków tego komitetu.

VI.Z.1. Programy motywacyjne powinny być tak skonstruowane, by między innymi uzależniać poziom wynagrodzenia członków zarządu spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej, długoterminowej sytuacji finansowej spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.Z.2. Aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić minimum 2 lata.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.Z.4. Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej: 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń, 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej, 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia, 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku, 5) ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Komentarz Spółki: Spółka w sprawozdaniu z działalności nie zamieszcza raportu na temat polityki wynagrodzeń, ale czynione są przygotowania, aby w przyszłości taki raport stanowił jego część.

6.2. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Walne Zgromadzenie („WZ”) Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu oraz przepisy Regulaminu Walnego Zgromadzenia. WZ zwoływane jest poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. O ile przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu Spółki nie stanowią inaczej, uchwały WZ podejmowane są bezwzględną większością głosów oddanych, z tym że uchwały w sprawie:

- 1) likwidacji Spółki;
- 2) podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, umorzenia akcji Spółki oraz obniżenia kapitału zakładowego Spółki;

- 3) emisji obligacji zamiennych lub innych papierów wartościowych przyznających ich posiadaczowi prawo głosu;
- 4) udzielenia opcji dających prawo do objęcia akcji lub innych papierów wartościowych Spółki i określenia warunków tych opcji;
- 5) pozbawienia Akcjonariuszy prawa poboru do objęcia akcji nowej emisji;
- 6) sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części;
- 7) odwołania lub zawieszenia członków Zarządu lub członków Rady Nadzorczej;
- 8) połączenia Spółki z inną spółką, podziału i przekształcenia Spółki;
- 9) zniesienia dematerializacji akcji Spółki;
- 10) zmiany Statutu

zapadają większością 2/3 (dwóch trzecich) głosów oddanych bądź wyższą, jeśli odpowiednie przepisy tego wymagają. Walne Zgromadzenie, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień Statutu Spółki, powołuje członków Rady Nadzorczej Spółki. Poza sprawami wymienionymi powyżej uchwały WZ wymagają sprawy zastrzeżone przepisami Kodeksu spółek handlowych, a w szczególności decyzje w sprawach rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego Spółki i grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków, podział zysku lub pokrycie straty, zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, emisja obligacji z prawem pierwszeństwa, tworzenie i znoszenie kapitałów rezerwowych, w razie likwidacji Spółki WZ wyznacza likwidatorów i określa sposób przeprowadzenia likwidacji. Zarząd przedstawia propozycje uchwał WZ Radzie Nadzorczej do wcześniejszego zaopiniowania. Akcjonariusze mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocników. Członkowie Zarządu Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą w WZ. Jeżeli przedmiotem obrad WZ mają być sprawy finansowe, powinien być obecny biegły rewident. W WZ mogą uczestniczyć przedstawiciele mediów, chyba że przedmiot obrad jest tego rodzaju, że ich obecność mogłaby narazić Spółkę na szkodę. Wniosek o dopuszczenie przedstawicieli mediów jest poddawany pod głosowanie przez Przewodniczącego WZ niezwłocznie po podpisaniu listy obecności.

Prawa akcjonariuszy Spółki, w tym prawa akcjonariuszy niesprawujących kontroli, wykonywane są w zakresie i w sposób zgodny z przepisami Kodeksu spółek handlowych.

6.3. Skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych spółki oraz ich komitetów

6.3.1. Zarząd

Skład osobowy Zarządu Spółki na dzień publikacji niniejszego raportu:

- Jarosław Tomaszewski - Prezes Zarządu;
- Marek Kacprzak - Wiceprezes Zarządu;
- Paweł Nogalski - Wiceprezes Zarządu;

W ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły następujące zmiany w składzie osobowym Zarządu Spółki:

- W dniu 6 września 2016 r. Pan Nerijus Eidukevičius złożył oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka Zarządu, Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem na dzień 8 września 2016 r.;
- w dniu 30 grudnia 2016 r. Pan Sławomir Raczyński złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu, Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem na dzień 30 grudnia 2016 r.

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Zarządu. Zgodnie ze Statutem Spółki Zarząd składa się z nie więcej niż 10 osób, wybieranych i odwoływanych przez Radę Nadzorczą z zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy z powodu: (i) zmiany art. 13.1, 13.4 Statutu, (ii) zmiany odpowiednich przepisów prawa, (iii) wyboru Rady Nadzorczej w sposób określony w art. 385 § 5 i (lub) 6 Kodeksu spółek handlowych, główny akcjonariusz COMSA nie może powołać takiej liczby członków Rady Nadzorczej, która stanowiłaby większość jej członków, COMSA jest uprawniona do powoływania i odwoływania

członków Zarządu w liczbie równej 50% wszystkich członków Zarządu (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Zarządu. W przypadku gdy liczba członków Rady Nadzorczej powołanych przez COMSA przestanie stanowić większość członków Rady Nadzorczej, uchwała Walnego Zgromadzenia w sprawie odwołania lub zawieszenia w czynnościach członka (członków) Zarządu powołanego przez COMSA podejmowana jest większością 2/3 oddanych głosów.

Członkowie Zarządu powoływani są na 3 - letnią, wspólną kadencję. Rada Nadzorcza ustala i zmienia wynagrodzenia oraz ustala inne warunki zatrudnienia członków Zarządu. Zgodnie ze Statutem Zarząd kieruje działalnością Spółki oraz reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Do kompetencji Zarządu należą wszystkie sprawy niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględna większością głosów członków Zarządu obecnych na posiedzeniu lub uczestniczących w głosowaniu. W przypadku równej ilości głosów, przeważa głos Prezesa Zarządu. Do składania oświadczeń i podpisywania dokumentów w imieniu Spółki upoważnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub członek Zarządu łącznie z prokurentem. Pełnomocnik upoważniony jest na podstawie uchwały Zarządu do podejmowania określonych czynności w imieniu Spółki (w zakresie posiadanego pełnomocnictwa).

6.3.2. Prokurenci

W Spółce działają następujący Prokurenci:

- Elżbieta Okuła
- Jan Sęktas

W trakcie ostatniego roku obrotowego, w dniu 6 grudnia 2016 r., członkowie Zarządu odwołali prokurę udzieloną Markowi Mazurowi.

Wyżej wymienieni prokurenci składają oświadczenia w imieniu Spółki działając łącznie z członkiem Zarządu zgodnie z art. 20 Statutu Spółki. W ciągu ostatniego roku obrotowego nie został powołany żaden nowy prokurent.

Prokurenci działają w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego, Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz regulaminów wewnętrznych Spółki.

6.3.3. Rada Nadzorcza

Skład osobowy Rady Nadzorczej Spółki:

▪ Dominik Radziwiłł	-	Przewodniczący Rady Nadzorczej;
▪ Jorge Miarnau Montserrat	-	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej;
▪ Miquel Llevat Vallespinosa	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Wojciech Napiórkowski	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Fernando Perea Samarra	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Michał Hulbój	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Łukasz Rozdeiczera-Kryszkowski	-	Członek Rady Nadzorczej.

W ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej:

- w dniu 16 czerwca 2016 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki powołało dotychczasową Radę Nadzorczą na nową, wspólną kadencję z jedną zmianą - w miejsce Pana Andrzeja Bartosa powołano Łukasza Rozdeiczera-Kryszkowskiego,

Po dniu bilansowym nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza Spółki składa się obecnie z 7 członków. W skład Rady Nadzorczej wchodzi obecnie Przewodniczący, dwóch Wiceprzewodniczących i pozostali członkowie. Kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata.

Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez Walne Zgromadzenie, przy czym główny akcjonariusz COMSA S.A. jest uprawniony do powoływania i odwoływania czterech członków Rady Nadzorczej

przez pisemne oświadczenie złożone Spółce. W przypadku, gdy liczba członków Rady Nadzorczej jest wyższa lub niższa niż siedem na skutek zmiany art. 13.1 Statutu lub odpowiednich przepisów prawa, COMSA będzie uprawniona do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej w liczbie równej 50% wszystkich członków Rady Nadzorczej (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Rady Nadzorczej.

Jeden z członków Rady Nadzorczej powołany przez Walne Zgromadzenie powinien spełniać następujące warunki niezależności:

- 1) nie być członkiem Zarządu Spółki ani spółki z nią powiązanej lub nie pełnić takiej funkcji w ciągu ostatnich pięciu latach;
- 2) nie być pracownikiem Spółki ani spółki z nią powiązanej lub nie pełnić takiej funkcji w ciągu ostatnich trzech lat;
- 3) nie otrzymywać obecnie lub w przeszłości znaczącego dodatkowego wynagrodzenia od Spółki ani spółki z nią powiązanej, poza wynagrodzeniem otrzymywanym z tytułu pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej;
- 4) nie być ani nie reprezentować w żaden sposób akcjonariusza większościowego lub jakiegokolwiek akcjonariusza posiadającego co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu;
- 5) nie mieć obecnie lub w ciągu ostatniego roku znaczących związków biznesowych ze Spółką ani spółką z nią powiązaną, zarówno bezpośrednio jak i też jako wspólnik, udziałowiec, dyrektor lub znaczący pracownik podmiotu mającego takie związki;
- 6) nie być obecnie lub w ciągu ostatnich trzech lat wspólnikiem lub pracownikiem obecnego lub byłego audytora zewnętrznego Spółki ani spółki z nią powiązanej;
- 7) nie być dyrektorem zarządzającym lub wykonawczym w innej spółce, w której członek Zarządu Spółki jest dyrektorem niewykonawczym lub nadzorującym i nie mieć żadnych innych znaczących związków z członkami Zarządu Spółki przez działalność w innych spółkach lub podmiotach;
- 8) nie pełnić funkcji członka Rady Nadzorczej przez więcej niż trzy kadencje;
- 9) nie być bliskim członkiem rodziny dyrektora wykonawczego lub zarządzającego lub osób, o których mowa w punkcie od 1) do 8).

Rada Nadzorcza, w skład której nie wchodzi, niezależnie od przyczyn takiego stanu, niezależny członek Rady Nadzorczej posiada zdolność do podejmowania ważnych uchwał.

W przypadku gdy COMSA S.A. nie powoła członka (członków) Rady Nadzorczej w ciągu dwudziestu jeden dni od daty wygaśnięcia mandatu członka (członków) Rady Nadzorczej powołanego przez COMSA S.A., taki członek (członkowie) Rady Nadzorczej powinien być powołany i odwołany przez Walne Zgromadzenie do czasu, kiedy COMSA wykona swoje uprawnienie. W przypadku wykonania przez COMSA S.A. uprawnienia do dokonania wyboru członka Rady Nadzorczej, mandat członka (członków) Rady Nadzorczej powołanego przez Walne Zgromadzenie zgodnie z treścią tego postanowienia automatycznie wygasa, bez wpływu na kadencję Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza, która ze względu na wygaśnięcie mandatu członka (członków) Rady Nadzorczej (z powodów innych niż odwołanie), składa się z mniej niż siedmiu, ale co najmniej pięciu członków Rady Nadzorczej, posiada zdolność do podejmowania ważnych uchwał do czasu powołania brakujących członków Rady Nadzorczej.

W przypadku, gdy Rada Nadzorcza wybierana jest w sposób określony w art. 385 § 5 lub 6 Kodeksu spółek handlowych, Przewodniczący powoływany jest przez COMSA S.A. spośród kandydatów wybranych w sposób określony w art. 385 § 5 lub 6 Kodeksu spółek handlowych.

Członkowie Rady Nadzorczej powoływani są na okres wspólnej kadencji. Rada Nadzorcza lub poszczególni jej członkowie wybierani przez Walne Zgromadzenie mogą być odwołani uchwałą Walnego Zgromadzenia przed upływem kadencji Rady. W przypadku odwołania członka Rady Nadzorczej w toku kadencji i powołania w to miejsce innej osoby, kadencja osoby nowo powołanej kończy się wraz z kadencją całej Rady. To samo dotyczy również przypadku odwołania całej Rady w toku kadencji i powołania nowego składu Rady Nadzorczej, a także przypadku rozszerzenia składu Rady w toku kadencji o nowo powołanych członków. Przewodniczącego i Wiceprzewodniczących wybiera Rada Nadzorcza spośród swoich członków.

Pracami Rady Nadzorczej kieruje Przewodniczący Rady, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczący Rady. Członkowie Rady Nadzorczej mogą być wybierani ponownie do Rady następnych kadencji. Członkowie Rady Nadzorczej działają w Radzie Nadzorczej osobiście. Dopuszczalne jest również podejmowanie uchwał bez odbycia posiedzenia Rady, w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje co najmniej cztery razy w roku jej Przewodniczący, który przewodniczy obradom. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom przewodniczy jeden z Wiceprzewodniczących. Przewodniczący zwołuje także posiedzenia Rady Nadzorczej na pisemny wniosek Zarządu Spółki lub członka Rady Nadzorczej. Przewodniczący wybiera sekretarza Rady Nadzorczej. Uchwała Rady Nadzorczej może być podjęta na posiedzeniu, jeżeli wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni w formie pisemnej (takie zaproszenia powinny zostać doręczone członkom Rady Nadzorczej co najmniej siedem dni przed datą, na którą wyznaczone zostało posiedzenie) i co najmniej połowa z nich musi być na nim obecna, włącznie z Przewodniczącym i co najmniej jednym z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej. Posiedzenie Rady Nadzorczej może być ważne również bez jego formalnego zwołania, jeśli wszyscy członkowie Rady Nadzorczej są na nim obecni i żaden z nich nie sprzeciwia się odbyciu takiego posiedzenia ani żadnej sprawie umieszczonej w porządku obrad. Z zastrzeżeniem art. 388 § 4 Kodeksu Spółek handlowych, uchwała Rady Nadzorczej może zostać podjęta w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. W takim przypadku projekt uchwały powinien zostać przedstawiony wszystkim członkom Rady Nadzorczej przez jej Przewodniczącego, a w przypadku jego nieobecności przez jednego z Wiceprzewodniczących Rady.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy stały nadzór nad działalnością Spółki. Uchwały Rady Nadzorczej wymagane są w sprawach zastrzeżonych do kompetencji Rady Nadzorczej w Kodeksie spółek handlowych oraz w Artykule 16 oraz 16A Statutu Spółki. Rada Nadzorcza dokonuje wyboru biegłego rewidenta Spółki. Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są zwykłą większością głosów. W przypadku równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Dnia 25 lipca 2013 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała ze swego grona Komitet Audytu, w skład którego wchodzi obecnie Pan Wojciech Napiórkowski (Przewodniczący Komitetu Audytu), Pan Fernando Perea Samarra (Członek Komitetu Audytu) oraz Pan Dominik Radziwiłł (Członek Komitetu Audytu).

Szczegółowe zasady funkcjonowania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej uchwalony przez Walne Zgromadzenie.

6.4. Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Emitent sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanymi dalej „MSR”, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (z późniejszymi zmianami), a w zakresie nieuregulowanym przez MSR, zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz przepisami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie. Spółka nie posiada wyodrębnionej komórki audytu wewnętrznego, dlatego też czynności związane z kontrolą wewnętrzną wykonywane są przez Zarząd i pracowników Spółki.

W praktyce sporządzaniem sprawozdań finansowych oraz raportów finansowych zajmują się wykwalifikowani pracownicy pionu finansowego pod nadzorem Wiceprezesa Zarządu – Dyrektora Finansowego.

Od 2015 roku Spółka Trakcja PRKiI prowadziła księgi rachunkowe w systemie informatycznym Microsoft Dynamics AX. Struktura systemu zapewnia przejrzysty podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy poszczególnymi modułami.

Sporządzanie skonsolidowanych sprawozdań finansowych jest dokonywane na podstawie jednolitych pakietów konsolidacyjnych przygotowywanych w formie elektronicznej przez poszczególne spółki Grupy. Proces konsolidacji danych następuje w Dziale Sprawozdawczości Giełdowej Spółki pod nadzorem Wiceprezesa Zarządu- Dyrektora Finansowego.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz powołuje Komitet Audytu będący organem doradczym i opiniotwórczym działającym w ramach struktury Rady Nadzorczej. Głównym celem działania Komitetu Audytu jest wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu

nadzoru finansowego oraz dostarczanie Radzie Nadzorczej miarodajnych informacji i opinii pozwalających sprawnie podjąć właściwe decyzje w zakresie sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, a także zapewnienie niezależności i obiektywizmu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Trakcja PRKiI poddaje swoje sprawozdania finansowe badaniu (sprawozdania roczne) oraz przeglądowi (sprawozdania półroczne) przez niezależnego biegłego rewidenta. Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza Spółki spośród renomowanych firm audytorskich, w oparciu o rekomendacje Komitetu Audytu. W ramach prac audytowych biegły rewident dokonuje niezależnej oceny rzetelności i prawidłowości jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz potwierdzenia skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

6.5. Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie zbiór jest publicznie dostępny

Spółka Trakcja PRKiI w 2016 roku stosowała zbiór zasad ładu korporacyjnego zebranych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 17 grudnia 2015 r.

Dokument ten jest udostępniony w siedzibie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie oraz na stronie internetowej poświęconej zagadnieniom ładu korporacyjnego pod adresem <http://corp-gov.gpw.pl>, a także na stronie internetowej Spółki w zakładce „Relacje Inwestorskie”/„Ład korporacyjny”.

6.6. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji

Zgodnie z wiedzą Zarządu Emitenta, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy na dzień przekazania niniejszego sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.	15 843 193	30,82%	15 843 193	30,82%
ING OFE	5 111 908	9,95%	5 111 908	9,95%
OFE PZU	4 349 650	8,46%	4 349 650	8,46%
Pozostali akcjonariusze	26 094 797	50,77%	26 094 797	50,77%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

6.7. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

Wszystkie akcje Spółki są akcjami zwykłymi, niedającymi specjalnych uprawnień.

6.8. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu

Uchwały na Walnym Zgromadzeniu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, z tym że uchwały w sprawie:

- 1) likwidacji Spółki;
- 2) podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, umorzenia akcji Spółki oraz obniżenia kapitału zakładowego Spółki;
- 3) emisji obligacji zamiennych lub innych papierów wartościowych przyznających ich posiadaczowi prawo głosu;
- 4) udzielenia opcji dających prawo do objęcia akcji lub innych papierów wartościowych Spółki i określenia warunków tych opcji;
- 5) pozbawienia Akcjonariuszy prawa poboru do objęcia akcji nowej emisji;

- 6) sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części;
- 7) odwołania lub zawieszenia członków Zarządu lub członków Rady Nadzorczej;
- 8) połączenia Spółki z inną spółką, podziału i przekształcenia Spółki;
- 9) zniesienia dematerializacji akcji Spółki;
- 10) zmiany Statutu.

zapadają większością 2/3 (dwóch trzecich) głosów oddanych bądź wyższą, jeżeli odpowiednie przepisy tego wymagają. Poza ograniczeniami opisanymi powyżej oraz wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązujących, akty wewnętrzne Spółki nie wprowadzają dodatkowych ograniczeń.

6.9. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki Trakcja PRKiI

Poza ograniczeniami wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązujących, akty wewnętrzne Spółki nie wprowadzają dodatkowych ograniczeń.

6.10. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zgodnie ze Statutem Spółki Zarząd jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na podstawie uchwały, z zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy z powodu: (i) zmiany art. 13.1, 13.4 Statutu, (ii) zmiany odpowiednich przepisów prawa, (iii) wyboru Rady Nadzorczej w sposób określony w art. 385 § 5 i (lub) 6 Kodeksu spółek handlowych, główny akcjonariusz COMSA nie może powołać takiej liczby członków Rady Nadzorczej, która stanowiłaby większość jej członków, COMSA jest uprawniona do powoływania i odwoływania członków Zarządu w liczbie równej 50% wszystkich członków Zarządu (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Zarządu. W przypadku gdy liczba członków Rady Nadzorczej powołanych przez COMSA przestanie stanowić większość członków Rady Nadzorczej, uchwała Walnego Zgromadzenia w sprawie odwołania lub zawieszenia w czynnościach członka (członków) Zarządu powołanego przez COMSA podejmowana jest większością 2/3 oddanych głosów. Członkowie Zarządu powoływani są na 3 - letnią, wspólną kadencję. Zgodnie ze Statutem Zarząd kieruje działalnością Spółki oraz reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Do kompetencji Zarządu należą wszystkie sprawy niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy lub Rady Nadzorczej. Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki upoważnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub członek Zarządu z prokurentem łącznie. Pełnomocnik upoważniony jest na podstawie uchwały Zarządu do podejmowania określonych czynności w imieniu Spółki (w zakresie posiadanego pełnomocnictwa). Zasady decydowania o emisji lub wykupie akcji (podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego) są zastrzeżone dla Walnego Zgromadzenia, które podejmuje uchwały w tym względzie większością 2/3 głosów oddanych.

6.11. Opis zasad zmiany statutu lub umowy Spółki Trakcja PRKiI

Zasady zmian Statutu Spółki nie odbiegają od zasad zawartych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

6.12. Informacja o prowadzeniu polityki sponsoringowej

Jako odpowiedzialny członek społeczności biznesowej, Grupa Trakcja konsekwentnie wspiera kulturalne i społeczne inicjatywy lokalnych społeczności, zarówno na obszarze kraju jak i za granicą, gdzie prowadzi swoją działalność. Grupa wspiera szkolnictwo wyższe, rozwój projektów naukowych realizowanych przez instytucje badawcze, a także działania mające na celu promowanie nowych technologii w budownictwie infrastruktury transportowej. Grupa angażuje się także w realizację projektów o istotnym potencjale promocyjnym i wizerunkowym dla swojej marki. Jedną ze spółek zależnych jest głównym sponsorem legendarnego litewskiego klubu koszykarskiego Žalgiris Kowno. Wydatki Grupy Trakcja na rok 2016 na działania z zakresu sponsoringu i społecznej odpowiedzialności biznesu wyniosły 3 895 tys. złotych.

Warszawa, 21 marca 2017 roku

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku oraz dane porównywalne za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy. Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Emitenta zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć, ryzyk i zagrożeń oraz sytuacji Grupy Trakcja.

Oświadczamy również, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Trakcja za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku – Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 21 marca 2017 roku

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

ROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY
ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 ROKU

ZATWIERDZENIE ROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zarząd Spółki Trakcja PRKil S.A. zatwierdził roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2016 roku. Informacje zostały zaprezentowane w niniejszym raporcie w następującej kolejności:

1. Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, wykazujący zysk netto w wysokości **56 332** tys. złotych.
2. Skonsolidowane sprawozdanie z dochodów całkowitych za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku wykazujące dodatnie dochody całkowite ogółem w wysokości **68 035** tys. złotych.
3. Skonsolidowany bilans na dzień 31 grudnia 2016 roku, po stronie aktywów i pasywów wykazujący sumę **1 396 733** tys. złotych.
4. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, wykazujący zmniejszenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę **104 957** tys. złotych.
5. Zestawienie zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, wykazujące zwiększenie stanu skonsolidowanych kapitałów własnych o kwotę **49 676** tys. złotych.
6. Dodatkowe informacje i objaśnienia.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w tysiącach złotych polskich, z wyjątkiem pozycji, w których wyraźnie wskazano inaczej.

Niektóre dane finansowe i operacyjne, zawarte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały zaokrąglone. Z tego powodu w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 21 marca 2017 roku

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH	7
SKONSOLIDOWANY BILANS	8
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁACH WŁASNYCH	10
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	12
1. Informacje ogólne	12
2. Skład Grupy	13
3. Zmiany w Grupie	16
3.1. Informacje dotyczące nabycia 50% udziałów spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	16
4. Skład Zarządu Jednostki dominującej	18
5. Skład Rady Nadzorczej Spółki	19
6. Zatwierdzenie do publikacji rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	19
7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie, szacunkach i założeniach	19
7.1. Profesjonalny osąd	20
7.2. Niepewność szacunków i założeń	21
8. Podstawa sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	23
8.1. Oświadczenie o zgodności	23
9. Istotne zasady rachunkowości	24
9.1. Zasady konsolidacji	24
9.2. Przeliczenie pozycji w walucie obcej	24
9.3. Rzeczowe aktywa trwałe	25
9.3.1. Środki trwałe	25
9.3.2. Środki trwałe w budowie	26
9.3.3. Prawo wieczystego użytkowania gruntów	27
9.3.4. Leasing	27
9.3.5. Aktywa przeznaczone do sprzedaży	27
9.4. Nieruchomości inwestycyjne	27
9.5. Utrata wartości aktywów niefinansowych	28
9.6. Koszty finansowania zewnętrznego	29
9.7. Wartości niematerialne	29
9.7.1. Koszty prac badawczo-rozwojowych	29
9.7.2. Wartość firmy	30
9.8. Instrumenty finansowe	30
9.9. Inwestycje w jednostce współkontrolowanej	32
9.10. Pochodne instrumenty finansowe	32
9.11. Rachunkowość zabezpieczeń	32
9.12. Zapasy	33
9.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	33
9.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	33
9.15. Kapitały własne	34
9.16. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	34
9.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	34
9.18. Rezerwy	34
9.19. Odprawy emerytalno-rentowe, nagrody jubileuszowe	35
9.20. Rozliczenia międzyokresowe	35
9.21. Przychody i koszty	35
9.21.1. Sprzedaż towarów i produktów	35
9.21.2. Umowy o usługę budowlaną	36
9.21.3. Odsetki	37
9.21.4. Dywidendy	37
9.21.5. Działalność deweloperska	37
9.22. Podatki	37
9.22.1. Podatek bieżący	37
9.22.2. Podatek odroczony	37

9.22.3. Podatek od towarów i usług.....	38
9.23. Zysk netto na akcję.....	38
9.24. Umowy koncesjonowane	39
10. Standardy i zmiany do standardów przyjęte przez RMSR, ale jeszcze nie zatwierdzone przez UE	39
11. Wybrane dane finansowe	43
12. Informacje dotyczące segmentów.....	44
13. Przychody ze sprzedaży	49
14. Koszty działalności.....	49
15. Pozostałe przychody operacyjne.....	51
16. Pozostałe koszty operacyjne	51
17. Przychody finansowe.....	51
18. Koszty finansowe.....	52
19. Podatek dochodowy.....	53
19.1. Bieżący podatek dochodowy.....	53
19.2. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody.....	54
19.3. Dochodowy podatek odroczony.....	55
20. Działalność zaniechana.....	58
21. Zysk (strata) na jedną akcję	58
22. Rzeczowe aktywa trwałe	59
23. Nieruchomości inwestycyjne.....	61
24. Wartość firmy z konsolidacji.....	64
25. Wartości niematerialne	66
26. Pozostałe aktywa finansowe	68
27. Wspólna działalność	68
27.1. Wspólne przedsięwzięcia	68
27.2. Wspólnie kontrolowana działalność – kontrakty realizowane w konsorcjach.....	69
28. Rozliczenia międzyokresowe	69
29. Zapasy.....	70
30. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	71
31. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	73
32. Kontrakty budowlane	74
33. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym.....	74
34. Kapitał własny	75
35. Udziały niesprawujące kontroli	79
36. Rezerwy	80
37. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	82
38. Oprocentowane kredyty i pożyczki	83
39. Pozostałe zobowiązania finansowe.....	85
40. Pochodne instrumenty finansowe	86
41. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług.....	87
42. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego - Grupa jako leasingobiorca	88
43. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego.....	89
44. Rozliczenia międzyokresowe	90
45. Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań.....	90
46. Informacja o instrumentach finansowych.....	90
47. Wartość godziwa instrumentów finansowych	92
48. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym:.....	93
49. Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej.....	96
50. Należności i zobowiązania warunkowe	96
51. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca.....	97
52. Umowy na usługi koncesjonowane	98
53. Istotne sprawy sądowe i sporne.....	98
54. Dywidendy wypłacone i zadeklarowane	100
55. Aktywa oddane pod zabezpieczenie	101
56. Informacja o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej.....	101
57. Informacje na temat podmiotów powiązanych	101
58. Informacja dotycząca świadczeń dla kluczowego personelu	102

59.	Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego oraz następujące po dniu bilansowym	103
60.	Sprawozdanie finansowe w warunkach wysokiej inflacji	104
61.	Zatrudnienie	104
62.	Aktywa ZFŚS oraz zobowiązania ZFŚS.....	105
63.	Informacja o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta.	105

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	1.01.2016 - 31.12.2016	1.01.2015 - 31.12.2015
		Badane	Badane
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	13	1 381 173	1 329 180
Koszt własny sprzedaży	14	(1 233 007)	(1 163 047)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		148 166	166 133
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji	14	(6 261)	(6 156)
Koszty ogólnego zarządu	14	(61 170)	(71 106)
Pozostałe przychody operacyjne	15	14 922	5 091
Pozostałe koszty operacyjne	16	(10 314)	(7 715)
Udział w wyniku jednostki współkontrolowanej	27.1	248	2 781
Odpis wartości firmy	24	(11 799)	(12 302)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		73 792	76 726
Przychody finansowe	17	4 525	7 461
Koszty finansowe	18	(10 986)	(11 503)
Zysk (strata) brutto		67 331	72 684
Podatek dochodowy	19	(10 999)	(20 926)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		56 332	51 758
Działalność zaniechana			
Zysk (strata) netto za okres z działalności zaniechanej	20	-	-
Zysk (strata) netto za okres		56 332	51 758
Przypisany:			
Akcjonariuszom Jednostki dominującej		54 685	50 203
Udziałowcom niesprawnym kontroli		1 647	1 555
Zysk (strata) na jedną akcję przypadający (-a) na akcjonariuszy Jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł na akcję)			
- podstawowy	21	1,06	0,98
- rozwodniony	21	1,06	0,98

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH

	Nota	1.01.2016 - 31.12.2016	1.01.2015 - 31.12.2015
		Badane	Badane
Zysk (strata) netto za okres		56 332	51 758
Inne całkowite dochody:			
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:		541	(106)
Zyski/(straty) z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny		(413)	-
Zyski (straty) aktuarialne	37	954	(106)
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty:		11 162	389
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		11 926	(148)
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	40	(764)	537
Inne całkowite dochody netto		11 703	283
DOCHODY CAŁKOWITE ZA OKRES		68 035	52 041
Przypisane:			
Akcjonariuszom Jednostki dominującej		66 520	50 342
Udziałowcom niesprawującym kontroli		1 515	1 699

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA	Nota	31.12.2016	31.12.2015
		Badane	Przekształcone
Aktywa trwałe		721 725	683 214
Rzeczowe aktywa trwałe	22	247 489	194 232
Wartości niematerialne	25	55 291	56 603
Wartość firmy z konsolidacji	24	337 855	334 718
Nieruchomości inwestycyjne	23	21 226	21 976
Inwestycje w jednostce współkontrolowanej	27.1	-	14 140
Inwestycje w jednostkach pozostałych		25	25
Pozostałe aktywa finansowe	26	46 502	45 564
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	19.3	10 707	9 715
Kontrakty budowlane	32	-	2 527
Rozliczenia międzyokresowe	28	2 630	3 714
Aktywa obrotowe		675 008	623 143
Zapasy	29	75 861	84 828
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	30	399 586	246 864
Pozostałe aktywa finansowe	26	8 660	14 830
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31	148 799	251 435
Rozliczenia międzyokresowe	28	6 019	8 961
Kontrakty budowlane	32	36 083	16 225
A k t y w a r a z e m		1 396 733	1 306 357
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej)	34	771 137	722 341
Kapitał podstawowy		41 120	41 120
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		309 984	309 984
Kapitał z aktualizacji wyceny		5 765	6 178
Pozostałe kapitały rezerwowe		332 659	299 785
Niepodzielony wynik finansowy		54 685	50 203
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		26 924	15 071
Udziały niesprawujące kontroli	35	4 830	3 950
Kapitał własny ogółem		775 967	726 291
Zobowiązania długoterminowe		153 550	120 910
Oprocentowane kredyty i pożyczki	38	100 666	89 494
Rezerwy	36	27 650	9 202
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	37	11 134	11 737
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19.3	8 068	5 549
Pochodne instrumenty finansowe	40	5 957	4 862
Pozostałe zobowiązania		75	66
Zobowiązania krótkoterminowe		467 216	459 156
Oprocentowane kredyty i pożyczki	38	22 003	21 625
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	41	309 988	288 100
Rezerwy	36	35 353	23 690
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	37	11 424	10 894
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		4 922	5 167
Pochodne instrumenty finansowe	40	1 018	981
Pozostałe zobowiązania finansowe	39	-	148
Rozliczenia międzyokresowe	45	361	219
Kontrakty budowlane	32	80 432	108 223
Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań	46	1 715	109
P a s y w a r a z e m		1 396 733	1 306 357

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończony	
	Nota	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) brutto z działalności kontynuowanej	67 331	72 684
Zysk (strata) brutto z działalności zaniechanej	-	-
Korekty o pozycje:	(106 749)	247 092
Amortyzacja	23 418	22 266
Różnice kursowe	837	(722)
Odsetki i dywidendy netto	5 497	6 688
Zysk/strata na działalności inwestycyjnej	(1 445)	9 017
Zysk/strata z udziałów w jednostce współkontrolowanej	(248)	(2 781)
Zmiana stanu należności	(142 446)	277 102
Zmiana stanu zapasów	10 185	(20 359)
Zmiana stanu zobowiązań	22 744	(100 000)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i zaliczek	(536)	(5 289)
Zmiana stanu rezerw	27 799	6 501
Zmiana stanu kontraktów budowlanych	(46 940)	70 272
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych	892	(668)
Zapłacony podatek dochodowy	(10 919)	(17 644)
Inne korekty	606	1 540
Różnice kursowe z przeliczenia	3 807	1 169
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(39 418)	319 776
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż (nabycie) wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(20 587)	(17 946)
- nabycie	(36 955)	(26 066)
- sprzedaż	16 368	8 120
Sprzedaż (nabycie) akcji i udziałów	(21 272)	-
- nabycie	(21 272)	-
Aktywa finansowe	10 608	8 055
- sprzedane lub zwrócone	15 980	20 914
- nabyte	(5 372)	(12 859)
Pożyczki	-	1 948
- zwrócone	-	1 948
- udzielone	-	-
Odsetki uzyskane	284	469
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(30 967)	(7 474)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wydatki na wykup obligacji	-	(32 536)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek i kredytów	33 146	166 212
Splata pożyczek i kredytów	(33 269)	(195 939)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom Jednostki dominującej	(17 476)	-
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	(580)	(66)
Odsetki zapłacone	(6 226)	(7 241)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(9 842)	(10 172)
Wpływy (wydatki) z tytułu pozostałych zobowiązań finansowych	-	(38 931)
Pozostałe	(325)	50
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(34 572)	(118 623)
Przepływy pieniężne netto, razem	(104 957)	193 679
Różnice kursowe netto	-	-
Środki pieniężne na początek okresu	251 317	57 638
Środki pieniężne na koniec okresu	31	251 317
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	-	928

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej										
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe			Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	Udziały niesprawnujące kontroli	Razem
				Instrumenty zabezpieczające	Zyski (straty) aktuarialne	Wyniki z lat ubiegłych					
Badane											
Na dzień 1.01.2016 r.	41 120	309 984	6 178	(3 598)	(1 363)	304 746	15 071	50 203	722 341	3 950	726 291
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiany zasad rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dzień 1.01.2016 r. po korektach	41 120	309 984	6 178	(3 598)	(1 363)	304 746	15 071	50 203	722 341	3 950	726 291
Wynik netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	54 685	54 685	1 647	56 332
Inne całkowite dochody za okres	-	-	(413)	(564)	959	-	11 853	-	11 835	(132)	11 703
Wypłata dywidendy udziałowcom niekontrolującym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(580)	(580)
Podział zysku	-	-	-	-	-	32 727	-	(32 727)	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	(17 476)	(17 476)	-	(17 476)
Inne	-	-	-	-	-	(248)	-	-	(248)	(55)	(303)
Na dzień 31.12.2016 r. Badane	41 120	309 984	5 765	(4 162)	(404)	337 225	26 924	54 685	771 137	4 830	775 967

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej											
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe			Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	Udziały niesprawujące kontroli	Razem
				Instrumenty zabezpieczające	Zyski (straty) aktuarialne	Wyniki z lat ubiegłych					
Przekształcone											
Na dzień 1.01.2015 r.	41 120	309 984	6 790	(3 994)	(4 744)	257 996	15 221	49 537	671 910	2 593	674 503
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiany zasad rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dzień 1.01.2015 r. po korektach	41 120	309 984	6 790	(3 994)	(4 744)	257 996	15 221	49 537	671 910	2 593	674 503
Wynik netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	50 203	50 203	1 555	51 758
Inne całkowite dochody za okres	-	-	-	396	(107)	-	(150)	-	139	144	283
Wypłata dywidendy udziałowcom niekontrolującym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(358)	(358)
Podział zysku	-	-	-	-	-	49 537	-	(49 537)	-	-	-
Zmiany w udziałach własnościowych w jednostkach zależnych, które nie skutkują	-	-	-	-	-	(102)	-	-	(102)	20	(82)
Przeniesienie w ramach kapitału własnego	-	-	(612)	-	3 488	(2 876)	-	-	-	-	-
Inne	-	-	-	-	-	191	-	-	191	(4)	187
Na dzień 31.12.2015 r. Badane	41 120	309 984	6 178	(3 598)	(1 363)	304 746	15 071	50 203	722 341	3 950	726 291

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA**1. Informacje ogólne**

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku oraz dane porównywalne.

Grupa Trakcja („Grupa”) składa się z Jednostki dominującej Trakcja PRKił S.A. („Trakcja PRKił”, „Jednostka dominująca”, „Spółka”, „Spółka dominująca”) i jej spółek zależnych oraz spółki zakwalifikowanej jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11 (patrz nota nr 2).

Trakcja PRKił w obecnej formie powstała w dniu 30 listopada 2004 roku w wyniku przejęcia kontroli nad spółką holdingową Trakcja Polska S.A. przez Przedsiębiorstwo Kolejowych Robót Elektryfikacyjnych S.A. („PKRE S.A.”). Wówczas firma Spółki brzmiała Trakcja Polska S.A. i została zmieniona w drodze Uchwały Nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 22 listopada 2007 roku. Zmianę potwierdzono wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 10 grudnia 2007 roku. Wcześniejsza firma Spółki brzmiała Trakcja Polska - PKRE S.A. Spółka działa na podstawie statutu sporządzonego w formie aktu notarialnego w dniu 26 stycznia 1995 roku (Rep. A Nr 863/95) wraz z późniejszymi zmianami.

W dniu 1 września 2009 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, zarejestrował połączenie Trakcja Polska S.A. jako spółki przejmującej z Przedsiębiorstwem Robót Komunikacyjnych-7 S.A. jako spółką przejmowaną. Połączenie spółek zostało rozliczone i ujęte na dzień 31 sierpnia 2009 roku w księgach rachunkowych spółki, na którą przeszedł majątek połączonych spółek, tj. Trakcja Polska S.A., metodą łączenia udziałów. Faktyczne połączenie spółek, zgodnie z MSSF 3 nastąpiło w dniu uzyskania kontroli tj. w dniu 1 września 2007 roku.

W dniu 22 czerwca 2011 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja Polska S.A. na Trakcja – Tiltra S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 15 czerwca 2011 roku.

W dniu 21 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja – Tiltra S.A. na Trakcja S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 12 grudnia 2012 roku.

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował połączenie Trakcja S.A. jako spółki przejmującej z Przedsiębiorstwem Robót Kolejowych i Inżynieryjnych S.A. jako spółką przejmowaną. Połączenie spółek zostało rozliczone i ujęte na dzień 31 grudnia 2013 roku w księgach rachunkowych spółki, na którą przeszedł majątek połączonych spółek, tj. Trakcja S.A., metodą łączenia udziałów.

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja S.A. na Trakcja PRKił S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 27 listopada 2013 roku.

Dnia 29 stycznia 2002 roku Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Warszawie – XIX Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000084266. Spółce nadano numer statystyczny REGON 010952900, numer identyfikacji podatkowej NIP 525-000-24-39 oraz kod PKD 4212Z.

Siedziba Jednostki dominującej mieści się na ul. Złotej 59 w Warszawie. Czas trwania Jednostki dominującej oraz pozostałych jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

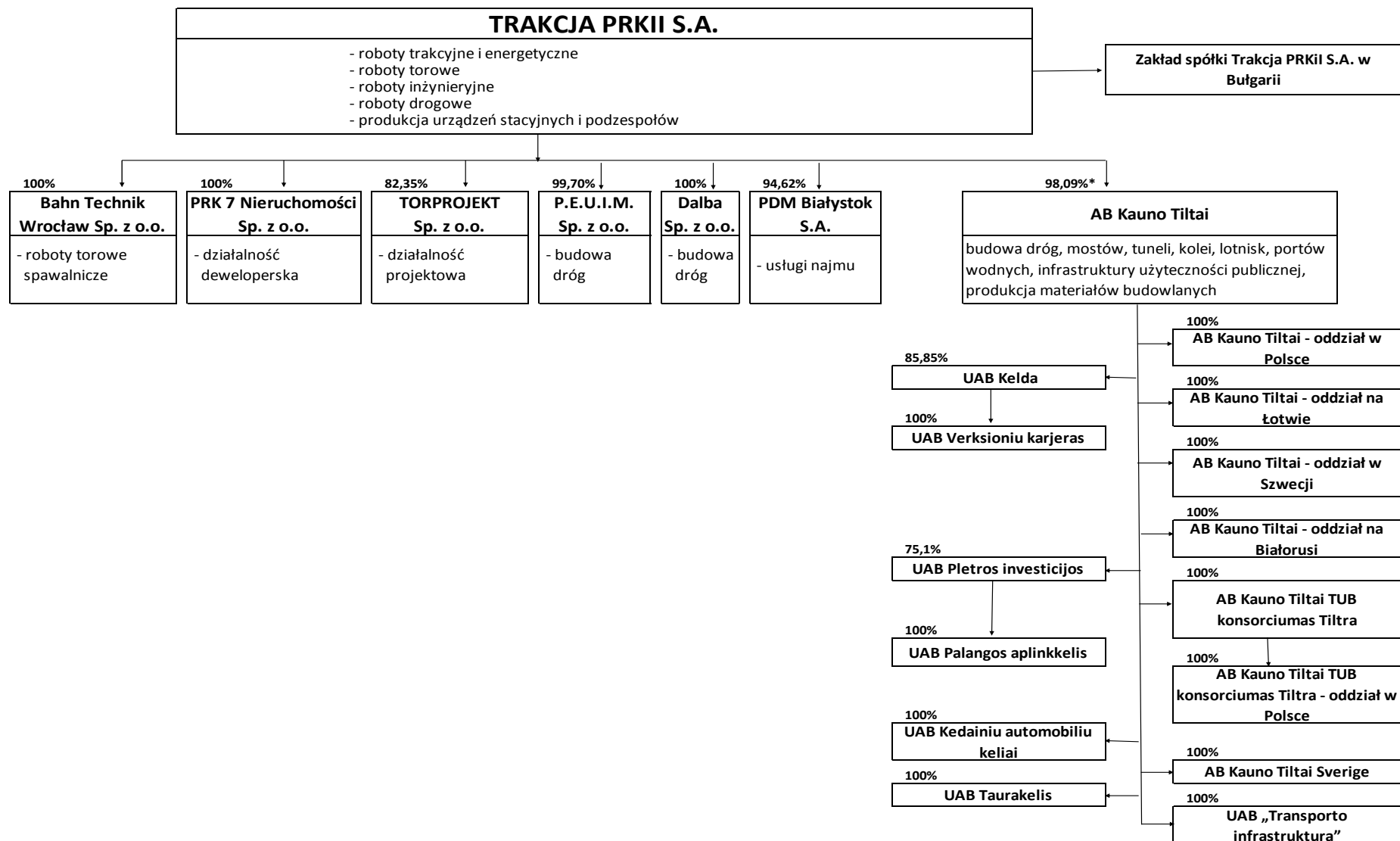
Przedmiotem działalności Jednostki dominującej, zgodnie ze statutem, są specjalistyczne usługi budowlano – montażowe w zakresie elektryfikacji linii kolejowych i tramwajowych. Spółka specjalizuje się w następujących rodzajach działalności:

- roboty fundamentowe i sieciowe,
- montaż podstacji trakcyjnych i kabin sekcyjnych,
- montaż linii wysokiego i niskiego napięcia, napowietrznych i kablowych,

- montaż kabli zasilających i sterowania lokalnego,
- produkcja wyrobów (rozdzielni wysokiego, średniego i niskiego napięcia, osprzętu sieci trakcyjnej i urządzeń sterowania lokalnego),
- usługi sprzętu specjalistycznego (koparki, dźwigi kolejowe i samochodowe, świdroustawiacze, palownice),
- budowa mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, dróg i towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej.

2. Skład Grupy

Trakcja PRKiI jest Jednostką dominującą Grupy Trakcja. Skład i strukturę Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższy schemat.

*) Spółka Trakcja PRKII posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną.

W skład Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodzi Jednostka dominująca Trakcja PRKiI oraz jednostki zależne.

Jednostki podlegające konsolidacji metodą pełną:

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską i ma na swoim koncie udane inwestycje, do których można zaliczyć m.in. Lazurowe Osiedle w Warszawie – etap I i II, inwestycję przy ul. Oliwskiej w Warszawie oraz budowę pięciu budynków wielorodzinnych w Warszawie przy ul. Pełczyńskiego. Aktualnie spółka realizuje inwestycję polegającą na wybudowaniu domów w zabudowie szeregowej przy ul. Oliwskiej w Warszawie.

Torprojekt Sp. z o.o.

Torprojekt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie to spółka, która powstała w 2009 roku. Spółka wykonuje kompleksowo dokumentację projektową obejmującą studia wykonalności, koncepcje, projekty podstawowe, w tym budowlane, materiały przetargowe oraz projekty wykonawcze w następujących specjalnościach: linii kolejowych, stacji, węzłów, przystanków osobowych i punktów ładunkowych, mostów, wiaduktów, urządzeń sterowania ruchem kolejowym, budynków i budowli wraz z technologią itp.

Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

W dniu 31 grudnia 2016 roku Trakcja PRKiI stała się jedynym właścicielem spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o („BTW”). Szczegóły transakcji zostały opisane w nocie 3.1. Do dnia 30 grudnia 2016 roku Grupa sprawowała wspólną kontrolę nad BTW i klasyfikowała spółkę jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11.

Zakres działalności BTW obejmuje: sprzedaż nawierzchni przejazdowej typu Strail firmy Gummiwerk Kraiburg Elastik GmbH, spawanie termitowe, naprawę oraz remont rozjazdów, remont przejazdów kolejowych i tramwajowych, wykonywanie złącz izolowanych klejono-sprężonych typu S, zgrzewanie szyn kolejowych i tramwajowych, podbicie oraz profilowanie szyn kolejowych i tramwajowych, sprzedaż smarownic szynowych firmy Perker SR, sprzedaż kołzów oporowych firmy A.Rawie. Dodatkowo od grudnia 2016 roku BTW posiada dźwig GOTTWALD oraz stabilizator toru DGS. BTW świadczy swoje usługi zarówno w Polsce jak i zagranicą.

Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o. („PEUiM”)

Jest to spółka z sektora budownictwa drogowego, której działalność skupia się w regionie północno-wschodniej części Polski. Spółka PEUiM została utworzona w roku 1960 w Białymstoku. Specjalizacja spółki PEUiM obejmuje budowę dróg, chodników, montaż urządzeń sygnalizujących oraz ostrzegawczych, zabezpieczających drogi. Ponadto, spółka produkuje masy bitumiczne, beton oraz inne materiały budowlane.

Dalba Sp. z o.o.

Spółka z siedzibą w Białymstoku zajmująca się wykonawstwem robót inżynierskich, głównie przy realizacji uzbrojenia sanitarnego dróg i ulic.

PDM Białystok S.A.

Spółka z siedzibą w Białymstoku. Spółka świadczy usługi najmu sprzętu, pomieszczeń oraz narzędzi dla firm zewnętrznych oraz jest dostawcą materiałów dla spółki PEUiM.

Grupa AB Kauno Tiltai

AB Kauno Tiltai jest największą spółką w sektorze budownictwa dróg i mostów w krajach bałtyckich. Spółka specjalizuje się w budowie oraz odbudowie dróg, mostów, tuneli, kolei, lotnisk, portów wodnych, czego m.in. dowodzi fakt, że od początku swojej działalności tj. od roku 1949 AB Kauno Tiltai wybudowała ponad 100 mostów oraz wiaduktów i była odpowiedzialna za budowę i odbudowę wielu dróg na terenie całej Litwy.

AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kownie jest jednostką zależną w stosunku do Jednostki dominującej Trakcja PRKiI oraz jednocześnie jest jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej AB Kauno Tiltai.

W skład Grupy AB Kauno Tiltai wchodzi następujące podmioty:

- UAB Kelda – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Vievis (Litwa); podmiotem zależnym od spółki jest:
  - UAB Verkšioniu karjeras - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Bagoteliu K (Litwa);
- UAB Taurakelis – jednostka zależna, spółka UAB Taurakelis z siedzibą w Tauragė (Litwa);

- UAB Kedainiu Automobiliu Keliai – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kėdainiai (Litwa);
- TUB Konsorciumas Tiltra - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kownie (Litwa);
- UAB Pletros investicijos – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa);
- UAB Palangos aplinkkelis - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa) powołana w celu realizacji umowy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- AB Kauno Tiltai oddział w Polsce – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Białymstoku (Polska);
- AB Kauno Tiltai oddział na Łotwie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Rezekne (Łotwa);
- AB Kauno Tiltai oddział na Białorusi – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Mińsku (Białoruś);
- AB Kauno Tiltai oddział w Szwecji – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Norsborg (Szwecja);
- AB Kauno Tiltai Sverige - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Malmo (Szwecja);
- UAB "Transporto infrastruktūra" - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa).

Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest hiszpańska spółka COMSA S.A., która sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące również dane Grupy Trakcja.

3. Zmiany w Grupie

W okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku wystąpiły zmiany w strukturze Grupy Trakcja opisane poniżej.

Trakcja PRKil z dniem 29 marca 2016 roku otworzyła zakład w Bułgarii (Sofii). W dniu 20 września 2016 roku spółka zależna AB Kauno Tiltai utworzyła oddział swojej spółki w Szwecji. Grupa Trakcja ocenia zarówno rynki skandynawskie jak i rynek bałkański jako perspektywiczny, dlatego też podejmuje działania mające na celu wejście oraz dalszą ekspansję na tych rynkach.

Po dniu bilansowym, w dniu 9 lutego 2017 roku została utworzona spółka zależna ТРАКЦІЯ УКРАЇНА („Trakcja Ukraina” Sp. z o.o.) na Ukrainie z siedzibą w Dnipro, której większościowym udziałowcem jest PDM Białystok S.A. zaś spółka Trakcja PRKil S.A. utworzyła z dniem 3 marca 2017 roku oddział swojej spółki na Ukrainie.

3.1. Informacje dotyczące nabycia 50% udziałów spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

W dniu 10 listopada 2016 roku została zawarta warunkowa umowa zakupu udziałów pomiędzy Spółką Trakcja PRKil S.A. (strona nabywająca) a Leonard Weiss International GmbH (strona sprzedająca) będącym dotychczas współudziałowcem spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. („BTW”). Przedmiotem umowy było nabycie 50%, tj. 4 000 udziałów BTW o wartości nominalnej 500 zł każdy, za łączną cenę 21 500 tys. zł, za wszystkie nabywane udziały. Źródło finansowania nabycia udziałów stanowił kredyt inwestycyjny w wysokości 21 500 tys. zł zawarty na okres 5 lat. Emitent uzyskał zgodę Prezesa UOKiK w dniu 21 grudnia 2016 roku, natomiast w dniu 30 grudnia 2016 roku nastąpiło przeniesienie własności w/w udziałów na Trakcję PRKil S.A.

Trakcja PRKil dotychczas posiadała 50% udział w kapitale zakładowym BTW. Na podstawie zawartej umowy Emitent stał się jedynym udziałowcem tej spółki. Zakres działalności BTW obejmuje roboty torowe, w tym spawanie, regenerację rozjazdów oraz montaż torowiska na terenie Polski. BTW dysponuje bogatym parkiem maszynowym specjalistycznego sprzętu dedykowanego robotom kolejowym i torowym. Objęcie pełnej kontroli nad BTW pozwoli Grupie wzmocnić pozycję na rynku budownictwa kolejowego dzięki pozyskaniu specjalistycznego sprzętu. Będzie miało to wpływ na zwiększenie konkurencyjności i niezależności Grupy.

Spółka BTW do dnia 30 grudnia 2016 roku była klasyfikowana jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11 i konsolidowana metodą praw własności. Jako datę objęcia pełnej kontroli nad BTW Spółka uznaje dzień 30 grudnia 2016 roku.

Przekazana zapłata za nabycie spółki BTW (wartość godziwa)

	31.12.2016
	Badane
Środki pieniężne	21 500

Inne koszty związane z nabyciem udziałów (m.in. koszty prawne i koszty procesu due dilligence) zostały ujęte w kosztach działalności operacyjnej bieżącego roku w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Analiza ujętych aktywów i zobowiązań BTW na dzień objęcia kontroli

	Wartość godziwa na dzień przejęcia
Aktywa trwałe	29 734
Rzeczowe aktywa trwałe	29 192
Wartości niematerialne	24
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	518
Aktywa obrotowe	12 877
Zapasy	607
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	11 888
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	228
Rozliczenia międzyokresowe	155
Zobowiązania długoterminowe	3 267
Oprocentowane kredyty i pożyczki	504
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 763
Zobowiązania krótkoterminowe	4 951
Oprocentowane kredyty i pożyczki	588
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	3 462
Rezerwy	657
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	245
Aktywa netto	34 394

Wartość firmy powstała z objęcia pełnej kontroli nad BTW i rozpoznanie zysku z przeszacowania do wartości godziwej do tej pory posiadanych udziałów

Grupa ujęła na dzień 31 grudnia 2016 roku w skonsolidowanym bilansie wartość firmy na podstawie wstępnego rozliczenia transakcji objęcia pełnej kontroli nad BTW w kwocie 8 606 tys. zł. Przy wycenie wartości firmy Grupa dokonała przeszacowania poprzednio posiadanych udziałów do wartości godziwej, a zysk z tego tytułu w kwocie 7 112 tys. zł ujęła w pozostałych przychodach operacyjnych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Wartość firmy powstała z objęcia pełnej kontroli nad BTW:

	31.12.2016
	Badane
Przekazana zapłata (wartość godziwa)	21 500
Posiadane do tej pory przez Trakcja PRKiI 50% udziałów (wartość godziwa)	21 500
Wartość godziwa zidentyfikowanych aktywów netto (-)	(34 394)
Wartość firmy powstała z objęcia kontroli	8 606

Powyższa wartość firmy została alokowana do ośrodka generującego przepływy pieniężne składającego się ze spółek: Trakcja PRKiI, Torprojekt Sp. z o.o. oraz BTW.

Zysk z tytułu przeszacowania do wartości godziwej posiadanych do tej pory przez Trakcja PRKiI 50% udziałów w spółce BTW:

	31.12.2016
	Badane
Wartość godziwa posiadanych 50% udziałów BTW	21 500
Wartość księgowa posiadanych 50% udziałów BTW (-)	(14 388)
Zysk/ (strata) z tytułu przeszacowania udziałów	7 112

Udziały niesprawujące kontroli

W związku z objęciem pełnej kontroli nad BTW na dzień 31 grudnia 2016 roku nie nastąpiła zmiana w wielkości Udziałów niesprawujących kontroli.

Wpływy pieniężne netto z tytułu objęcia kontroli

	Rok obrotowy
	zakończony
	31.12.2016
	Badane
Zapłata w środkach pieniężnych ogółem (-)	(21 500)
Przejęte salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (+)	228
Wpływy/ (wypływy) pieniężne netto	(21 272)

Wpływ objęcia pełnej kontroli nad BTW na wyniki Grupy

W trakcie roku obrotowego zakończonego w dniu 31 grudnia 2016 roku Grupa konsolidowała wyniki BTW metodą praw własności rozpoznając w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w oddzielnej pozycji 50% udziału w zysku netto wypracowanego przez BTW za 2016 rok (szczegóły w nocie 27 niniejszego sprawozdania). Ze względu na fakt, iż datę objęcia pełnej kontroli nad BTW stanowi 31 grudnia 2016 roku, tj. koniec okresu obrachunkowego Grupa nie ujęła żadnych przychodów ani zysku w ramach konsolidacji BTW metodą pełną.

Gdyby nabycie BTW miało miejsce 1 stycznia 2016 roku, przychody Grupy z tytułu działalności kontynuowanej wyniosłyby 1 407 798 tys. zł (wzrost o 26 625 tys. zł w stosunku do publikowanych danych finansowych Grupy), a zysk netto za rok 2016 z tytułu działalności kontynuowanej wyniosłby 56 580 tys. zł (wzrost o 248 tys. zł w stosunku do publikowanych danych finansowych Grupy).

4. Skład Zarządu Jednostki dominującej

W skład Zarządu Jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodziły następujące osoby:

- Jarosław Tomaszewski - Prezes Zarządu;
- Marek Kacprzak - Wiceprezes Zarządu;
- Paweł Nogalski - Wiceprezes Zarządu.

W okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku nastąpiły poniższe zmiany w składzie Zarządu Jednostki dominującej.

W dniu 6 września 2016 roku Spółka otrzymała od Pana Nerijusa Eidukevičius oświadczenie o rezygnacji z funkcji Wiceprezesa Zarządu Trakcja PRKiI S.A. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 8 września 2016 roku.

W dniu 30 grudnia 2016 r. Spółka otrzymała od Pana Sławomira Raczyńskiego oświadczenie o rezygnacji z funkcji Wiceprezesa Zarządu Trakcja PRKiI S.A. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 grudnia 2016 roku.

Po dniu bilansowym nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Jednostki dominującej.

5. Skład Rady Nadzorczej Spółki

W skład Rady Nadzorczej Jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodziły następujące osoby:

▪ Dominik Radziwiłł	-	Przewodniczący Rady Nadzorczej;
▪ Łukasz Rozdeiczer-Kryszkowski	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Michał Hulbój	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Wojciech Napiórkowski	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Miquel Llevat Vallespinosa	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Jorge Miarnau Montserrat	-	Członek Rady Nadzorczej;
▪ Fernando Perea Samarra	-	Członek Rady Nadzorczej.

W związku z wygaśnięciem kadencji Rady Nadzorczej Trakcja PRKił S.A. w okresie sprawozdawczym od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku wystąpiły zmiany w składzie Rady Nadzorczej. Zgodnie ze swym uprawnieniem określonym w statucie Spółki COMSA S.A złożyła oświadczenie z dnia 6 czerwca 2016 roku o powołaniu czterech członków Rady. Następnie w dniu 16 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Trakcji PRKił S.A. uchwałami nr 24-26 powołało trzech członków Rady Nadzorczej. Cała nowo wybrana siedmioosobowa Rada Nadzorcza została powołana na nową wspólną trzyletnią kadencję, która rozpoczęła się z chwilą odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Sześciu wyżej wymienionych członków nowej Rady Nadzorczej było już uprzednio członkami Rady Nadzorczej Trakcji PRKił S.A, wyjątkiem jest Pan Łukasz Rozdeiczer – Kryszkowski, który został powołany na członka Rady Nadzorczej po raz pierwszy uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Trakcji PRKił S.A. z dnia 16 czerwca 2016 roku.

Po dniu bilansowym nie wystąpiły zmiany w składzie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej.

6. Zatwierdzenie do publikacji rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki dominującej do publikacji w dniu 21 marca 2017 roku.

7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie, szacunkach i założeniach

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości istotne znaczenie mają szacunki księgowe, założenia oraz profesjonalny osąd kierownictwa. Przyjęte założenia oraz szacunki opierają się na historycznym doświadczeniu i czynnikach, które są uznawane za racjonalne, a ich wyniki stanowią podstawę profesjonalnego osądu, co do bilansowych wartości aktywów i zobowiązań, których dotyczą. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają weryfikacji na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

Poniżej omówiono profesjonalny osąd kierownictwa, założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

7.1. Profesjonalny osąd

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie nr 48 Dodatkowych informacji i objaśnień. W 2016 roku Grupa nie dokonała zmiany sposobu wyceny instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej. Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w notach 9.3.4., 42 oraz 43.

Nieruchomości inwestycyjne

Grupa dokonuje klasyfikacji nieruchomości do kategorii rzeczowych aktywów trwałych lub nieruchomości inwestycyjnych w zależności od planowanego wykorzystania ich przez Grupę.

Alokacja wartości firmy do ośrodków generujących przepływy pieniężne

Zgodnie z MSR 36 wartość firmy alokowana jest do ośrodków generujących przepływy pieniężne. Grupa dokonuje oceny związanej z alokacją wartości firmy do odpowiednich ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne.

Kontrola nad jednostkami powiązаныmi

Jednostka dominująca sprawuje kontrolę nad spółkami zależnymi, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty, lub gdy ma prawa do zmiennych zwrotów, oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad jednostką. Zarząd Jednostki dominującej określa, iż sprawuje kontrolę nad poszczególnymi jednostkami na podstawie następujących elementów:

Trakcja PRKil jest właścicielem 100% kapitału zakładowego PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. i sprawuje kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil stała się właścicielem spółki PRK 7 Nieruchomości poprzez połączenie spółki Trakcja ze spółką PRK 7 S.A., która to była właścicielem spółki PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

Trakcja PRKil jest właścicielem 100% kapitału zakładowego spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil S.A. stała się właścicielem spółki BTW poprzez dokupienie 50% udziałów w dniu 30 grudnia 2016 roku.

Trakcja PRKil jest właścicielem 82,35% kapitału zakładowego Torprojekt Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil stała się właścicielem spółki Torprojekt poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKil jest właścicielem 99,70% kapitału zakładowego P.E.U.I.M. Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil stała się właścicielem spółki P.E.U.I.M. poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKil jest właścicielem 100% kapitału zakładowego Dalba Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil stała się właścicielem spółki Dalba poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKil jest właścicielem 94,62% kapitału zakładowego PDM Białystok S.A. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil stała się właścicielem spółki PDM Białystok poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKil jest właścicielem 98,09% kapitału zakładowego AB Kauno Tiltai i sprawuje kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil stała się właścicielem spółki AB Kauno Tiltai poprzez zakup akcji. AB Kauno Tiltai jest jednocześnie jednostką dominującą w Grupie AB Kauno Tiltai. Skład Grupy oraz procent posiadanych udziałów został przedstawiony w nocie 2 Dodatkowych informacji i objaśnień dotyczącej składu i struktury Grupy.

Trakcja PRKil od dnia 30 grudnia 2016 roku stała się właścicielem 100% kapitału zakładowego Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKil stała się właścicielem spółki BTW poprzez zakup udziałów. Szerzej o transakcji zostało opisane w nocie 3.1 niniejszego sprawozdania.

Klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych

Grupa określa czy sprawuje wspólną kontrolę oraz ustala rodzaj wspólnego ustalenia umownego, w które jest zaangażowana, oceniając swoje prawa i obowiązki wynikające z ustalenia oraz uwzględniając strukturę i formę

prawną ustalenia oraz uzgodnione przez strony warunki umowy. Do dnia objęcia kontroli nad BTW, tj. 30 grudnia 2016 roku, Grupa kwalifikowała tak udziały w spółce Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11.

7.2. Niepewność szacunków i założeń

Ujmowanie przychodów

Przychody z wykonania niezakończonych usług budowlanej, w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach obrotowych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej zaawansowania, jeżeli stopień ten można wiarygodnie ustalić. Spółki Grupy mierzą zaawansowanie wykonania usługi metodą udziału kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi. Wielkość przychodów ze sprzedaży w przypadku kontraktów zawartych w walucie obcej uzależniona jest od kierunków kształtowania się kursu walutowego.

Rezerwy na roboty poprawkowe

Rezerwy na roboty poprawkowe zostały oszacowane na podstawie wiedzy dyrektorów poszczególnych budowli (kontraktów) o konieczności lub prawdopodobnej możliwości wykonania dodatkowych prac na rzecz zamawiającego, mających na celu wypełnienie warunków gwarancji. Największe spółki wchodzące w skład Grupy Trakcja są zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na roboty poprawkowe uzależniona jest od segmentu, w którym działają spółki i oparta jest na danych historycznych Grupy. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Wszelka zmiana tych szacunków wpływa na wartość rezerw. Wartość bilansowa rezerw na roboty poprawkowe na dzień 31 grudnia 2016 roku została przedstawiona w notcie nr 36 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Rezerwy z tytułu kar umownych

Grupa rozpoznaje rezerwy z tytułu kar umownych na realizowanych kontraktach w wartości możliwej i prawdopodobnej do poniesienia. Rezerwy tworzone są w oparciu o dokumentację przebiegu kontraktu i opinię prawników biorących udział w toczących się rozmowach, którzy szacują ewentualne przyszłe zobowiązania Grupy w oparciu o przebieg rozmów. Wartość bilansowa rezerw z tytułu kar umownych na dzień 31 grudnia 2016 roku została przedstawiona w notach nr 36 oraz 32 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczące odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Wysokość zobowiązania zależy od wielu czynników, które są wykorzystywane jako założenia w metodzie aktuarialnej. Jednym z podstawowych założeń dla ustalenia wysokości zobowiązania jest stopa dyskontowa oraz średnio oczekiwany wzrost wynagrodzeń. Przyjęte w tym celu założenia oraz wartość bilansowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały przedstawione w notcie nr 37 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Jednostki dominującej weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości. Prawdopodobieństwo realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z przyszłymi zyskami podatkowymi opiera się na budżetach spółek Grupy. Spółki Grupy ujęły w księgach aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągną zysk do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych. Spółki Grupy, które historycznie generowały straty i których projekcje finansowe nie przewidują osiągnięcia zysku do opodatkowania umożliwiającego potrącenie ujemnych różnic przejściowych, nie rozpoznają w swoich księgach aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość bilansowa aktywa z tytułu podatku odroczonego na dzień 31 grudnia 2016 roku została przedstawiona w notcie nr 19.3 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się do wartości godziwej. Wyceny nieruchomości inwestycyjnych zostały sporządzone przez niezależnych rzeczoznawców, posiadających aktualne uprawnienia do wykonywania takich wycen. Przy wyborze podejścia i metody kierowano się zasadami określonymi w MSSF 13, ustawie o gospodarce nieruchomościami oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego. Do wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych zastosowano takie techniki wyceny, które maksymalizują wykorzystanie danych obserwowalnych. Szczegółowe informacje oraz wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2016 roku zostały przedstawione w nocie 23 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości firmy

Zgodnie z MSR 36 Zarząd Jednostki dominującej na dzień bilansowy dokonuje corocznych testów na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których została przypisana wartość firmy. Przeprowadzone testy wymagają oszacowania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne („CGU”) w oparciu o przyszłe przepływy pieniężne generowane przez te CGU, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej są korygowane do wartości bieżącej. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości firmy. Założenia oraz istotne informacje dotyczące przeprowadzonych testów zamieszczono w nocie 24 Dodatkowych informacji i objaśnień. W wyniku przeprowadzonych testów na dzień 31 grudnia 2016 roku stwierdzono odpis aktualizujący wartość firmy przypisanej do ośrodka generującego przepływy pieniężne składającego się ze spółek: PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM Białystok S.A. w kwocie 11 799 tys. zł. Szczegóły dotyczące odpisu przedstawiono w nocie 24 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości zapasów

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości zapasów zgodnie z notą 9.12. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości netto możliwych do uzyskania dla zapasów, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 29 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Odpis aktualizujący wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności. Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego. Wartość odpisu aktualizującego zależy od prawdopodobieństwa uregulowania należności oraz od szczegółowej analizy istotnych pozycji składających się na należności. W zależności od typu klienta i źródła należności ocena prawdopodobieństwa odzyskiwalności należności dokonywana jest albo w oparciu o indywidualną analizę poszczególnych sald albo w oparciu o statystyczne wskaźniki spłacalności oszacowane dla poszczególnych grup wiekowych należności. Wskaźniki spłacalności określane są w oparciu o zaobserwowaną historię spłacalności oraz zachowań klientów, z uwzględnieniem również innych czynników, które zdaniem Zarządu mogą mieć wpływ na odzyskiwalność obecnych należności. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w nocie 30 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Wycena wartości godziwej i procedury związane z wyceną

Niektóre aktywa i pasywa Grupy wyceniane są w wartości godziwej dla celów sprawozdawczości finansowej. W wycenie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań, Grupa wykorzystuje dane rynkowe obserwowalne w zakresie w jakim jest to możliwe.

Informacje na temat technik wyceny i danych wsadowych wykorzystanych do wyceny wartości godziwej poszczególnych aktywów i pasywów są ujawnione w notach nr 23, 40 i 47 Dodatkowych informacji i objaśnień.

8. Podstawa sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”, „zł”), a wszystkie wartości, jeżeli nie zaznaczono inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Niektóre dane finansowe zawarte w niniejszym sprawozdaniu zostały zaokrąglone. Z tego powodu w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę.

Ponadto, dla celów sprawozdawczości finansowej, wyceny w wartości godziwej są skategoryzowane według trzech poziomów w zależności od stopnia, w jakim dane wsadowe do pomiarów wartości godziwej są obserwowalne i od znaczenia danych wsadowych do wyceny w wartości godziwej jako całości. Poziomy te kształtują się w następujący sposób:

- Poziom 1: danymi wsadowymi są ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań, do których jednostka ma dostęp w dniu wyceny.
- Poziom 2: danymi wsadowymi są dane inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań, bezpośrednio lub pośrednio.
- Poziom 3: danymi wsadowymi są nieobserwowalne dane do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań.

8.1. Oświadczenie o zgodności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Standardy, które nie weszły jeszcze w życie na dzień 31 grudnia 2016 roku i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały opisane w nocie nr 10.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru Jednostki dominującej i części spółek Grupy położonych na terenie Polski oraz walutą sprawozdawczą w niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jest złoty polski. Waluty pomiaru poszczególnych spółek z Grupy działających za granicą są następujące:

- spółki mające siedziby na Litwie - euro (EUR);
- spółki AB Kauno Tiltai Sverige oraz Oddział AB Kauno Tiltai w Szwecji mające siedzibę w Szwecji - korona szwedzka (SEK);
- spółka AB Kauno Tiltai oddział Białorusi - rubel białoruski (BYR);
- Zakład spółki Trakcja PRKil w Bułgarii – lew bułgarski (BYN).

9. Istotne zasady rachunkowości

9.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Spółki Trakcja PRKiI oraz sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzone każdorazowo na dzień 31 grudnia.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. W przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wyniki za tę część roku objętego sprawozdaniem, w którym to okresie Grupa posiadała taką kontrolę.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości zastosowanych dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze.

Wszystkie jednostki w Grupie, z wyjątkiem Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o., Torprojekt Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz PDM Białystok S.A. prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości. Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o., Torprojekt Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz PDM Białystok S.A. prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („Polskie Standardy Rachunkowości”, „PSR”). Ich dane finansowe podlegają przekształceniu dla celów Grupy.

Wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia trwałej utraty wartości.

Udziały niesprawujące kontroli to ta część wyniku finansowego i aktywów netto, która nie należy do Grupy. Udziały niesprawujące kontroli są prezentowane w osobnej pozycji w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, w skonsolidowanym sprawozdaniu z dochodów całkowitych oraz kapitale własnym skonsolidowanego bilansu oddzielnie od kapitału własnego przypadającego akcjonariuszom Jednostki dominującej. W przypadku nabycia udziałów niesprawujących kontroli różnica pomiędzy ceną nabycia a wartością bilansową nabytego udziału w aktywach netto jest ujmowana w kapitałach.

9.2. Przeliczenie pozycji w walucie obcej

Walutą funkcjonalną Jednostki dominującej jest złoty polski.

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez spółki wchodzące w skład Grupy na ich walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu wymiany obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu:	31.12.2016	31.12.2015
PLN/USD	4,1793	3,9011
PLN/EUR	4,4240	4,2615
PLN/SEK	0,4619	0,4646
PLN/BYN*	2,1589	0,0002
PLN/BGN	2,2619	-
Kurs średni, liczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie:	31.12.2016	31.12.2015
PLN/USD	3,9680	3,7928
PLN/EUR	4,3757	4,1848
PLN/SEK	0,4624	0,4491
PLN/BYN*	2,1428	0,0002
PLN/BGN	2,2387	-

* 1 lipca 2016 roku nastąpiła denominacja białoruskiego rubla w skali 1:10 000, tzn. jeden nowy białoruski rubel miał wartość 10 000 starych rubli.

Na dzień bilansowy sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy za wyjątkiem pozycji kapitałów własnych, które są przeliczane na walutę polską po kursie historycznym z dnia objęcia kontroli nad jednostką zagraniczną;
- odpowiednie pozycje rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z dochodów całkowitych po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich miesięcznych kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski za okres objęty sprawozdaniem finansowym;
- odpowiednie pozycje rachunku przepływów pieniężnych (działalność inwestycyjna i finansowa) po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich miesięcznych kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski za okres objęty sprawozdaniem finansowym. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w pozycji rachunku przepływów pieniężnych „Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych”.

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym, jako odrębny składnik, tj. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych.

W momencie zbycia jednostki zagranicznej, skumulowane różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące tego podmiotu zagranicznego, są przenoszone z kapitałów własnych do rachunku zysków i strat (jako korekta wynikająca z przeklasyfikowania) w momencie ujęcia zysku lub straty ze zbycia jednostki.

9.3. Rzeczowe aktywa trwałe

9.3.1. Środki trwałe

Środki trwałe wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

W wartości bilansowej środka trwałego ujmuje się koszty modernizacji, zaś koszty regularnych, znaczących przeglądów, których przeprowadzenie jest niezbędne w celu zapobieżenia wystąpienia usterek oraz których wartość w poszczególnych okresach sprawozdawczych różni się istotnie ujmuje się w rozliczeniach międzyokresowych czynnych. Ewentualna pozostała wartość bilansowa kosztów poprzedniego przeglądu jest usuwana z wartości bilansowej środka trwałego.

Środki trwałe (z wyjątkiem gruntów własnych nie służących wydobyciu kopalin metodą odkrywkową) amortyzowane są metodą liniową w okresie przewidywanej ekonomicznej użyteczności. Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności, co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas środki trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

Środki trwałe nieoddawane bezpośrednio do używania, lecz wymagające uprzedniego montażu, adaptacji, innych dodatkowych prac lub nakładów zaliczane są do środków trwałych w budowie do czasu ich oddania do używania.

Środki trwałe nieużywane, wycofane z używania, przeznaczone do likwidacji lub sprzedaży wycenia się w wartości nie wyższej niż ich cena sprzedaży netto możliwa do osiągnięcia.

Środki trwałe umarzane są według metody liniowej. Zastosowane stawki amortyzacyjne odpowiadają okresowi ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Okresy ekonomicznej użyteczności środków trwałych przyjęte w Grupie są następujące:

- komputery	3 lata lub okres umowny,
- narzędzia i przyrządy	5 lat,
- zbiorniki naziemne	22 lata,
- kotły, piece	od 14 do 25 lat,
- maszyny do obróbki metali	od 5 do 14 lat,
- agregaty sprężarkowe	od 10 do 20 lat,
- urządzenia energetyczne	13 lat,
- ciężkie maszyny budowlane	od 5 do 30 lat,
- drobny sprzęt i maszyny	10 lat,
- wagony technologiczne	od 14 do 25 lat,
- wagony magazynowe, warsztatowe, socjalne	od 14 do 20 lat,
- kontenery magazynowe, socjalne	od 5 do 25 lat,
- samochody osobowe i dostawcze (do 3,5 t)	od 5 do 7 lat,
- samochody ciężarowe (pow. 3,5 t)	od 5 do 10 lat,
- zaplecze biurowo-socjalne	od 10 do 26 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności - koryguje się, jeśli korekta następuje od początku następnego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone, jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

9.3.2. Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenia się w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem. Do kosztów tych zalicza się także koszty finansowe netto związane z obsługą i zabezpieczeniem zobowiązań finansujących środki trwałe w budowie poniesione (zapłacone lub naliczone) do dnia ich oddania do używania.

Środki trwałe w budowie zaniechane, przeznaczone do likwidacji lub sprzedaży wycenia się w wartości nie wyższej niż ich cena sprzedaży netto możliwa do osiągnięcia.

Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

9.3.3. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Grupa posiada prawo wieczystego użytkowania gruntów. Grupa dokonuje następującej klasyfikacji w zależności od sposobu nabycia praw:

- PWUG uzyskane nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej – traktuje się jako leasing operacyjny i ujmuje pozabilansowo.
- PWUG nabyte odpłatnie od osób trzecich lub w wyniku nabycia spółek zależnych – wykazuje się w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” jako grunty w cenie nabycia po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne. Odpisy amortyzacyjne ujmowane są w rachunku zysków i strat w ciężar kosztów ogólnego zarządu.

Amortyzacja prawa wieczystego użytkowania gruntu odbywa się przez okres, na który to prawo zostało przyznane. Okres ten wynosi 99 lat.

9.3.4. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności, co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas środki trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

9.3.5. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Do grupy tej zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystywanie. Grupa wycenia składnik aktywów trwałych zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, a amortyzacja takich aktywów została zaprzestana. Aktywa jako przeznaczone do sprzedaży to aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie na warunkach, które zwyczajowo obowiązują przy sprzedaży tego typu aktywów, sprzedaż jest wysoce prawdopodobna i kierownictwo zobowiązuje się do aktywnego poszukiwania nabywcy.

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży prezentowane są w bilansie w oddzielnej pozycji.

9.4. Nieruchomości inwestycyjne

Na nieruchomości inwestycyjne Grupy składają się inwestycje w budynki i grunty posiadane w celu generowania przychodów z wynajmu lub ze względu na oczekiwany przyrost ich wartości. Początkowo nieruchomości inwestycyjne nabyte w ramach oddzielnej transakcji zakupu są wyceniane według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. W pozostałych przypadkach, np. nabycie w ramach transakcji przejęcia innej jednostki gospodarczej, ich ujęcie początkowe następuje według wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu wszystkie nieruchomości inwestycyjne wykazywane są według wartości godziwej.

Grupa oszacowuje wartość nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia na podstawie wyceny przeprowadzonej na ten dzień przez niezależnego rzeczoznawcę. W trakcie roku na kolejne daty bilansowe,

tj. 31 marca, 30 czerwca oraz 30 września Grupa dokonuje analizy przesłanek dotyczących możliwości zmiany wartości godziwej.

Ustalenie wartości godziwej może polegać na:

- aktualizacji na podstawie wyceny przeprowadzonej przez niezależnego rzeczoznawcę posiadającego uznane i odpowiednie kwalifikacje zawodowe i doświadczenie w zakresie wyceny nieruchomości o położeniu i charakterystyce podobnej do wycenianej nieruchomości;
- analizie danych pochodzących z aktywnego rynku aktualnych cen rynkowych podobnych nieruchomości inwestycyjnych, które są podobnie zlokalizowane i znajdują się w porównywalnym stanie.

Przeniesienia aktywów do i z nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje oczywista zmiana w zamierzonym sposobie ich użytkowania.

Zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych następująca w ciągu roku wykazywana jest w rachunku zysków i strat. W przypadku przeniesienia składnika majątku Grupy ze środków trwałych do nieruchomości inwestycyjnych, różnica pomiędzy wyceną w wartości godziwej a wartością bilansową takiego składnika majątku zostaje ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny, a wszelkie późniejsze zmiany – w rachunku zysków i strat.

Jeśli jednostka w trakcie budowy nieruchomości inwestycyjnej uzyskuje możliwość wiarygodnej wyceny wartości godziwej tej nieruchomości, którą wcześniej wyceniała według kosztu, to wycenia tę nieruchomość według jej wartości godziwej. W momencie zakończenia przez jednostkę budowy własnej nieruchomości inwestycyjnej, która zostanie ujęta w wartości godziwej, różnica pomiędzy wartością godziwą nieruchomości na ten dzień a jej wcześniejszą wartością bilansową zostanie rozpoznana w rachunku zysków i strat.

9.5. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w pozostałych kosztach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat, chyba, że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać, systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

9.6. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego dotyczące nabycia, budowy lub produkcji dostosowywanego składnika aktywów Grupa kapitalizuje w ramach kosztu tego składnika aktywów zgodnie z MSR 23. Wszystkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmują się w rachunku zysków i strat w chwili poniesienia.

9.7. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane w bilansie według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane w bilansie według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujmują się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

9.7.1. Koszty prac badawczo-rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane w ciężar kosztów w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie, jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej, gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Na każdy dzień bilansowy koszty prac rozwojowych, które nie zostały zakończone, są prezentowane wśród wartości niematerialnych jako odrębna pozycja „Wartości niematerialne w budowie”.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	3 lata	2 lata
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

9.7.2. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- odpowiadać najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- być nie większy niż jeden segment działalności zgodnie z definicją segmentów Grupy określonych na podstawie MSSF 8 *Segmenty operacyjne* przed agregacją.

Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. Odpis ten nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach sprawozdawczych. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

9.8. Instrumenty finansowe

Aktywa finansowe dzielą się na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności własne,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Zobowiązania finansowe dzielone są na:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, z wyjątkiem pożyczek i wierzytelności własnych Grupy. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa trwałe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe nabyte w celu generowania zysku dzięki krótkoterminowym wahaniom ceny są klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zmiany wartości godziwej tych aktywów finansowych uwzględniane są w przychodach lub kosztach finansowych, z wyjątkiem zmiany wartości terminowych kontraktów walutowych. Aktywa finansowe

wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zaliczane są do aktywów obrotowych, jeżeli Zarząd ma zamiar zrealizować je w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Pożyczki i należności własne to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Udzielone pożyczki ujemowane są według zamortyzowanego kosztu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności własne o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujemowane według wartości godziwej, bez potrącania kosztów transakcji, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości, jeżeli zostały wycenione w wartościach historycznych.

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, aktywów dostępnych do sprzedaży, jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób, odnosi się na kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości odnosi się w rachunek zysków i strat jako koszt finansowy.

Instrumenty pochodne, które nie są określane jako instrumenty zabezpieczające, są klasyfikowane jako aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy i wykazywane są w wartości godziwej ze skutkami wyceny odnoszonymi w rachunku zysków i strat.

Grupa zawiera umowy z inwestorami, podwykonawcami i dostawcami denominowane w walutach obcych, których warunki spełniają kryteria wbudowanych instrumentów pochodnych. Ze względu na fakt, iż zawarte przez Grupę umowy niebędące instrumentem finansowym wyrażane są w walutach, w których powszechnie na rynku krajowym zawierane są umowy na dostawę określonych dóbr lub usług Grupa nie dokonuje wyceny wbudowanych instrumentów finansowych odrębnie od umowy zasadniczej.

Składnik aktywów finansowych jest wykazywany w bilansie, gdy Grupa staje się stroną umowy (kontraktu), z której ten składnik aktywów wynika.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia są one wyceniane po cenie nabycia, czyli w wartości godziwej, obejmującej koszty transakcji.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W razie wystąpienia powyższych przesłanek Grupa dokonuje testu na utratę wartości aktywów finansowych. Negatywny wynik testu ujemowany jest w wyniku okresu.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe wycenia się na moment ich ujęcia w księgach w wartości godziwej. W początkowej wycenie uwzględniane są koszty transakcji z wyjątkiem zobowiązań finansowych zaliczonych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Koszty transakcyjne wyzbycia się składnika zobowiązań finansowych nie są uwzględniane przy późniejszej wycenie tych zobowiązań. Składnik zobowiązań finansowych jest wykazywany w bilansie, gdy Grupa staje się stroną umowy (kontraktu), z której to zobowiązanie finansowe wynika.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria ta obejmuje dwie grupy zobowiązań: zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu są to zobowiązania, które zostały zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub są częścią portfela

określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których można potwierdzić generowanie krótkoterminowych zysków lub też stanowią instrumenty pochodne.

W Grupie do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy należą przede wszystkim instrumenty pochodne o ujemnej wartości godziwej. Zobowiązania zaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej wyceniane są na każdy dzień sprawozdawczy w wartości godziwej a wszelkie zyski lub straty odnoszone są w przychody z działalności operacyjnej. Wyceny instrumentów pochodnych w wartości godziwej dokonuje się na dzień bilansowy oraz na każdy koniec okresu sprawozdawczego w oparciu o wyceny przeprowadzone przez banki realizujące transakcje. Wartość godziwą instrumentów dłużnych stanowią przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowane bieżącą rynkową stopą procentową właściwą dla podobnych instrumentów.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Pozostałe zobowiązania finansowe, niezaliczone do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się do zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Do kategorii tej Grupa zalicza głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zaciągnięte kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, faktoringu oraz obligacje. Zobowiązania zaliczone do tej kategorii wycenia się w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

9.9. Inwestycje w jednostce współkontrolowanej

Grupa posiada udział w podmiocie współkontrolowanym, w którym zgodnie z zawartym porozumieniem, wspólnicy ustanowili współkontrolę nad jego działalnością gospodarczą. Inwestycja została sklasyfikowana jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11 i dlatego też w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano wobec niej metodę praw własności.

9.10. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty IRS. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane według wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, gdy ich wartość jest dodatnia i jako zobowiązania finansowe, gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń, są bezpośrednio ujmowane w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa walutowych kontraktów IRS jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących stóp procentowych występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

9.11. Rachunkowość zabezpieczeń

Instrument zabezpieczający to wyznaczony instrument pochodny lub (tylko w przypadku zabezpieczenia ryzyka zmian kursów walut) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań niebędący instrumentem pochodnym, którego wartość godziwa lub przepływy pieniężne mają zrównoważyć zmiany w wartości godziwej lub przepływach pieniężnych danej zabezpieczanej pozycji.

Przy początkowym ujęciu, jednostka dokonuje pomiaru aktywa lub zobowiązania finansowego w wartości godziwej, odpowiadającej kwocie, za którą aktywo może zostać wymienione lub zobowiązanie rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i poinformowanymi stronami na warunkach rynkowych.

Zabezpieczenia przepływów pieniężnych, które spełniają warunki rachunkowości zabezpieczeń, ujmuje się w sposób następujący:

- część zysku lub straty z instrumentu zabezpieczającego, która została uznana za zabezpieczenie efektywne rozpoznawana jest jako zmiana wartości zabezpieczonej pozycji;
- nieefektywna część zysku lub straty z instrumentu zabezpieczającego rozpoznawana jest w rachunku zysków i strat.

Zabezpieczenia przepływów pieniężnych uznane za efektywne ujmuje się w kapitałach własnych aż do rozpoznania zabezpieczonego składnika aktywów lub zobowiązań.

9.12. Zapasy

Zapasy wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia nie wyższych od ich ceny sprzedaży możliwej do uzyskania na dzień bilansowy.

Do kosztu wytworzenia nie zalicza się kosztów:

- wynikających z niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- kosztów magazynowania, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- marży na obrotach wewnętrznych (marży na usługach świadczonych przez działalność pomocniczą na rzecz działalności podstawowej oraz marży na sprzedaży wewnętrznej pomiędzy różnymi działami działalności podstawowej), która podlega eliminacji w powiązaniu z kosztem obrotów wewnętrznych,
- kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży, marketingu i dystrybucji.

Rozchód zapasów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które Grupa najwcześniej nabyła (wytworzyła) – metodą FIFO („pierwsze przyszło-pierwsze wyszło”). Odpisy aktualizujące wartość zapasów dokonane w związku z trwałą utratą ich wartości lub spowodowane wyceną doprowadzającą ich wartość do cen sprzedaży możliwych do uzyskania pomniejszają wartość pozycji w bilansie i zalicza się je do kosztu własnego sprzedaży.

Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży.

Ceną sprzedaży możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

9.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj 30 dni roboczych, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego wartość nieściągalnych należności. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych wpływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie wartości należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Na należności zagrożone, sporne, dochodzone na drodze sądowej, windykowane lub z innych przyczyn wątpliwe tworzy się specyficzne odpisy aktualizujące w pełnej wysokości wartość należności pomniejszone o wartość godziwą posiadanych wiarygodnych zabezpieczeń. Odpis aktualizujący wartość należności wątpliwych oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. W szczególności przyjmuje się, że za należności takie należy uznać należności, których przeterminowanie przekracza 180 dni. Należności nieściągalne są odpisywane w ciężar kosztów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności. Odpisy aktualizujące wartość należności pomniejszają ich wartość w bilansie i zalicza się je odpowiednio do kosztu własnego sprzedaży lub kosztów finansowych, zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis. Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży. W szczególnych przypadkach odpisy aktualizujące wartość należności mogą pomniejszać przychody ze sprzedaży.

9.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Grupa wykazuje środki pieniężne zgromadzone na rachunkach powierniczych oraz rachunkach zablokowanych w spółkach deweloperskich w skonsolidowanym bilansie w ramach środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, natomiast na potrzeby skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych stan środków pieniężnych na początek i koniec okresu pomniejszany jest o powyższe środki pieniężne, a ich zmiana bilansowa ujmowana jest w ramach przepływów z działalności operacyjnej.

9.15. Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu Jednostki dominującej i jednostek zależnych.

Kapitał podstawowy wykazywany jest według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Jednostki dominującej oraz wpisem do rejestru handlowego.

Zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału. Akcje własne oraz należne wpłaty na poczet kapitału akcyjnego pomniejszają wartość kapitału własnego Grupy.

Kapitał rezerwy jest tworzony zgodnie z przepisami prawa handlowego, które wymagają, aby kapitał rezerwy był zasilany co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki ceny emisyjnej nad ich wartością nominalną.

Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego zmniejszają kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji.

W skład pozostałych kapitałów rezerwowych wchodzi:

- wyniki z lat ubiegłych,
- instrumenty zabezpieczające,
- zyski (straty) aktuarialne.

Niepodzielony wynik finansowy obejmuje wynik bieżącego okresu sprawozdawczego.

9.16. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania odpisu.

9.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania finansowe, które nie są instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu (tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej). W przypadku zobowiązań krótkoterminowych o terminie płatności do 365 dni wycena ta odpowiada kwocie wymagającej zapłaty.

9.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

9.19. Odprawy emerytalno-rentowe, nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek z Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na dzień bilansowy jest obliczona na podstawie powszechnie przyjętych metod aktuarialnych. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty aktuarialne z wyceny programów świadczeń emerytalno-rentowych ujmuje się w innych całkowitych dochodach w okresie, w którym powstały, natomiast zyski (straty) aktuarialne z wyceny świadczeń nagród jubileuszowych w rachunku wyników. Pozostałe koszty dotyczące programów określonych świadczeń ujmuje się w zysku lub stracie jednorazowo w okresie, w którym powstają.

9.20. Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe w szczególności obejmują:

- z góry zapłacone czynsze,
- ubezpieczenia,
- prenumeraty,
- z góry opłacone usługi obce, które będą świadczone w następnych okresach,
- naprawy rewizyjne

Rozliczenie czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów następują stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia jest uzasadniony charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem ostrożności.

W przypadku rozliczeń międzyokresowych kosztów przypadających na przyszłe okresy, których rozliczenie nie nastąpi w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego, rozliczenia te są reprezentowane jako osobna pozycja bilansu dotycząca długoterminowych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

9.21. Przychody i koszty

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Grupa ujmuje przychody ze sprzedaży zgodnie z zapisami w statutach i umowach spółek wchodzących w jej skład.

9.21.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

9.21.2. Umowy o usługę budowlaną

Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej wykonanej na dzień bilansowy w istotnym stopniu, ustala się na dzień bilansowy proporcjonalnie do stopnia zaawansowania usługi, jeżeli kwotę przychodu można ustalić w sposób wiarygodny. Stopień zaawansowania mierzony jest udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w szacowanych całkowitych kosztach wykonania usługi lub udziałem nakładu wykonanej pracy w stosunku do całkowitych nakładów pracy.

Określony w powyższy sposób stopień zaawansowania prac stosowany jest do określenia wartości sprzedaży w stosunku do wartości przychodów wynikających z treści zawartej umowy. Różnica pomiędzy tak ustaloną (zarachowaną) wartością sprzedaży a wartością zafakturowaną na odbiorców usług odnoszona jest w pozycję „Kontrakty budowlane” odpowiednio w aktywach – dla różnicy dodatniej, lub pasywach bilansu – dla różnicy ujemnej.

Jeżeli stopień zaawansowania niezakończonych usług nie może być na dzień bilansowy ustalony w sposób wiarygodny, to przychód ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie sprawozdawczym kosztów, nie wyższych jednak od kosztów, których pokrycie w przyszłości przez zamawiającego jest prawdopodobne.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona.

Koszty wytworzenia niezakończonych usług obejmują koszty poniesione od dnia zawarcia odpowiedniej umowy do dnia bilansowego. Koszty wytworzenia poniesione przed zawarciem umowy związane z realizacją jej przedmiotu, zaliczane są do aktywów, jeżeli pokrycie tych kosztów w przyszłości przychodami uzyskanymi od zamawiającego jest prawdopodobne. Następnie ujmowane są w kosztach wytworzenia niezakończonych usług budowlanej.

Grupa realizuje niektóre kontrakty w ramach umów konsorcjalnych, na podstawie których Grupa pełni funkcję lidera konsorcjum. Grupa nie wykazuje w rachunku zysków i strat części przychodów i kosztów przypadających na konsorcjantów - zgodnie z brzmieniem MSSF 11.

Jednocześnie Grupa ujmuje w bilansie jedynie tą część aktywów i zobowiązań, która przypada udziałowi Grupy we wspólnie kontrolowanej działalności.

Zasady wyliczania ustalonych przychodów ze sprzedaży:

Przychodem z wykonania usługi (roboty) budowlano – montażowej objętej niezakończoną umową, są rzeczywiście poniesione koszty, powiększone o zakładaną marżę na danym kontrakcie obliczoną w %.

Przychody rzeczywiste zaksięgowane w danym okresie są korygowane do przychodów ustalonych w celu otrzymania założonej na danym kontrakcie marży zgodnie z poniższym wzorem:

$$Su = K/(1-m)$$

gdzie:

Su – sprzedaż ustalona

K – poniesione koszty rzeczywiste

m – marża w % założona dla danego kontraktu, wynikająca z opracowanego budżetu kosztów

Przychody ustalone dla kontraktów rozliczanych w euro są wyliczane wg następujących zasad:

- marża % w przypadku kontraktów w euro wyliczana jest co miesiąc i jest funkcją kursu PLN/EUR wyliczana zgodnie ze wzorem:

$$M = (Pp - Kp)/Pp$$

gdzie:

Pp – przychody przeliczeniowe

Kp – koszty przeliczeniowe

Przychody przeliczeniowe (Pp) wyliczane są zgodnie ze wzorem:

$$Pp = Pz + Pf * kr_{PLN/EUR}$$

gdzie:

Pz – przychody zaksięgowane w złotych

Pf – przychody do zafakturowania w euro w przyszłości

kr_{PLN/EUR} – średni kurs euro na koniec danego miesiąca (ogłaszany przez NBP)

Koszty przeliczeniowe (Kp) wyliczane są zgodnie ze wzorem:

$$Kp = Kz + Kf_{PLN} + Kf_{EUR} * kr_{PLN/EUR}$$

gdzie:

Kz – koszty zaksięgowane w złotych
Kf PLN – koszty do zafakturowania w złotych w przyszłości
Kf EUR – koszty do zafakturowania w euro w przyszłości

Wyliczoną sprzedaż przeliczeniową i koszty przeliczeniowe podstawiamy do ww. wzoru na marżę, a następnie wyliczoną marżę % podstawiamy do wzoru na sprzedaż ustaloną.

9.21.3. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

9.21.4. Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

9.21.5. Działalność deweloperska

Do pozycji „Produkcja w toku” w zapasach zalicza się koszty poniesione w trakcie realizacji zadania inwestycyjnego, pozostające w bezpośrednim związku z tą inwestycją, w tym także: koszty odsetek, prowizji od kredytów, opłata z tytułu wieczystego użytkowania gruntu i inne.

Zaliczki wpłacane przez klientów na zakup mieszkań wykazywane są w pasywach w pozycji zaliczki otrzymane na poczet mieszkań. Grunt, na którym realizowana jest inwestycja wykazywany jest w zapasach w pozycji: „półprodukty i produkcja w toku”. Rozliczenie tych pozycji następuje po zakończeniu inwestycji, oddaniu jej do użytkowania i przeniesieniu prawa własności na klienta (akt notarialny). Zaliczki od klientów są przenoszone do rachunku zysków i strat do pozycji „Przychody ze sprzedaży”. Koszty aktywowane w pozycji „Produkcja w toku” przenoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Koszt własny sprzedaży”.

9.22. Podatki

9.22.1. Podatek bieżący

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych w kraju obliczany jest zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi, natomiast dochody jednostek prowadzących działalność za granicą podlegają opodatkowaniu według lokalnych przepisów, uwzględniając zapisy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Obowiązująca stawka podatku dochodowego w Polsce wynosi 19%, na terenie Litwy 15%, Szwecji 22% oraz na Białorusi 24%.

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

9.22.2. Podatek odroczony

Podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów, a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach - z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na

następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwa na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z rezerwami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

9.22.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

9.23. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypisanego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto przypadającego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji zwykłych w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji rozładniających.

Akcje włączane są do średniej ważonej liczby akcji, począwszy od dnia, gdy zapłata za nie staje się należna (który zwykle odpowiada dacie ich emisji). Akcje zwykle wyemitowane jako część zapłaty przekazanej w ramach połączenia jednostek uwzględnia się przy ustalaniu średniej ważonej liczby akcji od dnia połączenia. Akcje zwykłe, które mogą zostać wyemitowane, jeżeli spełnione zostaną pewne warunki (akcje emitowane warunkowo) są traktowane jako występujące w ciągu okresu i włączane do wyliczenia zysku przypadającego na jedną akcję wyłącznie od dnia, w którym nastąpiło spełnienie wszystkich koniecznych warunków. Występujące w ciągu roku akcje zwykłe, które mają charakter warunkowo zwrotny, nie są traktowane jako akcje występujące i są wyłączone z wyliczenia podstawowego zysku na akcję tak długo, jak długo podlegają możliwemu zwrotowi.

9.24. Umowy koncesjonowane

Grupa zawarła umowy na usługi koncesjonowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego z udziałem koncesjonodawcy (Litewskiego Urzędu Drogowego) i koncesjodawcy (spółki zależnej od Emitenta-UAB Palangos aplinkkelis). Kontrakt na usługi koncesjonowane określa zasady realizacji, mechanizmy regulacji cen i inne warunki. Grupa ujmuje i wycenia przychody i koszty z tytułu umowy na usługi koncesjonowane zgodnie z MSR 11 i 18 za usługi, które przeprowadza. W przypadku wykonywania więcej niż jednej usługi (np. budowy, konserwacji i modernizacji usług) w ramach jednej umowy, uzyskane lub należne wynagrodzenie jest ustalone poprzez odniesienie do relatywnej wartości godziwej świadczonych usług, jeżeli kwoty można odrębnie określić. Grupa rozpoznaje składnik aktywów finansowych w zakresie, w jakim ma bezwarunkowe umowne prawo do otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od lub na polecenie koncesjonodawcy.

Koncesjodawca posiada bezwarunkowe prawo do otrzymywania środków pieniężnych, jeżeli koncesjonodawca zagwarantuje w ramach umowy zapłatę na rzecz koncesjodawcy:

- określonych lub dających się ustalić kwot lub

- deficytu, jeżeli taki wystąpi, między kwotami otrzymanymi od użytkowników danej usługi użyteczności publicznej a określonymi lub dającymi się ustalić kwotami, nawet jeżeli zapłata ta jest uzależniona od tego, czy koncesjodawca zapewni, aby infrastruktura spełniała określone wymogi związane z jakością i wydajnością.

Do ujętego składnika aktywów finansowych mają zastosowanie standardy MSR 32, MSR 39 oraz MSSF 7. Kwota należna od lub na polecenie koncesjonodawcy jest rozliczana zgodnie z MSR 39 jako należności, w tym odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z MSR 23, koszty finansowania zewnętrznego związane z umową ujmuje się jako koszty w okresie, w którym zostały poniesione, chyba że koncesjodawca ma umowne prawo do uzyskania wartości niematerialnej (prawo do nakładania opłat na użytkowników usługi publicznej).

10. Standardy i zmiany do standardów przyjęte przez RMSR, ale jeszcze nie zatwierdzone przez UE

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu opublikowanych standardów lub interpretacji przed ich datą wejścia w życie.

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różni się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 21 marca 2017 nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE:

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 16 „Leasing”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie)
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, a zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Według szacunków Grupy, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Nadal poza regulacjami zatwierdzonymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Grupy, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według **MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”** nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy oraz zmiany do standardów zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Efekt zastosowania nowych standardów rachunkowości i zmian polityki rachunkowości

Zmiany do standardów i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2016

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz zatwierdzone przez UE wchodzi w życie w roku 2016:

- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Jednostki inwestycyjne: zastosowanie zwolnienia z konsolidacji - zatwierdzone w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”** – Rozliczanie nabycia udziałów we wspólnych operacjach - zatwierdzone w UE w dniu 24 listopada 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień - zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 „Aktywa niematerialne”** – Wyjaśnienia na temat akceptowalnych metod amortyzacyjnych - zatwierdzone w UE w dniu 2 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 41 „Rolnictwo”** – Uprawy roślinne - zatwierdzone w UE w dniu 23 listopada 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze - zatwierdzone w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”** – Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych - zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2012-2014)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa - zatwierdzone w UE w dniu 15 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 lub po tej dacie).

Wyżej wymienione zmiany do istniejących standardów nie miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za 2016 rok. MSR 41 „Rolnictwo”: uprawy roślinne nie ma zastosowania dla działalności Grupy.

Zmiany wprowadzone samodzielnie przez Grupę

W trakcie 2016 Grupa dokonała korekty w bilansie dotyczącej prezentowania aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Zmiana dotyczy skompensowania aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Zdaniem Zarządu taka prezentacja w sposób bardziej rzetelny przedstawia pozycje bilansu. W zatwierdzonym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Grupa zaprezentowała aktywo i rezerwę w pełnej wysokości. Zgodnie z przyjętą zmianą Grupa w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu zaprezentowała w/w zmianę pomniejszając tym samym sumę bilansową o 21 064 tys. zł roku 2015. W analizowanym okresie wpływ kompensaty na sumę bilansową wyniósł 40 560 tys. zł. W tabeli poniżej został przedstawiony wpływ zmiany na bilans na dzień 31 grudnia 2015 roku.

AKTYWA	31.12.2015	Persaldo aktywa i rezerwy z tyt. podatku odroczonego	31.12.2015
	Opublikowane		Przekształcone
Aktywa trwałe	704 278	(21 064)	683 214
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	30 779	(21 064)	9 715
Aktywa obrotowe	623 143		623 143
A k t y w a r a z e m	1 327 421	(21 064)	1 306 357
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej)	722 341		722 341
Udziały niesprawujące kontroli	3 950		3 950
Kapitał własny ogółem	726 291		726 291
Zobowiązania długoterminowe	141 974	(21 064)	120 910
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26 613	(21 064)	5 549
Zobowiązania krótkoterminowe	459 156		459 156
P a s y w a r a z e m	1 327 421	(21 064)	1 306 357

11. Wybrane dane finansowe

Średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro w okresie objętym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym:

Okres zakończony	Średni kurs w okresie*	Minimalny kurs w okresie	Maksymalny kurs w okresie	Kurs na ostatni dzień okresu
31.12.2016 r.	4,3757	4,2355	4,5035	4,4240
31.12.2015 r.	4,1848	3,9822	4,3580	4,2615

* Średnia kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym.

Podstawowe pozycje skonsolidowanego bilansu w przeliczeniu na euro:

	31.12.2016		31.12.2015	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Aktywa trwałe	721 725	163 139	683 214	160 323
Aktywa obrotowe	675 008	152 578	623 143	146 226
Aktywa razem	1 396 733	315 717	1 306 357	306 549
Kapitał własny	775 967	175 399	726 291	170 431
Zobowiązania długoterminowe	153 550	34 709	120 910	28 373
Zobowiązania krótkoterminowe	467 216	105 609	459 156	107 745
Pasywa razem	1 396 733	315 717	1 306 357	306 549

Do przeliczenia danych skonsolidowanego bilansu przyjęto kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień danego roku obrotowego.

Podstawowe pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat w przeliczeniu na euro:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2016		Za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2015	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
	Przychody ze sprzedaży	1 381 173	315 646	1 329 180
Koszt własny sprzedaży	(1 233 007)	(281 785)	(1 163 047)	(277 924)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	148 166	33 861	166 133	39 699
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	73 792	16 864	76 726	18 335
Zysk (strata) brutto	67 331	15 387	72 684	17 369
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	56 332	12 874	51 758	12 368
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej	-	-	-	-
Zysk (strata) netto za okres	56 332	12 874	51 758	12 368

Do przeliczenia danych skonsolidowanego rachunku zysków i strat przyjęto średni kurs euro obliczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym, ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

Podstawowe pozycje skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych w przeliczeniu na euro:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2016		Za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2015	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	(39 418)	(9 008)	319 776
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(30 967)	(7 077)	(7 474)	(1 786)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	(34 572)	(7 901)	(118 623)	(28 346)
Przepływy środków pieniężnych netto, razem	(104 957)	(23 986)	193 679	46 282

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Do przeliczenia powyższych danych skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przyjęto średni kurs euro obliczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym, ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

	31.12.2016		31.12.2015	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Środki pieniężne na początek okresu	251 317	58 974	57 638	13 898
Środki pieniężne na koniec okresu	146 360	33 083	251 317	58 974

Do przeliczenia powyższych danych skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przyjęto:

- kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień danego roku obrotowego – dla pozycji "Środki pieniężne na koniec okresu",
- kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy - dla pozycji "Środki pieniężne na początek okresu".

Kurs euro na ostatni dzień roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2014 roku wyniósł 4,2623 zł.

12. Informacje dotyczące segmentów

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług oraz obsługujące inne rynki. Ze względu na dość jednolity charakter działalności spółek wchodzących w skład Grupy poniższe segmenty pokrywają się z poszczególnymi jednostkami Grupy.

W efekcie zidentyfikowano następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne:

- Segment Budownictwo cywilne - Polska, który zajmuje się robotami inżynieryjnymi i budowlano - montażowymi (Trakcja PRKiI, BTW, Torprojekt, PEUiM, Dalba oraz PDM Białystok);
- Segment Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie, który zajmuje się robotami inżynieryjnymi i budowlano - montażowymi sektora drogowego i kolejowego w krajach bałtyckich (Grupa AB Kauno Tiltai);
- Pozostałe - segment budownictwa mieszkaniowego, który zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską (PRK 7 Nieruchomości).

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata brutto. Podatek dochodowy jest monitorowany na poziomie Grupy i w związku z tym nie podlega alokacji do segmentów.

Stosowane zasady dotyczące segmentów operacyjnych, związane z ustalaniem wyników finansowych, aktywów i zobowiązań segmentów, w tym określenie, które z tych elementów są monitorowane na poziomie Grupy pozostały niezmienione.

Główni klienci:

W 2016 roku oraz w okresie porównywalnym przychody z tytułu transakcji z zewnętrznymi pojedynczymi klientami stanowiły odpowiednio 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy. Poniższa tabela prezentuje łączną kwotę przychodów uzyskanych od każdego tego rodzaju klienta oraz wskazanie segmentów, których te przychody dotyczą:

Łączna kwota przychodów uzyskana w 2016 r. od pojedynczego odbiorcy (tys. zł)	Segmenty prezentujące te przychody
652 175	Budownictwo cywilne - Polska
193 884	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Zarząd Jednostki dominującej odstąpił od prezentacji przychodów uzyskanych od klientów zewnętrznych w podziale na produkty i usługi ze względu na nadmierny koszt pozyskania tej informacji, co jest zgodne z MSSF 8.

Segmenty operacyjne

Za okres od dnia 1.01.2016 do dnia 31.12.2016

Badane

	Działalność kontynuowana			Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie						
	Budownictwo cywilne - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty				
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	864 847	511 297	5 028	1 381 173	-	-	1 381 173
Sprzedaż między segmentami	7	-	-	7	-	(7)	-
Przychody segmentu ogółem	864 854	511 297	5 028	1 381 179	-	(7)	1 381 173
Wyniki							
Amortyzacja	14 214	9 148	56	23 418	-	-	23 418
Udział w wyniku jednostki współkontrolowanej	248	-	-	248	-	-	248
Przychody finansowe z tytułu odsetek	912	3 699	40	4 651	-	(194)	4 457
Koszty finansowe z tytułu odsetek	4 143	3 051	204	7 398	-	(194)	7 204
Zysk (strata) brutto segmentu	33 543	52 378	2 514	88 435	-	(15 751)	72 684

Za okres od dnia 1.01.2015 do dnia 31.12.2015

Badane

	Działalność kontynuowana			Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie						
	Budownictwo cywilne - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty				
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	827 850	484 586	16 744	1 329 180	-	-	1 329 180
Sprzedaż między segmentami	15	1	62	78	-	(78)	-
Przychody segmentu ogółem	827 865	484 587	16 806	1 329 258	-	(78)	1 329 180
Wyniki							
Amortyzacja	13 451	8 733	82	22 266	-	-	22 266
Udział w wyniku jednostki współkontrolowanej	2 781	-	-	2 781	-	-	2 781
Przychody finansowe z tytułu odsetek	1 122	4 816	73	6 011	-	-	6 011
Koszty finansowe z tytułu odsetek	5 041	2 697	3	7 740	-	-	7 740
Zysk (strata) brutto segmentu	33 543	52 378	2 514	88 435	-	(15 751)	72 684

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Na dzień 31.12.2016 Badane	Działalność kontynuowana						
	Budownictwo cywilne - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty	Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
Aktywa segmentu	806 362	702 631	44 275	1 553 269	-	(167 243)	1 386 026
Aktywa nieprzypisane							10 707
Aktywa ogółem							1 396 733
Zobowiązania segmentu	322 596	185 287	7 305	515 188	-	(47 972)	467 216
Pozostałe ujawnienia:							
Wydatki kapitałowe	(34 333)	(14 174)	-	(48 508)	-	-	(48 508)
Odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych	(12 961)	-	-	(12 961)	-	-	(12 961)
Na dzień 31.12.2015 Przekształcone	Działalność kontynuowana						
	Budownictwa cywilnego - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty	Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
Aktywa segmentu	680 874	707 032	44 306	1 432 212	-	(135 570)	1 296 642
Aktywa nieprzypisane							9 715
Aktywa ogółem							1 306 357
Zobowiązania segmentu	270 972	227 760	5 545	504 277		(45 121)	459 156
Pozostałe ujawnienia:							
Wydatki kapitałowe	(22 397)	(17 671)	(89)	(40 157)	-	-	(40 157)
Odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych	(15 699)	-	-	(15 699)	-	-	(15 699)
Udział w jednostce współkontrolowanej	14 140	-	-	14 140	-	-	14 140

Segmenty geograficzne

Za okres od dnia 1.01.2016 do dnia 31.12.2016	Działalność kontynuowana					
	Kraj	Zagranica	Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
Badane						
Przychody						
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	869 876	511 297	1 381 173	-	-	1 381 173
Sprzedaż między segmentami	7	-	7	-	(7)	-
Sprzedaż między krajem a zagranicą	-	-	-	-	-	-
Przychody segmentu ogółem	869 883	511 297	1 381 180	-	(7)	1 381 173

Za okres od dnia 1.01.2015 do dnia 31.12.2015	Działalność kontynuowana					
	Kraj	Zagranica	Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
Badane						
Przychody						
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	844 595	484 586	1 329 180	-	-	1 329 180
Sprzedaż między segmentami	76	1	78	-	(78)	-
Sprzedaż między krajem a zagranicą	-	-	-	-	-	-
Przychody segmentu ogółem	844 671	484 587	1 329 257	-	(78)	1 329 180

Na dzień 31.12.2016	Działalność kontynuowana					
	Kraj	Zagranica	Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
Badane						
Aktywa segmentu	850 694	702 575	1 553 270	-	(167 243)	1 386 026
Zobowiązania segmentu	347 593	167 595	515 188	-	(47 972)	467 216

Na dzień 31.12.2015	Działalność kontynuowana					
	Kraj	Zagranica	Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
Przekształcone						
Aktywa segmentu	725 243	706 968	1 432 211	-	(135 569)	1 296 642
Zobowiązania segmentu	293 607	210 670	504 277	-	(45 121)	459 156

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

13. Przychody ze sprzedaży

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przychody ze sprzedaży		
Przychody ze sprzedaży usług budowlanych	1 329 616	1 286 884
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	24 428	3 935
Przychody ze sprzedaży pozostałych produktów i usług	27 129	38 361
Razem	1 381 173	1 329 180

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Kraj	869 800	842 202
Zagranica	511 373	486 978
Razem	1 381 173	1 329 180

Około 47% bezpośredniego udziału w skonsolidowanych przychodach ze sprzedaży stanowią przychody od spółki PKP PLK S.A, natomiast ok. 14% od spółki Litewska Administracja Drogowa.

Generowane przychody Grupy ujmowane są w trzech segmentach operacyjnych, które są tym samym segmentami sprawozdawczymi.

Kwoty przedstawione powyżej dotyczące podziału sprzedaży na kraj i zagranicę różnią się od kwot wykazanych w nocie „Informacje dotyczące segmentów” ze względu na wyłączenia sprzedaży między segmentami opisanych w nocie nr 12.

14. Koszty działalności**Koszty według rodzaju:**

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Amortyzacja	23 418	22 266
Zużycie materiałów i energii	421 178	270 594
Usługi obce	571 881	720 136
Podatki i opłaty	6 427	5 531
Wynagrodzenia	161 177	145 222
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	42 618	36 776
Pozostałe koszty rodzajowe	35 714	22 602
Koszty według rodzaju, razem	1 262 413	1 223 128
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	31 008	34 007
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	(17 030)	(20 618)
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji (wielkość ujemna)	(6 261)	(6 156)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(61 170)	(71 106)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1 208 960	1 159 255
Wartość sprzedanych materiałów i towarów	24 047	3 792
Koszt własny sprzedaży	1 233 007	1 163 047

Koszty wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Koszty wynagrodzeń i świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	138 052	114 887
Koszty ubezpieczeń społecznych	35 375	30 457
Rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe	1 233	1 216
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 116	1 259
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	8 096	7 872
Rezerwa na premie	11 780	15 392
Rezerwa z tyt. zakazu konkurencji i rekompensaty	900	4 596
Świadczenia na rzecz pracowników z tytułu Pracowniczego Programu	589	679
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	6 654	5 639
Razem	203 795	181 998

Jednostka dominująca prowadzi dla swoich pracowników Pracowniczy Program Emerytalny (PPE) wpisany do rejestru KNUiFE pod nr RPPE 75/01. W 2001 roku została zawarta umowa o wnoszenie przez Jednostkę dominującą składek pracowniczych oraz zakładowa umowa emerytalna pomiędzy Spółką (wtedy PKRE S.A.) a Związkami Zawodowymi działającymi w Spółce. Wszystkie pracownicze umowy emerytalne oraz aneksy do tych umów zostały zawarte według jednolitego wzoru. W roku 2006 został podpisany aneks do umowy zakładowej, który dostosował PPE do przepisów zmienionej ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

W ramach Programu pracodawca przekazuje 4% wynagrodzenia brutto pracownika stanowiącego podstawę naliczania składek emerytalnych do wybranego funduszu. Uczestnictwo pracowników w Programie jest dobrowolne i mogą do niego przystąpić pracownicy o co najmniej trzymiesięcznym stażu pracy w Spółce dominującej.

Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych oraz odpisy aktualizujące ujęte w rachunku zysków i strat:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych	20 280	19 379
Amortyzacja wartości niematerialnych	813	818
Razem	21 093	20 197
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży, marketingu i dystrybucji		
Amortyzacja środków trwałych	4	4
Amortyzacja wartości niematerialnych	-	-
Razem	4	4
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		
Amortyzacja środków trwałych	1 220	1 320
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 101	745
Razem	2 321	2 065
Amortyzacja środków trwałych	21 504	20 703
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 914	1 563
Razem	23 418	22 266

15. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Zysk z tytułu rozliczenia transakcji nabycia spółki BTW	7 112	-
Rozwiązanie rezerwy na sprawy sądowe	1 413	-
Rozwiązanie rezerwy na koszty	278	-
Otrzymane kary i grzywny	512	1 257
Opłaty licencyjne, patenty	280	288
Nadpłacone składki ZUS	536	-
Zwrócone koszty udziału w przetargach w Danii	571	-
Zwrócone koszty postępowania spornego	-	111
Nadwyżki inwentaryzacyjne	-	86
Umorzone zobowiązania	165	1 392
Zysk ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	2 991	1 243
Przychód z tyt. wynajmu nieruchomości inwestycyjnej	298	335
Pozostałe	766	378
Razem	14 922	5 091

16. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Utworzone rezerwy na zobowiązania	-	786
Koszty restrukturyzacji	3 905	-
Wycena nieruchomości inwestycyjnych	252	983
Zapłacone kary, grzywny, odszkodowania	329	880
Zapłacone koszty postępowania spornego	248	-
Przekazane darowizny	3 895	2 899
Wartość zlikwidowanych niefinansowych aktywów trwałych	587	37
Wartość zlikwidowanych zapasów	-	31
Koszty reorganizacji jednostki pionu produkcyjnego	131	252
Spisanie należności	533	370
Odpis aktualizujący środki trwałe	-	791
Pozostałe	434	687
Razem	10 314	7 715

17. Przychody finansowe

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przychody finansowe z tytułu odsetek, w tym:	4 457	6 011
- bankowych	623	824
- od należności	85	396
- od rozwiązanych rezerw na odsetki od zobowiązań	-	232
- od pożyczek	-	13
- pozostałych	126	84
- dyskonto aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej	3 623	4 462
Zysk z tytułu różnic kursowych	-	602
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na zobowiązania finansowe	-	442
Pozostałe	68	406
Razem	4 525	7 461

18. Koszty finansowe

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Koszty finansowe z tytułu odsetek, w tym	7 204	7 740
- od kredytów i pożyczek	3 722	3 256
- od zobowiązań	6	293
- od obligacji	-	1 875
- od leasingów	1 611	1 380
- od zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych	225	331
- od zobowiązań z tyt. faktoringu	49	493
- od utworzonych rezerw na zobowiązania	989	-
- pozostałe	602	112
Strata z tytułu różnic kursowych	1 346	-
Koszty dotyczące sprzedaży wierzytelności	406	-
Koszty z tytułu usług faktoringowych	199	759
Aktualizacja wartości obligacji	-	176
Utworzenie odpisów aktualizujących należności odsetkowe	-	234
Zapłacone prowizje finansowe	1 694	2 032
Aktualizacja wartości inwestycji	-	104
Pozostałe	137	458
Razem	10 986	11 503

19. Podatek dochodowy**19.1. Bieżący podatek dochodowy**

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Zysk brutto	67 331	72 684
<i>Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym (wg tytułów)</i>		
- różnice przejściowe, w tym:	536	(32 034)
amortyzacja	(4 970)	(5 250)
odpisy aktualizujące	(565)	(3 298)
zmiana stanu rezerw	28 449	3 272
wycena kontraktów budowlanych	(49 630)	19 371
naliczone odsetki	744	1 914
naliczone różnice kursowe	584	(38)
rezerwa na straty na kontraktach	5 076	(12 603)
niewypłacone wynagrodzenia	482	(321)
wycena nieruchomości inwestycyjnych wg wartości godziwej	252	983
koszty niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów	105 880	(32 246)
przychody niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów	(86 237)	-
pozostałe	471	(3 819)
- różnice trwałe, w tym:	10 430	59 979
wpłaty na PFRON	956	751
przekazane darowizny	3 880	2 900
odsetki budżetowe	18	203
ubezpieczenia i składki członkowskie	444	388
rezerwy na straty na kontraktach	-	40 792
różnica w podatku VAT	96	-
zysk z tytułu przeszacowania udziałów	(7 113)	-
odpis wartości firmy	11 799	12 302
udział w wyniku jednostki współkontrolowanej	(248)	(2 781)
koszty sporne kontraktu	(1 000)	-
odpisy aktualizujące	2 902	-
pozostałe	(1 303)	5 423
Wynik podatkowy	78 298	100 629
Dochód podatkowy	84 135	123 805
Odliczenia od dochodu	(8 917)	(9 197)
- strata podatkowa z lat ubiegłych	(1 175)	(3 461)
- darowizny	(7 743)	(5 736)
- inne odliczenia	-	-
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	75 217	114 607
Podatek dochodowy	11 743	19 133

Podatek dochodowy w rachunku zysków i strat:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Bieżący podatek dochodowy:	11 813	16 485
- bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	11 743	19 133
- korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	70	(2 648)
Podatek odroczony:	(814)	4 441
- związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	(814)	4 441
Razem	10 999	20 926

Część podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych działających na terenie Polski. Dla zagranicznych spółek

wchodzących w skład Grupy Trakcja stopa podatkowa od dnia 1 stycznia 2016 roku do końca 2016 roku wynosiła na Litwie – 15%, w Szwecji – 22%, na Białorusi – 24% oraz w Bułgarii - 10%.

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej:

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz dnia 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższa tabela:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Zysk brutto	67 331	72 684
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatku dochodowego 19%	12 793	13 810
Efekt podatkowy ujęcia:		
Wykorzystania strat podatkowych z lat ubiegłych	(212)	3 818
Aktualizacja wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego	686	(234)
Efekt różnej stopy opodatkowania w Grupie	(3 172)	(2 215)
Dochodu wolnego od podatku i innych odliczeń od dochodu	(3)	-
Przychodów podatkowych niebędących przychodami księgowymi	(4)	29
Kosztów podatkowych niebędących kosztami księgowymi	(1 640)	(1 612)
Przychodów niepodatkowych będących przychodami księgowymi	(795)	680
Kosztów niepodatkowych będących kosztami księgowymi	3 393	7 177
Udziału w wyniku jednostki stowarzyszonej	(47)	(528)
Podatek dochodowy wg efektywnej stopy podatkowej 16% (2015: 29%)	10 999	20 926

19.2. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody

	1.01.2016 -	1.01.2015 -
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Zyski z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny		
Ujęte w kwocie brutto	(510)	-
Podatek dochodowy	(76)	-
Ujęte w kwocie netto	(413)	-
Zyski (straty) aktuarialne		
Ujęte w kwocie brutto	1 190	(134)
Podatek dochodowy	(236)	28
Ujęte w kwocie netto	954	(106)
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne		
Ujęte w kwocie brutto	(899)	632
Podatek dochodowy	135	(95)
Ujęte w kwocie netto	(764)	537
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		
Ujęte w kwocie brutto	11 926	(148)
Podatek dochodowy	-	-
Ujęte w kwocie netto	11 926	(148)

19.3. Dochodowy podatek odroczony

Poniższa tabela prezentuje wpływ aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego na wynik i kapitał:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Aktywo z tytułu podatku odroczonego przed kompensatą	51 267	30 779
- wpływ na wynik	49 873	29 420
- wpływ na kapitał	1 394	1 359
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego przed kompensatą	48 628	26 613
- wpływ na wynik	44 669	22 503
- wpływ na kapitał	3 959	4 110

Poniżej przedstawiono okresy, w których zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych najpóźniej mogą zostać rozliczone aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej:

Na dzień 31.12.2016	2017	2018	2019	2020	2021	Razem
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej	467	811	447	614	198	2 537
Na dzień 31.12.2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej	1 134	589	204	-	-	1 927

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiada nierozliczone straty podatkowe w kwocie 5 785 tys. zł (31.12.2015 r.: 8 808 tys. zł), ponieważ nie jest prawdopodobne osiągnięcie w przyszłości zysku do opodatkowania, od którego byłoby możliwe odpisanie tych niewykorzystanych strat i ulg podatkowych. Nieutworzone bądź spisane aktywo z tytułu nierozliczonych strat podatkowych zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych mogą być rozliczone w okresach zaprezentowanych poniżej:

Na dzień 31.12.2016	2017	2018	2019	2020	2021	Razem
Kwota nieutworzonego/spisanego aktywa z tyt. nierozliczonych strat podatkowych	1 115	578	1 995	2 012	85	5 785
Na dzień 31.12.2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Kwota nieutworzonego/spisanego aktywa z tyt. nierozliczonych strat podatkowych	2 916	2 431	1 460	1 051	950	8 808

Aktywo z tytułu podatku odroczonego Tytuł różnic przejściowych	1.01.2015 Badane	Zwiększenia / Zmniejszenia	31.12.2015 Przekształcone	Zwiększenia / Zmniejszenia	Objęcie spółki zależnej	
					konsolidacją metodą pełną	31.12.2016 Badane
Rezerwa na premie	2 567	151	2 718	(605)	88	2 202
Rezerwa na badanie bilansu	20	8	28	10	4	41
Rezerwa na roboty poprawkowe	1 261	489	1 750	5 417	33	7 200
Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie	1 899	(1 794)	105	772	-	877
Rezerwa na świadczenia emerytalne	1 214	(75)	1 139	(106)	-	1 033
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 432	(100)	1 332	(105)	-	1 227
Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	1 421	182	1 603	119	46	1 769
Rezerwa na prowizje	-	-	-	-	-	-
Odpis aktualizujący na należności	1 190	(234)	956	(17)	108	1 047
Odpis aktualizujący wartość pozostałych aktywów obrotowych	531	(283)	248	(99)	-	149
Niezrealizowane ujemne różnice kursowe	191	(48)	143	89	-	232
Naliczone odsetki od zobowiązań	496	(413)	83	184	-	267
Odpis aktualizujący wartość obligacji	57	(57)	-	-	-	-
Odpis aktualizujący na odsetki od należności	78	5	83	(34)	-	49
Koszty niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów długoterminowych	8 219	(5 425)	2 794	20 076	-	22 870
Nadwyżka przychodów zafakturowanych nad ustalonymi - wycena kontraktów długoterminowych	10 826	887	11 713	(7 600)	-	4 113
Dodatnia różnica między amortyzacją bilansową a podatkową	64	14	78	7	-	85
Strata podatkowa	2 045	(118)	1 927	407	203	2 537
Przeszacowanie aktywów trwałych do wartości godziwej	144	145	289	-	-	289
Niewypłacone wynagrodzenia i niezapłacone składki ZUS	307	(35)	272	89	-	361
Pozostałe	1 584	2 020	3 604	991	36	4 632
Różnice kursowe z przeliczenia	317	(403)	(86)	374	-	288
Razem przed kompensatą	35 863	(5 084)	30 779	19 970	518	51 267
Kompensata aktywa z tyt. podatku odroczonego z rezerwą z tyt. podatku odroczonego	(26 810)	5 746	(21 064)	(18 978)	(518)	(40 560)
Razem po kompensacie	9 053	662	9 715	992	-	10 707

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego Tytuł różnic przejściowych	1.01.2015 Badane	Zwiększenia / Zmniejszenia	31.12.2015 Przekształcone	Zwiększenia / Zmniejszenia	Objęcie spółki zależnej	
					konsolidacją metodą pełną	31.12.2016 Badane
Nadwyżka przychodów ustalonych nad zafakturowanymi - wycena kontraktów	4 682	(3 231)	1 451	1 941	-	3 392
Przychody niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów długoterminowych	-	-	-	16 385	-	16 385
Ujemna różnica między amortyzacją bilansową a podatkową	14 239	1 433	15 672	1 238	1 429	18 339
Niezrealizowane dodatnie różnice kursowe	9	(4)	5	(5)	16	16
Naliczone odsetki od lokat, należności, aktywów finansowych, itp.	440	(364)	76	47	-	123
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	765	(10)	755	(11)	-	744
Przeszacowanie aktywów trwałych do wartości godziwej	4 716	(1 770)	2 946	(220)	1 318	4 044
Przeszacowanie nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	2 192	(63)	2 129	(48)	-	2 081
Pozostałe	3	3 550	3 553	(438)	-	3 115
Różnice kursowe z przeliczenia	86	(60)	26	361	-	387
Razem przed kompensatą	27 132	(519)	26 613	19 250	2 763	48 628
Kompensata aktywa z tyt. podatku odroczonego z rezerwą z tyt. podatku odroczonego	(26 810)	5 746	(21 064)	(18 978)	(518)	(40 560)
Razem po kompensacie	322	5 227	5 549	272	2 245	8 068

Grupa zrezygnowała z prezentacji ruchów w okresie w podziale na część kapitałową i wynikową ze względu na małą istotność ruchów przechodzących przez kapitał z aktualizacji wyceny.

20. Działalność zaniechana

W 2016 i 2015 roku nie wystąpiła działalność zaniechana.

21. Zysk (strata) na jedną akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypisanego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto przypadającego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji zwykłych w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji rozładniających.

Zysk przypadający na jedną akcję:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	56 332	51 758
Zysk netto zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	56 332	51 758
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki dominującej, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	54 685	50 203
Liczba wyemitowanych akcji (w sztukach)	51 399 548	51 399 548
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	51 399 548	51 399 548
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	51 399 548	51 399 548

Zysk (strata) na jedną akcję przypadający (-a) na akcjonariuszy w trakcie okresu (w zł na akcję):

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
- podstawowy	1,10	1,01
- rozwodniony	1,10	1,01

Zysk (strata) na jedną akcję z działalności kontynuowanej przypadający (-a) na akcjonariuszy w trakcie okresu (w zł na akcję):

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
- podstawowy	1,10	1,01
- rozwodniony	1,10	1,01

Zysk (strata) na jedną akcję przypadający (-a) na akcjonariuszy Jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł na akcję):

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
- podstawowy	1,06	0,98
- rozwodniony	1,06	0,98

22. Rzeczowe aktywa trwałe

Struktura środków trwałych:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Środki trwałe, w tym:	231 361	184 040
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	22 773	23 004
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	17 521	17 472
- urządzenia techniczne i maszyny	110 082	72 104
- środki transportu	68 158	61 663
- inne środki trwałe	12 827	9 797
Środki trwałe w budowie	16 128	10 192
Razem	247 489	194 232

Tabele ruchu środków trwałych:

Rok obrotowy kończący się 31.12.2016 r.	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Badane						
Wartość księgową netto na początek roku	40 476	72 104	61 663	9 797	10 192	194 232
Zwiększenia - zakup	1 119	17 926	11 821	4 953	20 224	56 044
Objęcie spółki zależnej konsolidacją metodą pełną	-	25 242	1 920	62	1 968	29 192
Inne zwiększenia	-	-	-	1 073	10	1 083
Reklasyfikacja do zapasów	-	-	-	-	-	-
Przesunięcia pomiędzy grupami	1 048	3 571	-	-	(4 637)	(18)
Zbycie	(773)	(509)	(176)	(51)	(11 632)	(13 141)
Likwidacja	-	(4)	(405)	(326)	-	(735)
Amortyzacja	(2 011)	(9 378)	(7 101)	(3 014)	-	(21 504)
Inne zmniejszenia	-	(34)	-	-	-	(34)
Różnice kursowe z przeliczenia	433	1 165	436	333	4	2 371
Wartość księgową netto na koniec roku	40 294	110 082	68 158	12 827	16 128	247 489

Stan na 31.12.2016 r.

Badane						
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	72 779	230 881	141 943	38 265	16 345	500 213
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(32 918)	(121 964)	(74 221)	(25 771)	(221)	(255 095)
Różnice kursowe z przeliczenia	433	1 165	436	333	4	2 371
Wartość księgową netto	40 294	110 082	68 158	12 827	16 128	247 489

Rok obrotowy kończący się 31.12.2015 r.	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Przekształcone						
Wartość księgowa netto na początek roku	47 275	63 031	56 069	9 562	9 720	185 657
Zwiększenia - zakup	180	17 514	14 336	2 773	6 731	41 534
Inne zwiększenia	-	-	-	-	892	892
Reklasyfikacja do zapasów	(3 062)	-	-	-	-	(3 062)
Przesunięcia pomiędzy grupami	695	1 778	2 226	-	(4 699)	-
Zbycie	-	(341)	(3 971)	(134)	(2 452)	(6 898)
Likwidacja	-	(11)	(136)	(8)	-	(155)
Amortyzacja	(2 206)	(9 234)	(6 857)	(2 406)	-	(20 703)
Odpis aktualizujący wartość	-	(762)	(30)	-	-	(792)
Inne zmniejszenia	(2 384)	-	-	-	-	(2 384)
Różnice kursowe z przeliczenia	(22)	129	26	10	-	143
Wartość księgowa netto na koniec roku	40 476	72 104	61 663	9 797	10 192	194 232
Stan na 31.12.2015 r.						
Przekształcone						
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	74 604	191 252	132 797	33 028	10 413	442 094
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(34 106)	(119 277)	(71 160)	(23 241)	(221)	(248 005)
Różnice kursowe z przeliczenia	(22)	129	26	10	-	143
Wartość księgowa netto	40 476	72 104	61 663	9 797	10 192	194 232

Struktura własnościowa środków trwałych:

	31.12.2016 Badane	31.12.2015 Przekształcone
Własne	192 621	148 057
Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	54 868	46 175
Razem	247 489	194 232

Grupa Trakcja jako leasingobiorca używa na podstawie umowy leasingu finansowego następujące rzeczowe aktywa trwałe:

Stan na dzień 31.12.2016 r.	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Badane						
Wartość początkowa	-	39 583	25 561	48	-	65 192
Skumulowane umorzenie	-	(5 460)	(4 816)	(48)	-	(10 324)
Wartość księgowa netto	-	34 123	20 745	-	-	54 868

Stan na 31.12.2015 r.	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Przekształcone						
Wartość początkowa	-	25 544	28 235	2 136	-	55 915
Skumulowane umorzenie	-	(3 943)	(4 873)	(924)	-	(9 740)
Wartość księgowa netto	-	21 601	23 362	1 212	-	46 175

W oparciu o prawo wieczystego użytkowania gruntów Grupa posiada grunty zakwalifikowane do kategorii Grunty, budynki i budowle o wartości netto 24 327 tys. zł (31.12.2015 r.: 26 631 tys. zł).

Informacje o zabezpieczeniach na rzeczowych aktywach trwałych zostały zawarte w notcie 55.

23. Nieruchomości inwestycyjne

Poniższa tabela przedstawia zmiany nieruchomości inwestycyjnych w trakcie roku:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu (wg grup rodzajowych) - wartość netto:	21 976	22 960
- grunty	18 920	19 904
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3 056	3 056
Zwiększenia:	412	-
- grunty	412	-
- aktualizacja wartości	399	-
- nabycie	-	-
- różnice kursowe	13	-
Zmniejszenia	(1 162)	(984)
- grunty	(603)	(984)
- aktualizacja wartości	(603)	(983)
- różnice kursowe	-	(1)
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	(559)	-
- aktualizacja wartości	(559)	-
Stan na koniec okresu (wg grup rodzajowych) - wartość netto:	21 226	21 976
- grunty	18 729	18 920
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2 497	3 056

Grupa wykazuje nieruchomości inwestycyjne według wartości godziwej. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2015 roku została oszacowana na podstawie wyceny przeprowadzonej na te dni przez niezależnego rzeczoznawcę posiadającego kwalifikacje odpowiednie do przeprowadzania wycen nieruchomości, a także aktualne doświadczenie w takich wycenach dokonywanych w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa Grupy. Dodatkowo Grupa dokonuje samooceny otrzymanych opinii o wartości godziwej poprzez analizę danych pochodzących z aktywnego rynku aktualnych cen rynkowych podobnych nieruchomości inwestycyjnych, które są podobnie zlokalizowane i znajdują się w porównywalnym stanie. Analizy te są dokonywane przez osoby posiadające wiedzę o rynku.

Do wyceny budynków zaliczanych do nieruchomości inwestycyjnych posiadanych przez Grupę zastosowano metodę kosztową. Zgodnie z MSSF 13 podejście kosztowe odzwierciedla kwotę, która byłaby wymagana aktualnie, aby odtworzyć wydajność danego składnika aktywów (często określana jako bieżący koszt zastąpienia). W wielu przypadkach metoda bieżącego kosztu zastąpienia jest używana do ustalenia wartości godziwej aktywów materialnych, które są wykorzystywane w połączeniu z innymi aktywami lub innymi aktywami i zobowiązaniami. Wyceniane nieruchomości należą do kategorii rynku regionalnego, a wartość ich składnika budowlanego określa się w podejściu kosztowym, metodą kosztów zastąpienia przy zastosowaniu techniki wskaźnikowej oraz elementów scalonych.

Wyceny wartości godziwej gruntów należących do nieruchomości inwestycyjnych przeprowadzono poprzez odniesienie do rynkowych cen transakcyjnych dotyczących podobnych nieruchomości (metoda porównawcza). Podejście porównawcze polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że wartość wycenianej nieruchomości jest równa cenie, jaką uzyskano za nieruchomości podobne, które były przedmiotem obrotu rynkowego, skorygowanej ze względu na cechy różniące te nieruchomości (tj. lokalizację, uzbrojenie/stan zagospodarowania, powierzchnię) i ustalonej z uwzględnieniem zmian poziomu cen na skutek upływu czasu. Analiza wrażliwości pokazuje, iż model wyceny porównawczej jest wrażliwy na zmiany cen nieruchomości podobnych przyjętych do wyceny.

Nieruchomość „Złoże kruszywa naturalnego Nowowola” należąca do spółki zależnej PEUiM Sp. z o.o. została wyceniona przy zastosowaniu metody dochodowej, techniką zdyskontowanych strumieni dochodu. Technika ta opiera się na oczekiwanych przepływach pieniężnych, które nie zostały skorygowane względem ryzyka, i skorygowanej stopie dyskontowej, która uwzględnia premię z tytułu ryzyka, której domagają się uczestnicy rynku. Stopę tę skalkulowano w oparciu o model CAPM i przyjęto na poziomie 10,22%. W wycenie wykorzystano 10-letnie projekcje z dochodów z nieruchomości. Wielkość dochodu z nieruchomości została ustalona na podstawie analizy danych z rynku lokalnego oraz szczegółowych danych dotyczących zasobu złoża. Wartość rezydualna gruntu po zakończeniu eksploatacji złoża została określona na podstawie analizy średnich

cen transakcyjnych gruntów klas rolnych klas słabych dla woj. podlaskiego. Model wyceny nieruchomości metodą dochodową wrażliwy jest na poziom stopy dyskontowej oraz wielkość przewidywanych strumieni dochodu z nieruchomości.

Analiza wrażliwości pokazuje, iż model wyceny rynkowej jest wrażliwy głównie na ceny podobnych nieruchomości przyjętych do wyceny, natomiast model wyceny kosztowej jest wrażliwy na wartość kosztu odtworzenia oraz przyjęty stopień zużycia technicznego.

Do ustalenia wartości godziwej, zastosowano techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku, których są dostępne dostateczne dane, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Poniżej przedstawiono wpływ nieobserwowalnych danych wejściowych na wartość godziwą nieruchomości w zależności od przyjętej techniki wyceny.

	Zastosowana technika wyceny	Nieobserwowalne dane wejściowe	Zależność pomiędzy nieobserwowalnymi danymi wejściowymi a wartością godziwą
Nieruchomości biurowe - grunty	Podejście porównawcze	Lokalizacja (20%) Dostępność (20%) Funkcja w planie/studium (20%) Stan zagospodarowania, wielkość działki, kształt, uzbrojenie (20%) Ekspozycja, dostępność (10%) Forma władania (10%) Średnia cena rynkowa nieruchomości porównywalnych	czynniki te miały wpływ na wartość współczynnika korygującego przyjętego w wycenie wartości godziwej nieruchomości wzrost ceny rynkowej nieruchomości porównywalnych spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości
Nieruchomości biurowo - magazynowe	Podejście kosztowe	Wartość kosztów odtworzenia Przyjęty stopień zużycia technicznego 50% - 85%	wzrost kosztów odtworzenia spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości wyższy wskaźnik stopnia zużycia technicznego wpłynie negatywnie na wartość godziwą nieruchomości
Nieruchomości gruntowe	Podejście porównawcze	Lokalizacja ogólna (35%) Dostępność (25%) Stan zagospodarowania, uzbrojenie (20%) Wielkość i kształt działki (20%) Średnia cena rynkowa nieruchomości porównywalnych	czynniki te miały wpływ na wycenę wartości godziwej nieruchomości wzrost ceny rynkowej nieruchomości porównywalnych spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości
Złóża kruszywa naturalnego	Podejście dochodowe	stopa dyskontowa 7,53 % zasobność operatywna złóża 1 882,83 tys. ton średnia cena sprzedaży kruszywa 13,50 zł/Mg	wzrost stopy dyskontowej spowoduje spadek wartości godziwej nieruchomości wzrost przewidywanej zasobności złóża spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości wzrost średniej ceny sprzedaży kruszywa spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości

W ciągu roku obrotowego 2016 nie doszło do zmiany w technice wyceny.

Nieruchomości inwestycyjne zostały wycenione przez niezależnego rzeczoznawcę w oparciu o dane rynkowe na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W szacowaniu wartości godziwej nieruchomości zastosowano podejście najkorzystniejszego i najlepszego zastosowanie nieruchomości (co stanowi aktualne zastosowanie tych nieruchomości).

Na podstawie dokonanej wyceny na dzień 31 grudnia 2016 roku stwierdzono obniżenie wartości nieruchomości inwestycyjnych w kwocie 763 tys. zł, która została ujęta w pozostałych kosztach operacyjnych w kwocie brutto 252 tys. zł oraz jako obniżenie kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie brutto 511 tys. zł.

Szczegóły dotyczące hierarchii wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku:

	31.12.2016	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Nieruchomości inwestycyjne:	21 226	-	-	21 785
Nieruchomości biurowe	15 213	-	-	15 772
Nieruchomości gruntowe	2 185	-	-	2 185
Złóża kruszywa naturalnego	3 828	-	-	3 828
	31.12.2015	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Przekształcone			
Nieruchomości inwestycyjne:	21 976	-	-	21 976
Nieruchomości biurowe	15 772	-	-	15 772
Nieruchomości gruntowe	2 287	-	-	2 287
Złóża kruszywa naturalnego	3 917	-	-	3 917

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalone bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny nie pochodzące z aktywnych rynków.

Nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami 1, 2 i 3 w trakcie roku obrotowego.

Uzgodnienie bilansu otwarcia i zamknięcia wartości godziwej przedstawiono poniżej:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu (Poziom 3)	21 976	22 960
Zyski (straty) ujęte w rachunku zysków i strat (brutto)	(252)	(983)
Zyski (straty) ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny (brutto)	(511)	-
Różnice kursowe	13	(1)
Stan na koniec okresu (Poziom 3)	21 226	21 976
Niezrealizowane zyski (straty) w okresie rozpoznane w rachunku zysków i strat (jako pozostałe koszty operacyjne)	(252)	(983)

Przychody z czynszów oraz bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych kształtowały się następująco:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przychody z czynszów z nieruchomości inwestycyjnych	298	335
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych, które w danym okresie przyniosły przychody z czynszów	293	214
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych, które w danym okresie nie przyniosły przychodów z czynszów	-	34

Na nieruchomościach inwestycyjnych nie zostały ustanowione zabezpieczenia, co zostało szczegółowo opisane w nocie 55.

24. Wartość firmy z konsolidacji

Grupa wykazuje na dzień bilansowy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość firmy o łącznej wartości 386 587 tys. zł (31.12.2015 r.: 383 450 tys. zł), która została ujęta w następujących pozycjach bilansowych:

- wartość firmy z konsolidacji : 337 855 tys. zł (31.12.2015 r.: 334 718 tys. zł),
- wartości niematerialne : 48 732 tys. zł (31.12.2015: 48 732 tys. zł).

Wartość firmy z konsolidacji

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Wartość firmy według kosztu	399 387	384 451
Skumulowana utrata wartości	(61 532)	(49 733)
Wartość firmy po uwzględnieniu dokonanych odpisów	337 855	334 718

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	334 718	342 265
Zwiększenia	8 606	4 780
Przeniesienie z wartości niematerialnych	-	4 780
Z tytułu objęcia kontroli nad spółkami	8 606	-
Zmniejszenia	(11 799)	(12 302)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości ujęte w ciągu roku	(11 799)	(12 302)
Różnice kursowe z przeliczenia	6 330	(25)
Stan na koniec okresu	337 855	334 718

Wzrost wartości firmy wynikający z tytułu objęcia kontroli nad spółkami został opisany w nocie 3.1 niniejszego sprawozdania.

Alokacja wartości firmy do ośrodków generujących przepływy pieniężne („CGU”) przed ujęciem odpisów z tytułu utraty wartości

Dla celów testowania utraty wartości na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość firmy została alokowana do następujących ośrodków generujących przepływy pieniężne:

Na dzień 31.12.2016	CGU:		CGU:	CGU:	CGU:	Razem
	Trakcja PRKiI S.A., Torprojekt Sp. z o.o., BTW Sp. z o.o.	PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM S.A.	Spółki z Gr.AB Kauno Tiltai	PRK7 Nieruchomości		
Badane						
Alokowana wartość firmy po ujęciu odpisów aktualizujących	58 160	37 741	285 906	4 780	386 587	
ujęta w wartości firmy z konsolidacji	9 428	37 741	285 906	4 780	337 855	
ujęta w wartościach niematerialnych	48 732	-	-	-	48 732	
Na dzień 31.12.2015						
Przekształcone						
Alokowana wartość firmy po ujęciu odpisów aktualizujących	49 554	49 540	279 576	4 780	383 450	
ujęta w wartości firmy z konsolidacji	822	49 540	279 576	4 780	334 718	
ujęta w wartościach niematerialnych	48 732	-	-	-	48 732	

Test na utratę wartości firmy

Na dzień 31 grudnia 2016 roku został przeprowadzony test na utratę wartości firmy przypisanej do wszystkich ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Wartość odzyskiwalną CGU ustala się na podstawie wyliczeń wartości użytkowej. Za wyjątkiem spółki PRK7 Nieruchomości Sp. z o.o. gdzie przyjęto projekcję dwunastoletnią, wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych w okresie pięcioletnim. Przepływy pieniężne wykraczające poza okres pięcioletni oszacowano na stałym poziomie. Stopę wzrostu w okresie rezydualnym przyjęto na poziomie 1,2% - 2% i nie przewyższa ona długoterminowej stopy inflacji. Zarząd ustala budżetowaną marżę na podstawie wyników historycznych, zaktualizowanych budżetów kontraktów oraz swoich przewidywań co do rozwoju rynku. Średnie ważone przeciętne stopy wzrostu zgodne są z prognozami przedstawionymi w raportach branżowych. Zastosowana stopa dyskonta to stopa po opodatkowaniu, odzwierciedlająca konkretne zagrożenia dotyczące poszczególnych segmentów nieujęte w prognozach przepływów, wyliczona w oparciu o model CAPM.

Podstawowe założenia przyjęte na potrzeby testu na utratę wartości firmy:

	CGU: Trakcja PRKiI S.A., Torprojekt Sp. z o.o., BTW Sp. z o.o.	CGU: PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM S.A.	CGU: Spółki z Gr.AB Kauno Tiltai	CGU: PRK7 Nieruchomości
Na dzień 31.12.2016				
WACC przed opodatkowaniem	11,4%	11,8%	8,4%	11,4%
marża EBITDA	2,9%-4,4%	6,0%-7,7%	7,4%-9,9%	-1,6%-8,4%
Stopa wzrostu w okresie rezydualnym	2%	2%	2%	1,2%
	CGU: Trakcja PRKiI S.A., Torprojekt Sp. z o.o., BTW Sp. z o.o.	CGU: PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM S.A.	CGU: Spółki z Gr.AB Kauno Tiltai	CGU: PRK7 Nieruchomości
Na dzień 31.12.2015				
WACC przed opodatkowaniem	11,5%	11,9%	9,7%	12,1%
marża EBITDA	4,0%-4,7%	3,9%-5,2%	7,2%-8,3%	2,0%-17,1%
Stopa wzrostu w okresie rezydualnym	2%	2%	2%	2%

W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości stwierdzono utratę wartości firmy przypisanej CGU składającego się ze spółek: PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM Białystok S.A. w kwocie 11 799 tys. zł. Odpis został zaprezentowany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w oddzielnej pozycji.

Przeprowadzona analiza wrażliwości wskazuje, że istotnymi czynnikami wpływającymi na szacunki wartości użytkowej ośrodków generujących przepływy pieniężne są rentowność realizowanych kontraktów budowlanych oraz przyjęty poziom stopy dyskontowej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wartości odzyskiwalnej ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne na zmianę poszczególnych wskaźników użytych w teście na utratę wartości.

Analiza wrażliwości dla CGU składającego się ze spółek: Trakcja PRKiI, Torprojekt Sp. z o.o. oraz BTW Sp. z o.o.

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	11 415	(11 415)
WACC	+/- 0,25%	(9 392)	9 908

Grupa dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC +/- 0,25 % i wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń nie spowodowałaby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

Analiza wrażliwości dla CGU składającego się ze spółek: PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM Białystok S.A.

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	1 776	(1 776)
WACC	+/- 0,25%	(1 513)	1 593

Dla powyższego CGU rozpoznano na dzień 31 grudnia 2016 roku odpis z tytułu utraty wartości, w związku z czym jakakolwiek dodatkowa zmiana powyższych parametrów spowodowałaby zmianę rozpoznanego odpisu aktualizującego wartość firmy.

Analiza wrażliwości dla CGU składającego się ze spółek należących do Grupy AB Kauno Tiltai

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	22 588	(22 588)
WACC	+/- 0,25%	(26 336)	28 479

Grupa dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC +/- 0,25 % i wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń nie spowodowałaby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

Analiza wrażliwości dla CGU, w którego skład wchodzi spółka PRK7 Nieruchomości

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	407	(407)
WACC	+/- 0,25%	(634)	663

Grupa dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC +/- 0,25 % i wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń nie spowodowałaby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

25. Wartości niematerialne

Struktura wartości niematerialnych:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2 953	2 747
Wartość firmy	48 732	48 732
Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	3 270	3 974
- oprogramowanie komputerowe	2 885	3 562
Inne wartości niematerialne i prawne	2	6
Wartości niematerialne w budowie	334	1 144
Razem	55 291	56 603

Tabele ruchu wartości niematerialnych:

Rok obrotowy kończący się 31.12.2016 r. Badane	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje na oprogra- mowanie	Pozostałe licencje, koncesje, patenty	Inne wartości niemate- rialne	Wartości niemate- rialne w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	2 747	48 732	3 562	412	6	1 144	56 603
Zwiększenia	148	-	377	33	38	100	697
Objęcie spółki zależnej konsolidacją metodą pełną	-	-	24	-	-	-	24
Przesunięcia	911	-	-	-	-	(911)	-
Likwidacja	-	-	(117)	-	-	-	(117)
Amortyzacja	(859)	-	(987)	(60)	(8)	-	(1 914)
Inne zmniejszenia	-	-	-	-	(34)	-	(33)
Różnice kursowe z przeliczenia	6	-	26	-	-	-	32
Wartość księgowa netto na koniec roku	2 953	48 732	2 885	385	2	334	55 291

Stan na 31.12.2016 r.

Badane

Koszt lub wartość z wyceny	8 472	48 732	9 071	671	636	334	67 916
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu	(5 525)	-	(6 212)	(286)	(634)	-	(12 657)
Różnice kursowe z przeliczenia	6	-	26	-	-	-	32
Wartość księgowa netto	2 953	48 732	2 885	385	2	334	55 291

Rok obrotowy kończący się 31.12.2015 r. Badane	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje na oprogra- mowanie	Pozostałe licencje, koncesje, patenty	Inne wartości niemate- rialne	Wartości niemate- rialne w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	3 536	53 512	1 005	38	13	2 065	60 169
Zwiększenia	91	-	1 719	390	7	568	2 775
Przesunięcia	-	(4 780)	1 489	-	-	(1 489)	(4 780)
Amortyzacja	(879)	-	(654)	(16)	(14)	-	(1 563)
Różnice kursowe z przeliczenia	(1)	-	3	-	-	-	2
Wartość księgowa netto na koniec roku	2 747	48 732	3 562	412	6	1 144	56 603

Stan na 31.12.2015 r.

Przekształcone

Koszt lub wartość z wyceny	7 411	48 732	8 853	638	662	1 144	67 440
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu	(4 663)	-	(5 294)	(226)	(656)	-	(10 839)
Różnice kursowe z przeliczenia	(1)	-	3	-	-	-	2
Wartość księgowa netto	2 747	48 732	3 562	412	6	1 144	56 603

Struktura własnościowa wartości niematerialnych:

	31.12.2016 Badane	31.12.2015 Przekształcone
Własne	55 291	56 603
Razem	55 291	56 603

W 2016 i 2015 roku Grupa nie ujęła kosztów w rachunku zysków i strat, które nie zostały skapitalizowane w wartościach niematerialnych na prace badawczo-rozwojowe.

26. Pozostałe aktywa finansowe

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności	9 896	15 747
Kaucje pod gwarancje bankowe	9 896	15 747
Pozostałe depozyty bankowe	0	-
Pożyczki udzielone i należności własne	45 266	44 646
Aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej	45 266	44 646
Razem	55 162	60 394
w tym:		
- zaliczane do aktywów trwałych	46 502	45 564
- zaliczane do aktywów obrotowych	8 660	14 830

W 2016 roku nie nastąpiła utrata wartości poszczególnych składników aktywów finansowych.

27. Wspólna działalność**27.1. Wspólne przedsięwzięcia**

W trakcie 2015 i 2016 roku Grupa posiadała 50% udział w spółce Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. („BTW”), którą kwalifikowała jako wspólne przedsięwzięcie, a jej wyniki za 2015 oraz 2016 rok były konsolidowane przy użyciu metody praw własności zgodnie z MSSF 11. Z dniem 30 grudnia 2016 roku w wyniku transakcji nabycia dodatkowych 50% udziałów w spółce BTW Grupa stała się jedynym właścicielem spółki. Na dzień 31 grudnia 2016 roku BTW konsolidowane było przy użyciu metody pełnej. Szczegóły transakcji zostały opisane w notce 3.1 niniejszego sprawozdania.

Poniżej przedstawiono skrócone dane finansowe BTW:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przychody ze sprzedaży	32 754	47 207
Koszty operacyjne	(31 841)	(40 341)
w tym umorzenie i amortyzacja	(3 104)	(2 798)
Przychody finansowe	131	17
w tym przychody z tytułu odsetek	6	17
Koszty finansowe	(388)	(183)
w tym koszty z tytułu odsetek	(54)	(68)
Podatek dochodowy	(160)	(1 360)
Wynik netto z działalności kontynuowanej	496	5 562
Wynik netto z działalności zaniechanej	-	-
Inne całkowite dochody	-	-
Całkowite dochody ogółem	496	5 562
Udział Grupy w wyniku netto z działalności kontynuowanej wspólnego przedsięwzięcia (50%)	248	2 781
Udział Grupy w całkowitych dochodach ogółem wspólnego przedsięwzięcia (50%)	248	2 781

27.2. Wspólnie kontrolowana działalność – kontrakty realizowane w konsorcjach

Grupa realizuje niektóre kontrakty długoterminowe na podstawie umów konsorcjalnych jako lider konsorcjum bez tworzenia odrębnych jednostek. Grupa traktuje udziały w takich kontraktach jako udziały we wspólnych działaniach zgodnie z MSSF 11. W związku z powyższym Grupa nie rozpoznaje w rachunku zysków i strat części przychodów i kosztów z tytułu takich umów przypadającą na konsorcjantów.

Poniższa tabela prezentuje kwoty przychodów i kosztów przypadających na uczestników konsorcjum dotyczące kontraktów realizowanych w ramach opisanych powyżej konsorcjów, które nie zostały ujęte w rachunku zysków i strat Grupy.

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przychody ze sprzedaży	103 166	242 221
Koszt własny sprzedaży	(105 329)	(251 681)
Zysk brutto ze sprzedaży	(2 163)	(9 460)

Grupa nie ujęła w bilansie na dzień 31 grudnia 2016 roku należności z tytułu dostaw i usług przypadających na partnerów konsorcjów w kwocie 37 342 tys. zł (31.12.2015 r.: 37 410 tys. zł) oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług przypadających na partnerów konsorcjów w kwocie 40 346 tys. zł (31.12.2015 r.: 47 537 tys. zł).

28. Rozliczenia międzyokresowe

Struktura rodzajowa rozliczeń międzyokresowych kosztów:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	7 649	11 752
- ubezpieczenia i gwarancje ubezpieczeniowe	4 695	8 747
- legitymacje PKP	-	96
- naprawa rewizyjna wagonów, lokomotyw	2 954	2 909
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	1 000	923
Razem	8 649	12 675

Struktura wiekowa rozliczeń międzyokresowych kosztów:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Długoterminowe	2 630	3 714
Krótkoterminowe	6 019	8 961
Razem	8 649	12 675

29. Zapasy

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Materiały	39 386	47 785
Półprodukty i produkty w toku	4 426	22 802
Produkty gotowe	22 722	490
Towary	10 015	14 945
Razem, zapasy brutto	76 549	86 022
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(688)	(1 194)
Materiały	38 746	46 639
Półprodukty i produkty w toku	4 426	22 802
Produkty gotowe	22 695	463
Towary	9 994	14 924
Razem zapasy netto	75 861	84 828

Koszty zapasów ujęte w kosztach operacyjnych bieżącego okresu wynosiły 387 474 tys. zł (252 378 tys. zł za rok 2015).

Zmiana odpisów aktualizujących wartość zapasów:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	1 194	2 700
Zwiększenia	1 055	1 623
Utworzenie	1 055	1 623
Zmniejszenia	(1 578)	(3 129)
Wykorzystanie	-	(4)
Rozwiązanie	(1 578)	(3 125)
Różnice kursowe	17	-
Stan na koniec okresu	688	1 194

Utworzenie i odwrócenie kwot odpisu z tytułu utraty wartości zapasów zostało ujęte w pozycji „koszt własny sprzedaży” w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. Odpisy aktualizujące wartość zapasów są dokonywane zgodnie z zasadami określonymi w Nocie 9.12.

Na zapasach ustanowiono zabezpieczenia, zgodnie z notą nr 55.

30. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Struktura należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Należności z tytułu dostaw i usług brutto, przed zdyskontowaniem	378 589	237 011
Dyskonto należności	-	-
Razem, należności z tytułu dostaw i usług brutto	378 589	237 011
w tym:		
- należności od jednostek powiązanych	5 798	194
Należności budżetowe	3 610	6 124
Należności dochodzone na drodze sądowej	3 354	2 847
Pozostałe należności od osób trzecich	15 308	4 731
Kwoty zatrzymane	20 922	16 223
Zapłacone zaliczki	3 806	1 589
Razem, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	425 589	268 526
Odpisy aktualizujące wartość należności	(26 003)	(21 661)
Razem	399 586	246 864

Należności od podmiotów powiązanych zostały wykazane w nocie 58.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Należności z tytułu dostaw i usług netto oraz kwoty zatrzymane		
Wymagalne do 12 miesięcy	382 045	221 067
Wymagalne powyżej 12 miesięcy	5 313	13 479
Dyskonto należności	-	-
Razem, należności z tytułu dostaw i usług netto oraz kwoty zatrzymane po zdyskontowaniu	387 358	234 546

Należności wymagalne powyżej 12 miesięcy obejmują kwoty zatrzymane, które są dodatkowym zabezpieczeniem należytego wykonania kontraktu.

Grupa zrezygnowała z ujmowania dyskonta należności długoterminowych w związku z małą istotnością.

Struktura wymagalności kwot zatrzymanych ogółem została ujęta w tabeli poniżej:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Do 12 miesięcy	16 928	2 116
Powyżej 12 miesięcy	3 994	14 108
Razem	20 922	16 223

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym wartość nieściągalnych należności właściwy dla należności handlowych Grupy. Na dzień bilansowy 42% całkowitej kwoty należności Grupy Trakcja stanowią należności od PKP PLK S.A.

Ze względu na krótkoterminowy charakter należności z tytułu dostaw i usług ich wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	21 661	18 233
Zwiększenia	5 242	6 973
Utworzenie	3 934	6 973
Objęcie spółki zależnej konsolidacją metodą pełną	1 308	-
Zmniejszenia	(948)	(3 511)
Wykorzystanie	(128)	(1 708)
Rozwiązanie	(819)	(1 803)
Różnice kursowe z przeliczenia	48	(34)
Stan na koniec okresu	26 003	21 661

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności handlowych oraz pozostałych prezentowane jest w koszcie własnym sprzedaży.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane według terminów wymagalności:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Do 1 miesiąca	207 130	115 620
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	117 530	21 054
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	14 428	2 733
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	19	2 370
Powyżej 1 roku	6 782	14 803
Należności przeterminowane	41 469	77 967
Razem, należności z tytułu dostaw i usług netto	387 358	234 546

Struktura przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Do 1 miesiąca	24 275	43 194
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 309	26 106
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	10 603	5 822
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	2 738	8 797
Powyżej 1 roku	12 814	12 735
Razem, przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	51 739	96 655
Odpisy aktualizujące wartość należności	(10 270)	(18 688)
Razem, przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	41 469	77 967

Struktura walutowa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności brutto:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
W walucie polskiej	318 521	130 813
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	107 068	137 713
w LTL	-	-
w EUR	98 535	136 824
w SEK	8 524	889
w BGN	9	-
Razem	425 590	268 526

Należności dochodzone na drodze sądowej:

	31.12.2016	31.12.2015
	<u>Badane</u>	<u>Przekształcone</u>
Należności dochodzone na drodze sądowej	3 354	2 847
Odpis aktualizujący wartość należności dochodzonych na drodze sądowej	(3 354)	(2 847)
Razem	-	-

31. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych.

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według wynegocjowanych stóp procentowych.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym bilansie oraz skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji na dzień:

	31.12.2016	31.12.2015
	<u>Badane</u>	<u>Przekształcone</u>
Środki pieniężne w kasie	167	124
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	127 581	95 294
Inne środki pieniężne - lokaty	21 050	155 088
Inne środki pieniężne-rachunek escrow	-	928
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty	148 799	251 435
Środki pieniężne wyłączone z rachunku przepływów pieniężnych	(2 439)	(118)
Środki pieniężne dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych	146 360	251 317

Środki pieniężne wyłączone z rachunku przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2016 roku dotyczą zablokowanych środków na rachunkach projektów deweloperskich w kwocie 2 439 tys. zł.

Struktura walutowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

	31.12.2016	31.12.2015
	<u>Badane</u>	<u>Przekształcone</u>
W walucie polskiej	34 019	156 177
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	114 780	95 258
w EUR	110 647	92 888
w USD	4	828
w BYR	7	5
w SEK	4 036	1 536
w DKK	1	1
w BGN	86	-
Razem	148 799	251 435

Środki pieniężne na rachunkach bankowych – wycena ratingowa:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Bank z oceną ratingową AA-	53 164	48 768
Bank z oceną ratingową A+	61 464	45 545
Bank z oceną ratingową A	267	-
Bank z oceną ratingową A-	2 372	17 339
Bank z oceną ratingową BBB	26 878	132 867
Bank z oceną ratingową BBB-	66	4
Bank z oceną ratingową BB+	-	6 101
Bank z oceną ratingową BB	1 531	-
Bank z oceną ratingową B+	2 577	-
Bank bez oceny ratingowej	62	239
Razem	148 381	250 862
Środki pieniężne w kasie	167	124
Saldo ZFŚS (nota 59)	251	450
Środki pieniężne na koniec okresu	148 799	251 435

Ocena ratingowa została sporządzona na podstawie renomowanych agencji ratingowych (Fitch, S&P).

32. Kontrakty budowlane

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Nadwyżka przychodów zafakturowanych nad przychodami wg stopnia zaawansowania	25 312	64 780
Nadwyżka przychodów wg stopnia zaawansowania nad przychodami zafakturowanymi	32 508	17 643
Zaliczki przekazane na poczet realizowanych kontraktów	3 575	1 109
Zaliczki otrzymane na poczet realizowanych kontraktów	6 364	1 560
Rezerwa na przewidywane straty na kontraktach	48 756	41 882
Ujęcie w bilansie:		
<i>wśród aktywów trwałych</i>		
Kontrakty budowlane	-	2 527
<i>wśród aktywów obrotowych</i>		
Kontrakty budowlane	36 083	16 225
<i>wśród zobowiązań krótkoterminowych</i>		
Kontrakty budowlane	80 432	108 223

33. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Celem Grupy w zarządzaniu ryzykiem kapitałowym jest utrzymanie zdolności Grupy do kontynuowania działalności oraz utrzymanie optymalnej struktury kapitału dla zapewnienia zwrotu z inwestycji akcjonariuszom. W celu utrzymania lub korekty struktury kapitałów, Grupa może emitować nowe akcje, zmieniać kwotę dywidend do wypłaty akcjonariuszom, zwiększać zadłużenie lub zmniejszać zadłużenie poprzez upłynnianie aktywów. Grupa monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Grupę wskaźniki, przedstawione w tabeli poniżej, pozwalają na utrzymanie zarówno dobrego ratingu kredytowego jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Grupy.

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Pokrycie majątku kapitałem własnym	0,55	0,55
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym	1,07	1,06
Wskaźnik zadłużenia całkowitego	0,45	0,45
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	0,81	0,81

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Pokrycie majątku kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa ogółem

Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa trwałe

Wskaźnik zadłużenia całkowitego = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / aktywa ogółem

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej

34. Kapitał własny

Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Jednostki dominującej, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wynosił 41 119 638,40 zł i dzielił się na 51 399 548 akcji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 0,80 zł każda. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Emitenta. Wszystkie akcje są w pełni opłacone.

Zgodnie z wiedzą Zarządu Emitenta, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy na dzień zatwierdzenia Sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.	15 843 193	30,82%	15 843 193	30,82%
Nationale-Nederlanden OFE	5 111 908	9,95%	5 111 908	9,95%
OFE PZU "Złota Jesień"	4 349 650	8,46%	4 349 650	8,46%
Pozostali akcjonariusze	26 094 797	50,77%	26 094 797	50,77%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku łącznie nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej wynosiła 309 984 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu do wartości na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Pozostałe kapitały rezerwowe

W ramach pozostałych kapitałów rezerwowych wyróżnia się:

- Wyniki z lat ubiegłych - kapitał powstały z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych. Jednostka dominująca ma obowiązek utworzyć kapitał zapasowy, który zasilany jest przez co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Tak utworzony kapitał rezerwowy nie podlega podziałowi.

- Instrumenty zabezpieczające – efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitał rezerwowy na zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Kapitał ten nie podlega podziałowi.

- Zyski (straty) aktuarialne – Grupa rozpoznaje zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitał rezerwowy. Kapitał ten nie podlega podziałowi.

Kapitał z aktualizacji wyceny

W kapitale z aktualizacji wyceny ujęto skutki głównie z tytułu przeszacowania w wyniku zmiany przeznaczenia środków trwałych.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

W związku z nabyciem spółek w 2011 roku, dla których walutą funkcjonalną był do dnia 31 grudnia 2014 roku lit (LTL) a od dnia 1 stycznia 2015 roku jest euro, Jednostka dominująca przelicza te sprawozdania na walutę prezentacji PLN. Tak powstałe różnice kursowe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym w odrębnej pozycji. Różnice kursowe z przeliczenia na koniec roku 2016 wyniosły 26 924 tys. zł.

Niepodzielony wynik finansowy

Niepodzielony wynik finansowy Grupy obejmuje bieżący wynik za dany rok obrotowy. Dywidenda może być wypłacona w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym Jednostki dominującej przygotowanym dla celów statutowych.

Pozostałe całkowite dochody w podziale na poszczególne elementy kapitału własnego

	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej						Razem	Udziały niesprawnujące kontroli	Razem
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy			
Na dzień 31.12.2016 r.									
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:									
Zyski/(straty) z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	(413)	-	-	-	(413)	-	(413)
Zyski (straty) aktuarialne	-	-	-	959	-	-	959	(5)	954
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty:									
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(564)	11 853	-	11 289	(127)	11 162
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	-	-	(564)	-	-	(564)	(200)	(764)
Inne całkowite dochody netto	-	-	(413)	395	11 853	-	11 835	(132)	11 703

	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej								
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	Udziały niesprawujące kontroli	Razem
Na dzień 31.12.2015 r.									
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:									
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:									
Zyski z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-	(107)	-	-	(107)	1	(106)
Zyski (straty) aktuarialne	-	-	-	(107)	-	-	(107)	1	(106)
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty:									
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	396	(150)	-	246	143	389
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	-	-	396	-	-	396	141	537
Inne całkowite dochody netto	-	-	-	289	(150)	-	139	144	283

35. Udziały niesprawujące kontroli

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	3 950	2 593
Zwiększenia, w tym:	1 515	1 719
- zmiany w udziałach własnościowych w jednostkach zależnych, które nie skutkują utratą kontroli	-	20
- udział w całkowitych dochodach za okres	1 515	1 699
- dopłata do kapitału jednostki zależnej od udziałowców niekontrolujących	-	-
- inne		
Zmniejszenia, w tym:	(635)	(362)
- udział w całkowitych dochodach za okres	-	-
- wypłata dywidendy udziałowcom niekontrolującym	(580)	(358)
- inne	(55)	(4)
Stan na koniec okresu	4 830	3 950

Po przeprowadzonej analizie Zarząd Jednostki dominującej zdecydował, iż kwoty kapitałów przypadających na udziały niesprawujące kontroli są niematerialne w związku z czym w niniejszym sprawozdaniu nie są prezentowane szczegółowe informacje dotyczące udziałów niesprawujących kontroli zgodnie z MSSF 12.

36. Rezerwy

	Rezerwa na rekulty- wację	Rezerwa na koszty	Rezerwa na zobowią- zania sporne	Rezerwa na roboty popraw- kowe	Rezerwa z tyt. zakazu i i rekom- pensaty	Rezerwa na restruktury zację	Rezerwa na premię	Rezerwa na badanie bilansu	Pozo- stałe rezerwy	Razem
Stan na 1.01.2016 r.	788	1 286	2 768	9 462	1 529	-	15 692	215	1 152	32 892
Przekształcone										
Ujęte w rachunku zysków i strat:										
- utworzenie rezerwy	-	-	113	39 192	900	2 431	11 780	351	3 353	58 120
- przesunięcia pomiędzy kategoriami	2 018	-	-	-	-	-	-	-	-	2 018
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	-	-	(1 763)	(827)	-	-	-	-	(256)	(2 847)
- wykorzystanie rezerwy	-	(984)	(37)	(8 625)	(1 529)	(601)	(15 044)	(299)	(1 376)	(28 494)
- objęcie spółki zależnej konsolidacją metodą pełną	-	-	-	74	-	-	464	19	100	657
- różnice kursowe z przeliczenia	57	-	5	115	-	-	478	-	-	655
Razem	2 075	(984)	(1 681)	29 929	(629)	1 831	(2 322)	71	1 821	30 111
Stan na 31.12.2016 r.	2 863	302	1 087	39 391	900	1 831	13 370	286	2 973	63 003
Badane										

	Rezerwa na rekulty- wację	Rezerwa na koszty	Rezerwa na zobowią- zania sporne	Rezerwa na roboty popraw- kowe	Rezerwa z tyt. zakazu i rekom- pensaty	Rezerwa na restruktury zację	Rezerwa na premię	Rezerwa na badanie bilansu	Pozo- stałe rezerwy	Razem
Stan na 1.01.2015 r.	788	51	2 002	6 950	-	-	15 532	191	1 294	26 808
Badane										
Ujęte w rachunku zysków i strat:										
- utworzenie rezerwy	-	2 390	895	5 785	5 104	-	16 402	365	428	31 370
- przesunięcia pomiędzy kategoriami	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	-	-	(34)	(2 502)	(508)	-	(1 010)	-	(538)	(4 593)
- wykorzystanie rezerwy	-	(1 155)	(96)	(768)	(3 067)	-	(15 311)	(342)	(32)	(20 769)
- różnice kursowe z przeliczenia	-	-	1	(3)	-	-	80	-	-	78
Razem	-	1 235	766	2 512	1 529	-	160	23	(142)	6 084
Stan na 31.12.2015 r.	788	1 286	2 768	9 462	1 529	-	15 692	215	1 152	32 892
Przekształcone										

Struktura wiekowa rezerw:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Długoterminowe	27 650	9 202
Krótkoterminowe	35 353	23 690
Razem	63 003	32 892

Rezerwy na roboty poprawkowe zostały oszacowane na podstawie wiedzy dyrektorów poszczególnych kontraktów o konieczności lub prawdopodobnej możliwości wykonania dodatkowych prac na rzecz zamawiającego, mających na celu wypełnienie warunków gwarancji.

37. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu rezerw na odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe:

Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	6 491	6 871
Łączna kwota kosztów ujęta w zysku lub stracie:	1 413	1 392
- Koszty odsetek	180	176
- Koszty bieżącego zatrudnienia	1 239	1 216
- Koszty przeszłego zatrudnienia	(7)	-
Straty (zyski) aktuarialne ujmowane w innych całkowitych dochodach	(1 193)	134
Wypłacone świadczenia	(739)	(1 911)
Różnice kursowe z przeliczenia	95	5
Stan na koniec okresu	6 067	6 491

Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	7 009	7 539
Łączna kwota kosztów ujęta w zysku lub stracie:	1 257	1 414
- Koszty odsetek	142	155
- Koszty bieżącego zatrudnienia	973	1 886
- Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-
- (Zyski) / Straty aktuarialne	142	(627)
Wypłacone świadczenia	(1 808)	(1 944)
Stan na koniec okresu	6 458	7 009

Zobowiązania z tytułu rezerw na niewykorzystane urlopy i inne świadczenia pracownicze:

Rezerwa na niewykorzystane urlopy	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	9 131	8 174
Badane		
Ujęte w rachunku zysków i strat:		
- utworzenie rezerwy	8 506	8 144
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	(410)	(272)
- wykorzystanie rezerwy	(7 561)	(6 922)
Objęcie spółki konsolidacją metodą pełną	245	-
Różnice kursowe z przeliczenia	121	7
Razem	902	957
Stan na koniec okresu		
Badane	10 033	9 131

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Struktura wiekowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Długoterminowe	11 134	11 737
Krótkoterminowe	11 424	10 894
Razem	22 558	22 631

Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych:

	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na jubileusze
W okresie 1 roku	383	1 010
W okresie od 1 do 4 lat	1 621	3 053
Powyżej 4 lat	4 063	2 395
Razem	6 067	6 458

Średnio ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia wynosi 4 lata.

Zasady tworzenia rezerw na świadczenia pracownicze:

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Regulamin Wynagradzania. W związku z tym, Grupa na podstawie wyceny dokonanej w oparciu o metody aktuarialne tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych.

Do oszacowania kwoty rezerw na świadczenia pracownicze na koniec roku 2016 przyjęto w Grupie stopę dyskontową w przedziale 2,25% - 3,0 % (31.12.2015: 2,25% - 4,0 %). Średnio oczekiwany wzrost wynagrodzeń w Grupie został przyjęty na poziomie 1,8% - 3,3% (31.12.2015: 1,8% - 3,3%).

Poniżej przedstawiona została w tabeli analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych:

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana	Zobowiązanie z tytułu świadczeń	
		wzrost	spadek
Stopa dyskonta	+/- 1%	(697)	801
Stopa wzrostu wynagrodzeń	+/- 1%	794	(681)

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych równa się ich wartości bilansowej.

38. Oprocentowane kredyty i pożyczki

Oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Kredyty bankowe	56 395	47 440
- kredyt inwestycyjny	17 478	7 115
- kredyt obrotowy	4 299	5 966
- celowy na realizację projektu	34 618	34 358
Pożyczki od jednostek pozostałych	9 954	14 442
- pożyczka inwestycyjna	9 954	14 442
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	34 317	27 613
Razem	100 666	89 494

Oprocentowane kredyty i pożyczki krótkoterminowe:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Kredyty bankowe	7 830	9 356
- kredyt inwestycyjny	5 122	7 115
- kredyt obrotowy	1 659	1 291
- celowy na realizację projektu	1 049	950
Pożyczki od jednostek pozostałych	4 533	4 429
- pożyczka inwestycyjna	4 533	4 429
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	9 640	7 840
Razem	22 003	21 625
Razem, oprocentowane kredyty i pożyczki	122 669	111 119

Struktura walutowa kredytów i pożyczek Grupy:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
W walucie polskiej	72 258	43 161
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	50 411	67 958
w EUR	50 411	67 958
Razem	122 669	111 119

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania długo- i krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Nazwa spółki	Pożyczkodawca Kredytodawca	Rodzaj pożyczki, kredytu	Kwota wg.		Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota kredytu pozostała do spłaty (tys. zł)
			walucie (w tys.)	Waluta umowy			
Trakcja PRKiI S.A.	mLeasing	pożyczka inwestycyjna	22 400	PLN	16.09.2019	WIBOR 1M + marża	13 256
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	28.04.2017	WIBOR O/N + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	obrotowy	50 000	PLN	28.04.2017	WIBOR 1M + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt inwestycyjny	21 500	PLN	30.09.2021	WIBOR 1M + marża	21 502
Trakcja PRKiI S.A.	Pekao S.A.	obrotowy	20 000	PLN	31.05.2017	WIBOR 1M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt inwestycyjny	1 746	PLN	30.11.2018	WIBOR 6M + marża	1 086
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	2 500	PLN	30.05.2017	WIBOR 6M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	Bank Zachodni WBK S. A.	kredyt w rachunku bieżącym	2 500	PLN	30.06.2017	WIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	obrotowy	14 000	EUR	31.08.2018	EURIBOR 3M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea	obrotowy	3 000	EUR	31.08.2018	EURIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Dnb	obrotowy	3 000	EUR	31.08.2018	EURIBOR 3M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	obrotowy	2 000	EUR	14.01.2020	EURIBOR 3M + marża	5 970
UAB Palangos aplinkelis	SEB Bank	celowy na realizację projektu	8 500	EUR	31.05.2028	EURIBOR 3M + marża	35 668
UAB Pletros investicijos	Šiaulių plentas UAB	pożyczka od pozostałych jednostek	363	EUR	31.12.2028	oprocentowanie stałe	1 231
Razem							78 713

Stopa procentowa kredytów otrzymanych zależy od WIBORu / EURIBORu i marży bankowej. Marże bankowe zależą od okresu kredytowania oraz zdolności kredytowej klienta.

Grupa dysponuje niewykorzystanymi liniami kredytowymi (kredytami w rachunku bieżącym oraz kredytami obrotowymi) w kwocie 186 mln zł. Ponadto, Grupa dysponuje wolnym limitem finansowania na podstawie umowy faktoringu w kwocie 50 000 tys. zł.

Wartość godziwa kredytów i pożyczek nie różni się istotnie od ich wartości księgowej.

39. Pozostałe zobowiązania finansowe

W pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe” Grupa zaprezentowała zobowiązanie z tytułu faktoringu wynoszące na dzień 31 grudnia 2015 roku 148 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa nie posiadała zobowiązań z tytułu faktoringu. Jednostka dominująca zawarła umowę faktoringu z regresem w dniu 10 maja 2013 roku. Obecny limit finansowania ustanowiony na podstawie aneksu do umowy, który został obustronnie podpisany dnia 6 kwietnia 2016 roku wynosi 50 000 tys. zł. Odsetki faktoringowe naliczane są w oparciu o zmienną stawkę WIBOR O/N, powiększoną o stałą marżę faktora.

40. Pochodne instrumenty finansowe

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Terminowe kontrakty walutowe		
Zabezpieczające wartość przyszłych przepływów pieniężnych	6 976	5 843
w tym:		
- zaliczane do aktywów trwałych	-	-
- zaliczane do aktywów obrotowych	-	-
- zaliczane do zobowiązań długoterminowych	5 957	4 862
- zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych	1 018	981

Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne i stosowanie rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowości zabezpieczeń nie jest stosowana przez Polskie Spółki należące do Grupy Trakcja PRKiI, natomiast stosuje ją litewska część grupy Trakcja czyli Spółki z grupy AB Kauno Tiltai - AB Kauno Tiltai i UAB Palangos aplinkkelis.

W dniu 5 czerwca 2013 roku spółka zależna od Emitenta, tj. UAB Palangos aplinkkelis zawarła transakcję swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązania zabezpieczającego została ustalona na dzień 31 maja 2028 roku.

W dniach 8 i 14 października 2015 roku spółka zależna od Emitenta, tj. AB Kauno Titai zawarła dwie transakcje swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązań zabezpieczających została ustalona na dzień 14 stycznia 2020 roku.

Wartość godziwa kontraktów IRS obliczana jest jako wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych na podstawie obserwacji krzywych dochodowości. W ciągu 2016 roku nie doszło do zmiany w technice wyceny wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wpływ wyceny powyższych instrumentów zabezpieczających na zobowiązania wyniósł 6 976 tys. zł oraz wpływ na pozostałe dochody całkowite był ujemny i wyniósł 564 tys. zł.

Grupa dokonała w roku 2016 oceny efektywności zabezpieczenia zawartych transakcji IRS. W okresie sprawozdawczym zabezpieczenie zmiany stopy procentowej było wysoce efektywne w związku z tym nie zidentyfikowano i nie rozpoznano w rachunku zysków i strat części nieefektywnej z tytułu wyceny IRS.

Pozostałe instrumenty pochodne

W trakcie okresu sprawozdawczego Grupa nie zawierała nowych kontraktów interest rate swap (IRS), jak i nie zawierała kontraktów na instrumenty pochodne w celach spekulacyjnych. Za wyjątkiem wyżej opisanych instrumentów IRS Grupa nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń w okresach sprawozdawczych objętych sprawozdaniem, a w związku z faktem, że Grupa nie jest stroną innych kontraktów na instrumenty pochodne w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem i żadne pochodne instrumenty finansowe nie były wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Grupa klasyfikuje pochodne instrumenty finansowe na poziomie 2 hierarchii wartości godziwej. W trakcie 2016 roku nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami 1, 2 i 3.

	31.12.2016	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Pochodne instrumenty finansowe	6 976	-	6 976	-

	31.12.2015	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Przekształcone			
Pochodne instrumenty finansowe	5 843	-	5 843	-

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalane bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny niepochodzące z aktywnych rynków.

41. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług przed zdyskontowaniem	259 880	251 948
Dyskonto zobowiązań	-	-
Razem, zobowiązania z tytułu dostaw i usług netto po zdyskontowaniu	259 880	251 948
w tym:		
- zobowiązania od jednostek powiązanych	831	2 495
Kwoty zatrzymane	25 320	19 369
Zobowiązania budżetowe	18 071	8 562
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	5 525	4 718
Pozostałe zobowiązania wobec osób trzecich	1 182	3 494
Z tytułu dywidend i innych wypłat z zysku	10	10
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, razem	309 988	288 100

Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych zostały wykazane w nocie 57.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych przed zdyskontowaniem	285 200	271 316
Wymagalne do 12 miesięcy	280 559	262 602
Wymagalne powyżej 12 miesięcy	4 641	8 715
Dyskonto zobowiązań	-	-
Razem, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych po zdyskontowaniu	285 200	271 316

Zobowiązania wymagalne powyżej 12 miesięcy obejmują kwoty zatrzymane. Struktura zapadalności kwot zatrzymanych ogółem została ujęta w tabeli poniżej:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Termin zapadalności		
Do 12 miesięcy	22 344	10 732
Powyżej 12 miesięcy	2 976	8 636
Razem	25 320	19 369

Grupa zrezygnowała z ujmowania dyskonta zobowiązań długoterminowych w związku z małą istotnością.

Ze względu na krótkoterminowy charakter zobowiązań z tytułu dostaw i usług ich wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Struktura walutowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
W walucie polskiej	250 014	178 980
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	59 974	109 120
w EUR	58 497	108 209
w LTL	-	-
w DKK	-	102
w SEK	1 475	807
w BYR	2	2
w innych walutach	-	-
Razem	309 988	288 100

Zasady i warunki płatności zobowiązań:

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach od 30 do 60 dni. Zobowiązania powyżej 12 miesięcy są to kwoty zatrzymane związane z realizacją kontraktów budowlano – montażowych w celu prawidłowego i terminowego wykonania umowy. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim jednomiesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach wynikających z przepisów podatkowych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane na podstawie zaakceptowanych not odsetkowych.

42. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego - Grupa jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2016 roku jako leasing operacyjny Grupa traktuje nabyte nieodpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w kwocie 1 567 tys. zł. W okresie porównawczym jak i częściowo w bieżącym okresie sprawozdawczym, Grupa była także stroną umów leasingu operacyjnego dotyczącego leasingu maszyn, urządzeń, środków transportu oraz innych środków trwałych. Wszystkie umowy dotyczące leasingu wyżej wymienionych środków trwałych wygasły w bieżącym okresie sprawozdawczym.

Łączne kwoty przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu operacyjnego wynoszą:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
W okresie 1 roku	91	91
W okresie od 1 do 5 lat	363	363
Powyżej 5 lat	6 177	6 268
Razem	6 631	6 722

Do leasingu operacyjnego Grupa zalicza również nabyte nieodpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w kwocie 1 567 tys. zł.

Przyszłe opłaty z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
W okresie 1 roku	1 012	960
W okresie od 1 do 5 lat	4 047	3 838
Powyżej 5 lat	56 436	57 270
Razem	61 495	62 068

Zobowiązania z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów zostały oszacowane na podstawie rocznych stawek opłat wynikających z ostatnich decyzji administracyjnych oraz okresu użytkowania gruntów objętych tym prawem.

43. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego

Grupa użytkuje część sprzętu produkcyjnego w ramach leasingu finansowego. Grupa ma możliwość zakupu wynajmowanego sprzętu za kwotę jego wartości nominalnej na koniec obowiązywania umowy. Zobowiązania Grupy wynikające z umów leasingu finansowego są zabezpieczone prawami leasingodawców do składników aktywów objętych umową.

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Wartość nominalna minimalnych opłat leasingowych		
W okresie 1 roku	11 154	9 260
W okresie od 1 do 5 lat	32 423	28 984
Powyżej 5 lat	903	903
Razem zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - minimalne opłaty leasingowe ogółem	44 479	39 147
Koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	(3 949)	(3 694)
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych		
W okresie 1 roku	9 640	7 840
W okresie od 1 do 5 lat	30 113	26 730
Powyżej 5 lat	4 203	883
Razem wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	43 956	35 453

Struktura wiekowa zobowiązań z tytułu leasingu finansowego:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Długoterminowe	34 316	27 613
Krótkoterminowe	9 640	7 840
Razem	43 956	35 453

44. Rozliczenia międzyokresowe

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Otrzymane przedpłaty na poczet przyszłych świadczeń	55	-
Rozliczenia przychodów przyszłych okresów	306	219
Razem	361	219

Struktura wiekowa rozliczeń międzyokresowych

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Długoterminowe	-	-
Krótkoterminowe	361	219
Razem	361	219

45. Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań

W tej pozycji aktywów Grupa zaprezentowała wpływy klientów na poczet zakupu mieszkań.

46. Informacja o instrumentach finansowych

W okresie objętym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym i w okresie porównywalnym Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy –kontrakty IRS,
- pożyczki udzielone i należności własne – środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności poza należnościami budżetowymi, krótkoterminowe pożyczki udzielane jednostkom spoza Grupy, bankowe kaucje gwarancyjne stanowiące zabezpieczenie gwarancji udzielonych Grupie przez banki,
- zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu – kredyty bankowe, obligacje, zobowiązania z tytułu leasingu i faktoringu, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania poza zobowiązaniami budżetowymi.

	Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	Pożyczki udzielone i należności własne	Zobowiąz. finansowe wyceniane wg zamortyzo- wanego kosztu
Stan na 31.12.2016			
<i>Ujawnione w bilansie ze wskazaniem pozycji bilansowej</i>			
zaliczone do aktywów trwałych			
Pozostałe aktywa finansowe	-	46 502	-
Razem	-	46 502	-
zaliczone do aktywów obrotowych			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (poza budżetowymi)	-	395 977	-
Pozostałe aktywa finansowe	-	8 660	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	148 799	-
Razem	-	553 435	-
zaliczone do zobowiązań długoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	100 666
Pozostałe zobowiązania	-	-	75
Pochodne instrumenty finansowe	5 957	-	-
Razem	5 957	-	100 741
zaliczone do zobowiązań krótkoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	22 003
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	-	-	291 917
Pochodne instrumenty finansowe	1 018	-	-
Razem	1 018	-	313 921
Razem	6 976	599 937	414 663
Stan na 31.12.2015			
<i>Ujawnione w bilansie ze wskazaniem pozycji bilansowej</i>			
zaliczone do aktywów trwałych			
Pozostałe aktywa finansowe	-	45 564	-
Razem	-	45 564	-
zaliczone do aktywów obrotowych			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (poza budżetowymi)	-	240 740	-
Pozostałe aktywa finansowe	-	14 830	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	251 435	-
Razem	-	507 004	-
zaliczone do zobowiązań długoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	89 494
Pozostałe zobowiązania	-	-	66
Pochodne instrumenty finansowe	4 862	-	-
Razem	4 862	-	89 560
zaliczone do zobowiązań krótkoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	21 625
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	-	-	279 538
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	148
Pochodne instrumenty finansowe	981	-	-
Razem	981	-	301 311
Razem	5 843	552 568	390 872

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

47. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Porównanie wartości godziwej i wartości księgowej:

Klasy instrumentów finansowych	Stan na dzień 31.12.2016		Stan na dzień 31.12.2015	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kaucje pod gwarancje bankowe	9 896	9 896	15 747	15 747
Aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej	45 266	45 266	44 646	44 646
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (poza budżetowymi)	395 977	395 977	240 740	240 740
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	148 799	148 799	251 435	251 435
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	6 976	6 976	5 843	5 843
Kredyty i pożyczki zaciągnięte oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	122 669	122 669	111 119	111 119
Zobowiązania z tytułu faktoringu	-	-	148	148
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	291 917	291 917	279 538	279 538

Metody oraz w przypadku wykorzystania techniki wyceny - założenia przyjęte przy ustalaniu wartości godziwych poszczególnych kategorii instrumentów finansowych.

Ze względu na krótkoterminowy charakter należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań, a także środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, wartość bilansowa tych instrumentów finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Pożyczki udzielone oraz zaciągnięte kredyty i pożyczki bazują na zmiennych stopach rynkowych opartych o stopę WIBOR, stąd też ich wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

Wartość godziwa kontraktów IRS (zaprezentowanych w kategorii pochodne instrumenty finansowe) obliczana jest jako wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych na podstawie obserwacji krzywych dochodowości.

W przypadku aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej, ujmowanej w bilansie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, poziom efektywnej stopy procentowej tego aktywa jest zbliżony do poziomu stóp rynkowych na dzień bilansowy. W związku z powyższy wartość godziwa aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej jest zbliżona do wartości księgowej.

Grupa stosuje następującą hierarchię ustalania i ujawniania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, w zależności od wybranej metody wyceny:

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalone bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny niepochodzące z aktywnych rynków.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	Poziom 1		Poziom 2		Poziom 3	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	-	-	6 976	5 843	-	-

Zarówno w okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z poziomu 2 do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

48. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym:*Ryzyko walutowe*

Działalność Grupy nie jest narażona w znacznym stopniu na wahania kursów walutowych.

Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany

Wahania kursów nie wpływają w znacznym stopniu na sprawozdanie finansowe Grupy z uwagi na fakt, iż pozycje prezentowane w aktywach i zobowiązaniach denominowane w walutach innych niż waluta funkcjonalna każdej ze spółek zależnych nie są istotne z punktu widzenia sprawozdania skonsolidowanego Grupy. Zgodnie z MSSF 7 analiza wrażliwości nie obejmuje tzw. ryzyka translacyjnego.

Poniżej przedstawiono analizę wpływu zmienności kursu złotego do euro na wynik finansowy i środki pieniężne na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku.

	Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu średniego dla 2016 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na wynik brutto okresu	Podatek odroczony	Wpływ na wynik netto okresu/ Wpływ na kapitał własny	
	+	0,20 PLN/EUR	4,5757	2 762	(469)	2 293
	+	0,10 PLN/EUR	4,4757	1 381	(235)	1 146
	-	0,10 PLN/EUR	4,2757	(1 381)	235	(1 146)
	-	0,20 PLN/EUR	4,1757	(2 762)	469	(2 293)

	Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu średniego dla 2015 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na wynik brutto okresu	Podatek odroczony	Wpływ na wynik netto okresu/ Wpływ na kapitał własny	
	+	0,20 PLN/EUR	4,3841	1 909	363	1 546
	+	0,10 PLN/EUR	4,2841	955	181	773
	-	0,10 PLN/EUR	4,0841	(955)	(181)	(773)
	-	0,20 PLN/EUR	3,9841	(1 909)	(363)	(1 546)

	Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu z dnia 31 grudnia 2016 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na środki pieniężne	
	+	0,20 PLN/EUR	4,6240	5 001
	+	0,10 PLN/EUR	4,5240	2 500
	-	0,10 PLN/EUR	4,3240	(2 500)
	-	0,20 PLN/EUR	4,2240	(5 001)

	Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu z dnia 31 grudnia 2015 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na środki pieniężne	
	+	0,20 PLN/EUR	4,4615	3 978
	+	0,10 PLN/EUR	4,3615	1 989
	-	0,10 PLN/EUR	4,1615	(1 989)
	-	0,20 PLN/EUR	4,0615	(3 978)

Ryzyko związane ze wzrostem portfela przeterminowanych należności

Na dzień sporządzenia niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa kontroluje poziom przeterminowanych należności. Nie można wykluczyć sytuacji, iż w przyszłości kontrahenci nie będą w stanie wywiązywać się w terminie ze swoich zobowiązań, co może mieć istotny negatywny wpływ na sytuację finansową Grupy.

Ryzyko związane z płynnością

Podobnie jak większość podmiotów działających w branży budowlanej również Grupa wykazuje sezonowość sprzedaży, która charakteryzuje się generowaniem znacznej części przychodów ze sprzedaży w drugiej połowie roku kalendarzowego, i znacznie niższym poziomem przychodów w pierwszym kwartale, co ma duże znaczenie dla zarządzania płynnością i zapotrzebowaniem na kapitał obrotowy Grupy. Na płynność Grupy wpływa też fakt, iż jej główni odbiorcy pozyskują środki finansowe na zakup usług Grupy z dotacji Rządu Rzeczypospolitej Polskiej,

Rządu Republiki Litewskiej i Unii Europejskiej. Regulacje prawne stanowiące podstawę tych dotacji nie pozwalają na ich przeznaczenie na sfinansowanie podatku VAT. Nie można wykluczyć, że należności z tytułu należnego podatku VAT mogą być regulowane przez odbiorców na rzecz Grupy z opóźnieniem, co nie zwolni spółek z Grupy z obowiązku zapłaty tego podatku w terminie przewidzianym w ustawie.

Nieregularność wpływów od odbiorców może negatywnie wpływać na płynność Jednostki dominującej i Grupy. Z drugiej strony, Grupa Trakcja realizując kontrakty budowlane otrzymuje zaliczki na wykonanie robót w wysokości od 10% do 20%, co poprawia płynność finansową i pozwala na finansowanie początkowych kosztów budów niezależnie od fakturowania za wykonywane usługi. Nieprzewidziane wahania w zakresie płynności i nieprzewidziany wzrost zapotrzebowania na kapitał obrotowy mogą mieć istotny negatywny wpływ na sytuację finansową Grupy.

W celu zminimalizowania ryzyka związanego z utratą płynności Grupa korzysta z zewnętrznych źródeł finansowania w postaci kredytów (obrotowych, w rachunku bieżącym oraz inwestycyjnych) oraz faktoringu. Stan zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2016 roku wraz z ich terminem wymagalności został przedstawiony w nocie 38. Dodatkowo Grupa inwestuje nadwyżkę środków pieniężnych w oprocentowane rachunki bieżące, depozyty terminowe, depozyty rynku pieniężnego, wybierając instrumenty o odpowiedniej zapadalności bądź wystarczającej płynności w celu zapewnienia wystarczającej rezerwy.

W tabeli poniżej ujęto analizę zobowiązań finansowych Grupy w kwotach netto wg. terminów zapadalności odpowiednio do pozostałego na dzień bilansowy okresu do umownego terminu zapadalności.

Stan na 31.12.2016 r.			
Badane	W okresie 1 roku	W okresie od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat
Oprocentowane kredyty i pożyczki	12 364	35 272	31 079
Zobowiązanie z tytułu leasingu	11 154	32 423	4 329
Pochodne instrumenty finansowe	1 018	5 957	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	287 277	4 641	-

Ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku występuje ryzyko związane ze zmianami stóp procentowych w odniesieniu do oprocentowania kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Grupę Trakcja, zobowiązań z tytułu faktoringu oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego. Z uwagi na swoją pozycję rynkową Grupa ma możliwość uzyskania korzystnego oprocentowania kredytów bankowych, pożyczek oraz leasingów. Dodatkowo ze względu na malejące w ostatnim okresie stopy procentowe na bazie których naliczane jest oprocentowanie, Grupa nie podejmowała w bieżącym okresie szczególnych działań zmierzających do zabezpieczenia zmian w wysokości stóp procentowych. Szczegółowe informacje na temat kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Grupę zawarte są w nocie 38.

Grupa odstąpiła od przedstawienia analizy wrażliwości dotyczącej wpływu zmian stóp procentowych na wartość instrumentu IRS ze względu na oczekiwaną niską wartość potencjalnych zmian.

Poniżej przedstawiono analizę wpływu zmienności stopy procentowej na wynik finansowy Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na 31 grudnia 2015 roku. W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, zostały one oszacowane na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku na poziomie racjonalnie przewidywanym tj. -1/+1 punktu procentowego.

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2016 roku	
		+ 100 pb (PLN, EUR)	- 100 pb (PLN, EUR)
Należności z tytułu dostaw i usług brutto (wartość bieżąca)	375 952		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (wartość bieżąca)	257 244		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty kaucje pod gwarancje bankowe (wartość nominalna/oprocentowanie)	158 695	1 587	(1 587)
Aktywa z tytułu umowy koncesyjnej	45 266	453	(453)
Kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązanie z tytułu faktoringu, obligacji (wartość nominalna/oprocentowanie)	122 670	(1 227)	1 227
Pochodne instrumenty finansowe	6 976	(70)	70
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		743	(743)
Podatek odroczony		141	(141)
Razem		602	(602)

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2015 roku	
		+ 100 pb (PLN, EUR)	- 100 pb (PLN, EUR)
Należności z tytułu dostaw i usług brutto (wartość bieżąca)	237 011		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (wartość bieżąca)	251 948		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty kaucje pod gwarancje bankowe (wartość nominalna/oprocentowanie)	267 182	2 672	(2 672)
Aktywa z tytułu umowy koncesyjnej	44 646	446	(446)
Kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązanie z tytułu faktoringu, obligacji (wartość nominalna/oprocentowanie)	111 267	(1 113)	1 113
Pochodne instrumenty finansowe	5 843	(58)	58
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		1 947	(1 947)
Podatek odroczony		370	(370)
Razem		1 577	(1 577)

Ryzyko kredytowe

Grupa stosuje politykę zawierania transakcji z kontrahentami o wysokiej wiarygodności i zweryfikowanej zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej dokonywana jest cyklicznie. W przypadku negatywnej oceny przyszłej zdolności kredytowej kontrahenta, spółki Grupy stosują adekwatne zabezpieczenia finansowe lub majątkowe mające na celu minimalizację ryzyka kredytowego. Służby finansowe monitorują na bieżąco stan należności ograniczając ryzyko nieściągalności. Wartość bilansowa aktywów finansowych wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiada maksymalnej ekspozycji Grupy Trakcja na ryzyko kredytowe (bez uwzględnienia zabezpieczeń). Ponieważ na dzień bilansowy 42% całkowitej kwoty należności Grupy stanowią należności od PKP PLK S.A. (31.12.2015: 27%) istnieje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Ujawnienia odnośnie należności z tytułu dostaw i usług przeterminowanych oraz dokonanych odpisów aktualizujących wartość należności przedstawiono w nocie 30.

Grupa współpracuje z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności. Wykorzystanie limitów kredytowych podlega regularnej kontroli. Wolne środki pieniężne lokowane są w kilku bankach celem uniknięcia koncentracji ryzyka dotyczącego środków płynnych.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe jest równa wartości bilansowej następujących instrumentów finansowych:

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	Wartość księgowa	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej	45 266	44 646
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności brutto poza budżetowymi	418 173	260 812
Kaucje pod gwarancje bankowe	9 896	15 747
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	148 799	251 435
Razem	622 133	572 640

Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa zarządza ryzykiem finansowym poprzez identyfikowanie, monitorowanie, raportowanie jego czynników, co ma na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu czynników ryzyka walutowego na przepływy pieniężne oraz wynik ekonomiczny Grupy. W Grupie instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej. Grupa dla celów ewidencyjnych wykorzystuje wyceny bankowe. Ponadto, Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń: swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego.

49. Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wszystkie pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej ze wskazaniem przyporządkowanego im poziomu hierarchii wartości godziwej.

Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej	Poziom 1		Poziom 2		Poziom 3	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	-	-	6 976	5 843	-	-
Nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	-	21 226	21 976
Nieruchomości biurowe	-	-	-	-	15 213	15 772
Nieruchomości gruntowe	-	-	-	-	2 185	2 287
Złóża kruszywa naturalnego	-	-	-	-	3 828	3 917

Założenia przyjęte przy ustalaniu wartości godziwych:

- poszczególnych kategorii instrumentów finansowych zostały opisane w nocie 48 Dodatkowych informacji i objaśnień,
- nieruchomości inwestycyjnych zostały opisane w nocie 23 Dodatkowych informacji i objaśnień.

50. Należności i zobowiązania warunkowe

Grupa ma należności i zobowiązania warunkowe z tytułu roszczeń prawnych powstających w wyniku normalnego toku działalności gospodarczej. Poniższa tabela prezentuje należności i zobowiązania warunkowe Grupy na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku.

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Należności warunkowe		
Od jednostek powiązanych z tytułu:	-	809
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	-	809
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	70 528	98 049
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	65 693	92 547
Weksli otrzymanych pod zabezpieczenie	4 835	5 502
Razem należności warunkowe	70 528	98 859
Zobowiązania warunkowe		
Od jednostek powiązanych z tytułu:	-	809
Udzielonych gwarancji i poręczeń	-	809
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	2 289 406	2 717 007
Udzielonych gwarancji i poręczeń	605 412	563 859
Weksli własnych	548 593	439 152
Hipoteki	152 057	151 067
Cesji wierzytelności	851 469	1 456 182
Cesji z polisy ubezpieczeniowej	48 412	41 586
Kaucji	14 280	28 419
Pozostałych zobowiązań	69 183	36 743
Razem zobowiązania warunkowe	2 289 406	2 717 816

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na rzecz pozostałych jednostek to głównie gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych (gwarancje należytego wykonania umowy, gwarancje usunięcia wad i usterek, gwarancje zwrotu zaliczki). Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek z Grupy. Weksle własne stanowią inną formę zabezpieczenia gwarancji bankowych, o których mowa powyżej. Po dniu bilansowym do dnia publikacji Grupa zawarła nowe umowy na gwarancje wadialne, należytego wykonania, zwrotu zaliczki na łączną kwotę 133 778 tys. zł.

Poza wyżej wymienionymi należnościami i zobowiązaniami warunkowymi Grupa na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadała należności warunkowe w wysokości 1 503 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 1 310 tys. zł) wynikające z podpisanych z pracownikami umów o pracę. W przypadku naruszenia przez menadżera jego obowiązków określonych w art. 1 Umowy o Zakazie Konkurencji, menadżer zapłaci na rzecz Grupy w trybie natychmiastowym bez jakiegokolwiek wypowiedzenia lub żądania ze strony Grupy karę umowną w wysokości równowartości w złotych polskich 25.000 EURO za każde naruszenie oraz równowartości w złotych polskich 1.000 EURO za każdy dzień, w którym takie naruszenie będzie miało miejsce lub będzie kontynuowane. Zobowiązania warunkowe wynikające z podpisanych z pracownikami umów o pracę, na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiły 8 265 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 8 672 tys. zł).

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (np. sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce i na Litwie powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym. Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na koniec 2016 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

51. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Grupa jest stroną umów leasingowych, w których występuje w roli leasingodawcy. Umowy te dotyczą wynajmu pomieszczeń w ramach posiadanych przez Grupę nieruchomości oraz dzierżawy nieruchomości złoza kruszywa

naturalnego. Leasingobiorca nie ma możliwości zakupu składników majątku objętych leasingiem po wygaśnięciu umowy.

Przyszłe łączne minimalne wpływy z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku kształtują się w następujący sposób:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
W okresie 1 roku	579	522
W okresie od 1 do 5 lat	3 050	3 000
Powyżej 5 lat	920	550
Razem	4 549	4 072

52. Umowy na usługi koncesjonowane

Umowa partnerstwa publiczno–prywatnego

Grupa zawarła umowy na usługi koncesjonowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego z udziałem koncesjodawcy (Litewskiego Urzędu Drogowego) i koncesjobjorcy (spółki zależnej od Emitenta-UAB Palangos aplinkkelis). Spółka Palangos aplinkkelis UAB („PAK”), została powołana w 2013 roku do realizacji zadania inwestycyjnego, jakim jest wybudowanie drogi oraz późniejsze jej utrzymanie w ramach umowy partnerstwa publiczno-prywatnego. 100% udziałowcem spółki PAK jest spółka Pletros investicijos UAB (należąca do Grupy Trakcja w 75,1% oraz do UAB Šiaulių plentas w 24,9 %). Obie te spółki zostały utworzone zgodnie z wymogami Litewskiej Administracji Drogowej i wymaganiami przetargu. Generalnym wykonawcą robót drogowych była spółka AB Kauno Tiltai (spółka zależna w Grupie Trakcja). Oprócz zewnętrznego źródła finansowania zadania (banku) spółka PAK otrzymała pożyczkę od spółki AB Kauno Tiltai i UAB Siauliu plentas.

Rozpoczęte utrzymanie drogi będzie realizowane na podstawie umowy przez spółkę AB Kauno Tiltai.

W okresie 2016 roku rozpoznano następujące kwoty z tytułu świadczenia usług budowlanych w ramach umowy koncesjonowanej w zamian za składnik aktywów finansowych:

- przychody ze sprzedaży w kwocie 973 tys. zł (2015 rok: 3 685 tys. zł);
- zysk netto w kwocie 1 024 tys. zł (2015 rok: -2 319 tys. zł).

Grupa rozpoznaje aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej. Poniższa tabela przedstawia zmianę aktywów finansowych z tytułu umowy koncesyjnej w trakcie roku obrotowego.

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	44 646	40 047
Zwiększenia	3 623	8 147
Nabywanie, założenie, zaciągnięcie	3 623	8 147
Zmniejszenia	(4 691)	(3 626)
Rozliczenie wynagrodzenia przekazanego koncesjobjorcy	(4 691)	(3 626)
Różnice kursowe z przeliczenia	1 688	79
Stan na koniec okresu	45 266	44 646

53. Istotne sprawy sądowe i sporne

Jednostka dominująca informuje, iż w grupie wierzytelności łączna wartość postępowań wynosi 136 781 184,44 zł, a w Grupie zobowiązań wynosi 5 205 986,84 zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku Jednostka dominująca była stroną postępowania, którego wartość pojedynczo stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Trakcji PRKil S.A.:

Sprawa dotycząca zawezwania do próby ugodowej o zwrot kosztów stałych poniesionych w dwóch okresach przedłużenia terminu wykonania Kontraktu złożonego przeciwko PKP PLK S.A. przez Konsorcjum, w skład

którego wchodzi Trakcja PRKil S.A. oraz Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie sp. z o. o.

Jednostka dominująca oraz Przedsiębiorstwo Napraw i Utrzymania Infrastruktury Kolejowej w Krakowie sp. z o. o. złożyły 2 grudnia 2016 r. wniosek o zawezwanie do próby ugodowej przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 65 848 167,00 zł w związku z przedłużeniem terminu realizacji umowy pod nazwą: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Podłęże – Bochnia w km 16,000 – 39,000 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III”. Szacunkowa wysokość roszczenia przysługującego bezpośrednio Spółce wynosi około 25 mln zł. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Inne postępowania z grupy wierzytelności:

Sprawa dotycząca zgłoszenia wierzytelności przysługującej od Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie (na dzień wszczęcia postępowania wartość sprawy przekraczała 10 % kapitałów własnych Spółki)

Jednostka dominująca połączyła się ze spółką Przedsiębiorstwo Robót Kolejowych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu. W wyniku tego połączenia następcą prawnym obu spółek jest Trakcja PRKil S.A. w Warszawie. W związku z ogłoszeniem przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie upadłości spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (dalej: „PNI”) z możliwością zawarcia układu, spółka Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu złożyła do sądu upadłościowego zgłoszenie wierzytelności Spółki z dnia 20 listopada 2012 roku. Zgłoszenie dotyczyło wierzytelności w łącznej kwocie 55 664 100,89 zł, obejmujących należność główną, odsetki wymagalne do dnia ogłoszenia upadłości oraz naliczone kary umowne.

Według wiedzy Jednostki dominującej, została sporządzona lista wierzytelności względem PNI. Wierzytelności Trakcji PRKil S.A. zostały uznane w wysokości 10 569 163,16 zł, w tym 10 274 533,87 zł z tytułu niezapłaconych faktur oraz 294 632,29 zł z tytułu odsetek za zwłokę w zapłacie. Odmówiono uznania należności z tytułu kar umownych i pozostałych roszczeń w łącznej kwocie 44 956 834,35 zł. Jednostka dominująca nie zgadza się z odmową uznania powyższej części wierzytelności, w związku z powyższym do sędziego - komisarza został wniesiony sprzeciw co do odmowy uznania wierzytelności w powyższym zakresie. Sąd odrzucił sprzeciw, w związku z czym Spółka złożyła do Sądu zażalenie, które zostało oddalone. W dniu 8 czerwca 2015 roku Spółka otrzymała zawiadomienie od syndyka masy upadłości o zmianie sposobu prowadzenia upadłości z układowego na likwidacyjne. Sprawa jest w toku i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Zgłoszenie wierzytelności do masy upadłości Projekt-Bud Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Jednostka dominująca informuje, że w dniu 10 marca 2015 roku postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie ogłoszona została upadłość Projekt-Bud Sp. z o.o. („Upadły”) z możliwością zawarcia układu. Spółka zgłosiła przysługujące jej wierzytelności od Upadłego w kwocie łącznej 9 708 613,62 zł. Na kwotę łączną zgłoszonych wierzytelności składają się wierzytelności z tytułu najmu lokomotyw wraz z wagonami, najmu sprzętu, umowy sprzedaży, wykonanych robót budowlanych i kary umownej naliczonej Upadłemu. W dniu 31 grudnia 2015 roku nastąpiła bezpośrednia zapłata kwoty 7 382 827,30 zł przez PKP PLK. W związku z powyższym na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółce przysługuje wierzytelność od Upadłego w kwocie 2 325 786,32 zł z tytułu naliczonej kary umownej.

Największe postępowanie z grupy zobowiązań:

Sprawa z powództwa Eiffage Polska Koleje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Eiffage Polska Koleje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie w dniu 15 maja 2015 roku wniosła pozew o zapłatę na kwotę 1 634 833,00 zł przeciwko Jednostce dominującej dochodząc zapłaty wynagrodzenia z tytułu poniesionych dodatkowych kosztów w przedłużonym czasie Umowy. Spółka złożyła odpowiedź na pozew, a obecnie sprawa jest w toku. Jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Inne postępowania:

Poza postępowaniami opisanymi powyżej, które są zawarte w kwotach podanych na początku noty w ramach Grupy prowadzone są także inne sprawy sporne:

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

Przed Sądem Okręgowym w Warszawie toczy się sprawa z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej Osiedle Lazurkowe przeciwko spółce o zapłatę kwoty 700 466,50 zł wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Spółka kwestionuje roszczenia zawarte w pozwie, w związku z tym złożyła odpowiedź na pozew. W 2015 roku została utworzona rezerwa na pokrycie tej kwoty. Sprawa jest w toku i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

AB Kauno Tiltai

Przeciwko Konsorcjum, w skład którego wchodzi Spółka zależna AB Kauno Tiltai, został skierowany pozew sądowy przez Inwestora AB Lietuvos geležinkeliai na łączną kwotę 66 313 797,20 zł (14 989 556,33 EUR). Inwestor wystąpił z roszczeniem przeciwko AB Kauno Tiltai o naliczenie kary umownej za opóźnienie w realizacji robót. Udział Grupy Trakcja w ewentualnych zobowiązaniach mogących wyniknąć z niniejszego postępowania wynosi 65 %. Obecnie w sprawie została wykonana ekspertyza i wyznaczono termin rozprawy na 20 kwietnia 2017 r. W wyniku analizy ryzyk związanych z trwającym postępowaniem sądowym Grupa w roku 2015 utworzyła rezerwę związaną z tym postępowaniem. Grupa na dzień 30 czerwca 2016 roku postanowiła o utrzymaniu rezerwy na niezmienionym poziomie od dnia 31 grudnia 2015 roku. Grupa odstąpiła od dokonywania pozostałych ujawnień dotyczących niniejszej sprawy sądowej powołując się na paragraf 92 MSR 37.

54. Dywidendy wypłacone i zadeklarowane

W okresie 2016 roku nastąpiła wypłata dywidendy przez Spółkę Trakcja PRKil S.A.

W dniu 16 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę, aby zysk Spółki za rok 2015 w wysokości 35 161 377,61 złotych przeznaczyć:

- w kwocie 17 475 846,32 złotych (tj. 0,34 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy,
- w kwocie 17 685 531,29 złotych na kapitał zapasowy.

Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 51 399 548.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ustaliło dzień dywidendy na 24 czerwca 2016 roku, a dzień wypłaty dywidendy na 8 lipca 2016 roku.

55. Aktywa oddane pod zabezpieczenie

Aktywa oddane pod zabezpieczenie:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Rzeczowe aktywa trwałe	78 604	73 106
Nieruchomości inwestycyjne	-	-
Zapasy	10 344	28 191
Kaucje	14 665	22 190
Należności	94 023	19 851
Środki pieniężne	108 929	82 169
Razem	306 564	225 507

Zastawowi podlegają również:

- 50% udziałów w spółce zależnej BTW (wartość ustanowionego zabezpieczenia wynosi 11 754 tys. zł);
- udziały w spółce zależnej UAB Kelda znajdującej się w Grupie AB Kauno Tiltai (wartość ustanowionego zabezpieczenia wynosi 377 tys. EUR);
- udziały w spółce zależnej UAB Palangos aplinkkelis znajdującej się w Grupie AB Kauno Tiltai (wartość ustanowionego zabezpieczenia wynosi 1 203 tys. EUR).

56. Informacja o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej

Działalność zaniechana nie wystąpiła w Grupie na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku.

57. Informacje na temat podmiotów powiązanych

W 2016 roku spółki Grupy nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe. Transakcje dokonywane przez Spółkę dominującą oraz spółki od niej zależne (podmioty powiązane) są transakcjami zawieranymi na warunkach rynkowych a ich charakter wynika z bieżącej działalności prowadzonej przez Jednostkę dominującą i spółki od niej zależne.

Transakcje między Spółką a jej jednostkami zależnymi będącymi stronami powiązanymi Spółki zostały wyeliminowane w trakcie konsolidacji i nie wykazano ich w niniejszej notce. Szczegółowe informacje o transakcjach między Grupą a pozostałymi stronami powiązanymi przedstawiono poniżej.

Łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązаныmi za dany rok obrotowy:

Podmioty powiązane	Okres	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Przychody z tytułu odsetek	Koszty z tytułu odsetek	Przychody finansowe z tyt. różnic kurs. i inne	Koszty finansowe z tyt. różnic kurs. i inne
Akcjonariusze Jednostki dominującej:							
COMSA S.A.	1.01.16-31.12.16	12 820	1 801	-	-	-	-
	1.01.15-31.12.15	-	1 760	-	-	-	-
Wspólne przedsięwzięcia:							
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	1.01.16-31.12.16	1 022	5 107	-	-	-	-
	1.01.15-31.12.15	981	5 198	-	-	-	-
Razem	1.01.16-31.12.16	13 842	6 908	-	-	-	-
	1.01.15-31.12.15	981	6 958	-	-	-	-

W trakcie roku obrotowego zakończonego w dniu 31 grudnia 2016 roku Grupa sprawowała wspólną kontrolę nad BTW klasyfikując spółkę jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11 i konsolidowała wyniki BTW metodą praw własności. Grupa objęła pełną kontrolę nad BTW na dzień 30 grudnia 2016 roku i na ten dzień wszystkie salda pomiędzy spółkami Grupy a BTW zostały w całości wyeliminowane zgodnie z obowiązującymi zasadami konsolidacji metodą pełną.

Należności i zobowiązań od/wobec podmiotów powiązanych na koniec danego roku obrotowego:

Podmioty powiązane	Dzień bilansowy	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	Udzielone pożyczki	Pożyczki otrzymane
Akcjonariusze Jednostki dominującej:					
COMSA S.A.	31.12.2016	5 798	831	-	-
	31.12.2015	-	1 011	-	-
Wspólne przedsięwzięcia:					
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	31.12.2015	194	1 484	-	-
Razem	31.12.2016	5 798	831	-	-
	31.12.2015	194	2 495	-	-

Jednostka dominująca podpisała ze swoim akcjonariuszem: COMSA S.A. umowę polegającą na udzieleniu jej licencji na cały know-how techniczny oraz znak towarowy, a także udostępnienie dóbr niematerialnych w postaci: kompetencji, znajomości branży, wiedzy eksperckiej w zakresie organizacyjnym, operacyjnym, handlowym, technologicznym posiadanych przez COMSA S.A. Umowa została zawarta na warunkach rynkowych. Wynagrodzenie za świadczenie powyższych usług przez COMSA S.A. wyniosło w 2016 roku 1 801 tys. zł.

Kwoty nieuregulowanych płatności nie są zabezpieczone i zostaną rozliczone w środkach pieniężnych. Nie udzielono i nie otrzymano żadnych gwarancji. W okresie obrachunkowym nie ujęto kosztów z tytułu należności wątpliwych i zagrożonych wynikających z transakcji ze stronami powiązаныmi.

58. Informacja dotycząca świadczeń dla kluczowego personelu

Zarząd Jednostki dominującej stanowi kluczową kadrę zarządzającą Grupy.

Wynagrodzenie Zarządu Jednostki dominującej zostało zaprezentowane w poniższym zestawieniu.

Wynagrodzenie Zarządu Spółki	Rok obrotowy zakończony			
	31.12.2016 Badane		31.12.2015 Przekształcone	
	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych
Płace i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze	3 942	1 802	7 462	1 746
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	92	639	-
Pozostałe świadczenia długoterminowe	-	-	-	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-	4 439	-
Płatności na bazie akcji	-	-	-	-
Razem	3 942	1 894	12 540	1 746

Szczegóły umów zawartych z osobami zarządzającymi zostały opisane w punkcie 5.10 natomiast dodatkowe informacje na temat wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej znajdują się w punkcie 5.9 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Trakcja za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Członkowie Zarządu Trakcji PRKiI nie byli akcjonariuszami lub udziałowcami kontrolującymi, współkontrolującymi lub mającymi znaczący wpływ na podmioty spoza Grupy Trakcja.

W roku 2016 i 2015 Jednostka dominująca nie zawarła istotnych transakcji z kadrą kierowniczą Grupy. W 2016 roku nie zostały udzielone żadne pożyczki członkom Zarządu ani członkom Rady Nadzorczej Trakcja PRKiI.

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej:

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej Spółki	Rok obrotowy zakończony			
	31.12.2016 Badane		31.12.2015 Przekształcone	
	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych
Płace i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze	578	262	378	512
Razem	578	262	378	512

59. Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego oraz następujące po dniu bilansowym

Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego zostały szczegółowo opisane w nocie 2.4 Sprawozdania z działalności Grupy za rok 2016. Po dniu bilansowym do dnia sporządzenia niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, to jest do dnia 21 marca 2017 roku, nie wystąpiły zdarzenia, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych roku obrotowego.

Wydarzenia po dacie bilansowej

Istotne wydarzenia po dacie bilansowej	RB
Znaczące umowy	
20.01.2017 r. Spółka zawarła jako Lider konsorcjum umowę z PKP PLK S.A. na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu: „Prace na liniach kolejowych nr 140, 148, 157, 159, 173, 689, 691 na odcinku Chybie – Żory – Rybnik – Nędza / Turze” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) 5.2-5 o wartości netto 373,7 mln zł. Planowany udział Emitenta wynosi 124,5 mln zł. netto. Prace mają być zrealizowane w ciągu 30 miesięcy od daty podpisania umowy.	2/2017
Pozostałe	
9.01.2017 r. Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2017 r.	1/2017
15.03.2017 w wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości firmy (tzw. goodwill) przypisanej do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w którego skład wchodzi następujące spółki zależne: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Białystok S.A., Zarząd podjął decyzję o konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość tego aktywa w skonsolidowanym bilansie Grupy Trakcja w wysokości 11 799 tys. zł., który rozpoznano w skonsolidowanym wyniku 2016 roku.	3/2017

Po dniu bilansowym, w dniu 9 lutego 2017 roku została utworzona spółka zależna ТРАКЦІЯ УКРАЇНА („Trakcja Ukraina” Sp. z o.o.) na Ukrainie z siedzibą w Dnipro, której większościowym udziałowcem jest PDM Białystok S.A. zaś spółka Trakcja PRKil S.A. utworzyła z dniem 3 marca 2017 roku oddział swojej spółki na Ukrainie.

60. Sprawozdanie finansowe w warunkach wysokiej inflacji

Skumulowana średnioroczna stopa inflacji za ostatnie 3 lata dla każdego z okresów objętych niniejszymi skonsolidowanymi informacjami finansowymi nie przekroczyła wartości 100%, dlatego nie wystąpiła konieczność przekształcenia sprawozdań finansowych o wskaźnik zmian cen.

61. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w Grupie kształtowało się następująco:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Badane
Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie sprawozdawczym:		
Zarząd Jednostki dominującej	5	5
Zarząd jednostek z Grupy	15	12
Administracja	223	220
Dział sprzedaży	35	33
Pion produkcji	1 044	951
Pozostali	769	687
Razem	2 091	1 908

Zatrudnienie w Grupie na dzień 31 grudnia 2016 roku kształtowało się następująco:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Zatrudnienie w Grupie na dzień bilansowy:		
Zarząd Jednostki dominującej	3	5
Zarząd jednostek z Grupy	13	12
Administracja	228	214
Dział sprzedaży	92	97
Pion produkcji	918	882
Pozostali	708	692
Razem	1 962	1 902

62. Aktywa ZFŚS oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy.

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań, kosztów oraz saldo netto skompensowanych aktywów i zobowiązań Funduszu:

	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Pożyczki udzielone pracownikom	676	906
Środki pieniężne	928	781
RMK	(21)	-
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(1 331)	(1 237)
Saldo po skompensowaniu	251	450
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	1 364	1 235

63. Informacja o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta.

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Trakcja PRKil podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań Grupy i Jednostki dominującej jest Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 22.

W dniu 29 lipca 2016 roku, Jednostka dominująca zawarła umowę z Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. na:

- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 30 czerwca 2016 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości;
- badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości.

Umowa została zawarta na okres wykonania przedmiotu umowy.

Wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Trakcja jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy.

Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz Grupy przedstawia poniższa tabela:

	Rok obrotowy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
	Badane	Przekształcone
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	194	185
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	72	68
Z tytułu innych umów	5	40
Razem	271	293

Warszawa, 21 marca 2017 roku

Jarosław Tomaszewski

Prezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

Sporządzający sprawozdanie:

Sławomir Krysiński

Dyrektor ds. Sprawozdawczości Finansowej
Grupy Trakcja

**GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA
WARSZAWA, UL. ŻŁOTA 59**

**SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2016**

**WRAZ
Z OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA
I
RAPORTEM Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	3
RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA ZA ROK OBROTOWY 2016.....	6
I. INFORMACJE OGÓLNE	6
1. Dane identyfikujące badaną Spółkę Dominującą.....	6
2. Struktura Grupy Kapitałowej.....	7
3. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy	8
4. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie.....	8
5. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki Dominującej	9
II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	10
III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE.....	11
1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	11
2. Dokumentacja konsolidacyjna.....	11
3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, skonsolidowanego zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej	12
IV. UWAGI KOŃCOWE	13
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK OBROTOWY 2016	
1. Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z dochodów całkowitych	
2. Skonsolidowany bilans	
3. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych	
4. Zestawienie zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych	
5. Informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające	
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ ZA ROK OBROTOWY 2016	

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Trakcja PRKII S.A.

Sprawozdanie z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Trakcja (zwanej dalej „Grupą Kapitałową”), w której jednostką dominującą jest Trakcja PRKII S.A. (zwana dalej „Spółką Dominującą”) z siedzibą w Warszawie przy ulicy Złotej 59. Na sprawozdanie to składają się: skonsolidowany bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, zestawienie zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych oraz skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Odpowiedzialność kierownika Spółki Dominującej i osób sprawujących nadzór za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki Dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Spółki Dominującej jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości”, Zarząd Spółki Dominującej oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 roku z późniejszymi zmianami. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Spółkę Dominującą skonsolidowanego sprawozdania finansowego w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii o skuteczności kontroli wewnętrznej Spółki Dominującej. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Spółki Dominującej wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia opinii z badania.

Opinia o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2016 roku, oraz jej wynik finansowy i przepływy pieniężne za rok obrotowy od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości Spółki Dominującej,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa oraz postanowieniami statutu Spółki Dominującej.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej zgodnie z Ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Spółki Dominującej. Ponadto Zarząd Spółki Dominującej oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotne zniekształcenia.

Naszym zdaniem informacja zawarte w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej uwzględniają postanowienia art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności Grupy Kapitałowej istotnych zniekształceń.

Oświadczenie jednostki dominującej o stosowaniu ładu korporacyjnego

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem było również zapoznanie się z oświadczeniem Spółki Dominującej o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Spółka Dominująca zawarła informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 z późniejszymi zmianami) lub regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Maciej Krasoń
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 10149

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Maciej Krasoń – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 21 marca 2017 roku

**RAPORT Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA
ZA ROK OBROTOWY 2016**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące badaną Spółkę Dominującą

Spółka Dominująca działa pod firmą Trakcja PRKiI S.A. (dalej „Spółka Dominująca”). Siedzibą Spółki Dominującej jest Warszawa, ul. Złota 59.

Spółka Dominująca prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej. Spółka Dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000084266. Spółka Dominująca posiada numer identyfikacji podatkowej NIP: 5250002439. Urząd Statystyczny nadał Spółce Dominującej REGON o numerze: 010952900.

Spółka Dominująca działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Kapitał zakładowy Spółki Dominującej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 41.120 tys. zł i dzielił się na 51.399.548 akcji o wartości nominalnej 0,80 zł każda.

W skład Zarządu Spółki Dominującej na dzień wydania opinii wchodził:

- Jarosław Tomaszewski - Prezes Zarządu,
- Marek Kacprzak - Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Nogalski - Wiceprezes Zarządu.

W badanym okresie oraz do dnia wydania opinii wystąpiły następujące zmiany w składzie Zarządu Spółki Dominującej:

- w dniu 6 września 2016 roku Nerijus Eidukevicius złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki ze skutkiem na dzień 8 września 2016 roku,
- w dniu 30 grudnia 2016 roku Sławomir Raczyński złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki i jego mandat wygasł w tym samym dniu.

Według stanu na dzień 16 czerwca 2016 roku (data ostatniego Zgromadzenia Akcjonariuszy) wśród akcjonariuszy Spółki Dominującej znajdowali się:

- COMSA S.A. - 30,82% akcji,
- Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny - 9,73% akcji,
- Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień” - 9,41% akcji,
- Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK - 5,00% akcji,
- pozostali akcjonariusze - 45,04% akcji.

W roku obrotowym nie wystąpiły zmiany w kapitale zakładowym Spółki Dominującej.

Po dniu bilansowym nie nastąpiły żadne zmiany w kapitale zakładowym Spółki Dominującej.

2. Struktura Grupy Kapitałowej

Informacje na temat jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Trakcja na dzień 31 grudnia 2016 zostały przedstawione w nocie 2 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Trakcja za rok obrotowy 2016.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym na dzień 31 grudnia 2016 roku objęte zostały następujące spółki:

a) Spółka Dominująca – Trakcja PRKII S.A.

Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Spółki Dominującej za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku. W wyniku przeprowadzonego badania wydaliśmy w dniu 21 marca 2017 roku opinię bez zastrzeżeń.

b) Spółki objęte konsolidacją metodą pełną:

Nazwa i siedziba spółki	Udział w kapitale (w %)	Podmiot przeprowadzający badanie sprawozdania finansowego i rodzaj wydanej opinii	Dzień bilansowy konsolidowanej jednostki
P.E.U.I.M. Sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku	99,70	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. Do dnia wydania tego raportu audytor podmiotu nie wydał opinii	31 grudnia 2016
Dalba Sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku	100,00	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
PDM Białystok S.A. z siedzibą w Białymstoku	94,62	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. Do dnia wydania tego raportu audytor podmiotu nie wydał opinii	31 grudnia 2016
PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	100,00	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. Do dnia wydania tego raportu audytor podmiotu nie wydał opinii	31 grudnia 2016
Torprojekt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	82,35	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu	100,00	Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. Do dnia wydania tego raportu audytor podmiotu nie wydał opinii	31 grudnia 2016
AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kownie	98,09	BDO auditas ir apskaita, UAB. Do dnia wydania tego raportu audytor podmiotu nie wydał opinii	31 grudnia 2016
UAB Kelda z siedzibą w Vievis	83,45	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
UAB Verkšionu karjeras z siedzibą w Bagoteliu	84,21	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
UAB Taurakelis z siedzibą w Turage	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
UAB Kedainiu Automobiliu Keliai z siedzibą w Kedainiai	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
UAB Pletros investicjos z siedzibą w Wilnie	73,67	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
UAB Palangos aplinkkelis z siedzibą w Wilnie	73,67	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
AB Kauno Tiltal TUB konsorciumas Tiltra z siedzibą w Kownie	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

AB Kauno Tiltai Latvija skyrius z siedzibą w Rezekne	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
AB Kauno Tiltai Sverige z siedzibą w Malmo	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
UAB „Transporto Infrastruktura” z siedzibą w Wilnie	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
AB Kauno Tiltai Oddział w Polsce	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
AB Kauno Tiltai TUB Konsorciumas Tiltra Oddział w Polsce z siedzibą w Białymstoku	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
AB Kauno Tiltai Oddział na Białorusi z siedzibą w Mińsku	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016
AB Kauno Tiltai Oddział w Szwecji z siedzibą w Norsborg	98,09	Brak obowiązku badania	31 grudnia 2016

W badanym roku obrotowym Spółka Dominująca włączyła do konsolidacji AB Kauno Tiltai Oddział w Szwecji z siedzibą w Norsborg. Ponadto spółka Bahn Technik Wrocław od dnia 31 grudnia 2016 roku jest konsolidowana metodą pełną.

3. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Grupy Kapitałowej w 2015 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 51.758 tys. zł. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2015 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. Biegły rewident wydał o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń.

Walne Zgromadzenie zatwierdzające skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 odbyło się w dniu 16 czerwca 2016 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 czerwca 2016 roku.

4. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 29 lipca 2016 roku, zawartej pomiędzy Spółką Dominującą a firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 22, wpisana na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta Macieja Krasonia (nr ewidencyjny 10149) w siedzibie Spółki Dominującej w dniach od w dniach od 28 listopada do 9 grudnia 2016 roku, od 20 lutego do 17 marca 2017 roku oraz poza siedzibą Spółki Dominującej do dnia wydania niniejszej opinii.

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1000 z późniejszymi zmianami) do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej.

5. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki Dominującej

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania.

Podmiotowi uprawnionemu i kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Spółki Dominującej z dnia 21 marca 2017 roku.

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego bilansu oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Grupy Kapitałowej, jej sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za rok ubiegły.

<u>Podstawowe dane finansowe pochodzące ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat (w tys. zł)</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Przychody ze sprzedaży	1.381.173	1.329.180
Koszty działalności operacyjnej	1.300.438	1.240.309
Wynik na działalności operacyjnej	73.792	76.726
Zysk (strata) netto	56.332	51.758
Dochody całkowite	68.035	52.041
<u>Podstawowe dane finansowe pochodzące ze skonsolidowanego bilansu (w tys. zł)</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Zapasy	75.861	84.828
Należności z tytułu dostaw i usług	387.358	234.546
Aktywa obrotowe	675.008	623.143
Suma aktywów	1.396.733	1.306.357*
Kapitał (fundusz) własny	775.967	726.291
Zobowiązania krótkoterminowe (w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne)	466.856	458.937
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	285.200	271.316
Suma zobowiązań i rezerw	620.766	580.066*
<u>Wskaźniki rentowności i efektywności</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
- rentowność sprzedaży	5%	6%
- rentowność netto kapitału własnego	8%	8%
- wskaźnik rotacji majątku	0,99	1,02
- wskaźnik rotacji należności w dniach	81	100
- wskaźnik rotacji zobowiązań w dniach	77	92
- wskaźnik rotacji zapasów w dniach	22	21
<u>Płynność/Kapitał obrotowy netto</u>		
- stopa zadłużenia	44%	44%
- stopień pokrycia majątku kapitałem własnym	56%	56%
- kapitał obrotowy netto (w tys. zł)	208.152	164.206
- wskaźnik płynności	1,45	1,36
- wskaźnik podwyższonej płynności	1,28	1,17

* Suma aktywów i długoterminowych rezerw uległa zmianie od ubiegłego roku o dokonaną bilansową korektę dotyczącą prezentowania per saldo aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2016 następujących tendencji:

- spadek rentowności sprzedaży,
- brak zmiany rentowności netto kapitału własnego,
- spadek wskaźnika rotacji majątku,
- spadek wskaźników rotacji należności i zobowiązań,
- wzrost wskaźnika rotacji zapasów,
- brak zmiany stopy zadłużenia oraz pokrycia majątku kapitałem własnym,
- wzrost wartości kapitału obrotowego netto,
- wzrost wskaźnika płynności oraz podwyższonej płynności.

III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE**1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego**

Badane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku i obejmuje:

- skonsolidowany bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2016 roku, który po stronie aktywów oraz po stronie kapitałów własnych i zobowiązań wykazuje sumę 1.396.733 tys. zł,
- skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujący zysk netto w kwocie 56.332 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z dochodów całkowitych za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące całkowity dochód ogółem w kwocie 68.035 tys. zł,
- zestawienie zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 49.676 tys. zł,
- skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujący zmniejszenie stanu środków pieniężnych o kwotę 104.957 tys. zł,
- informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Badanie objęło okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku i polegało głównie na:

- badaniu prawidłowości i rzetelności przygotowanego przez Zarząd Spółki Dominującej skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
- badaniu dokumentacji konsolidacyjnej,
- ocenie prawidłowości zastosowanych w trakcie konsolidacji metod i procedur konsolidacyjnych,
- przeglądzie sporządzonych przez innych biegłych rewidentów opinii i raportów z badania sprawozdań finansowych spółek zależnych i stowarzyszonych, podlegających konsolidacji.

2. Dokumentacja konsolidacyjna

Spółka Dominująca przedstawiła dokumentację konsolidacyjną obejmującą:

- sprawozdania finansowe jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym,
- sprawozdania finansowe jednostek podporządkowanych dostosowane do zasad (polityki) rachunkowości obowiązujących przy konsolidacji,
- sprawozdania finansowe jednostek podporządkowanych przeliczane na walutę polską,
- korekty i wyłączenia dokonywane w celu konsolidacji, niezbędne do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
- obliczenia wartości godziwej aktywów netto jednostek podporządkowanych,
- obliczenia wartości firmy oraz zysku z tytułu okazyjnego nabycia, jak również odpisów wartości firmy z tytułu utraty wartości,
- obliczenia udziałów niedających kontroli,
- obliczenia różnic kursowych z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych, wyrażonych w walutach obcych.

Konsolidacja sprawozdań Grupy Kapitałowej, w odniesieniu do jednostek zależnych, została przeprowadzona metodą pełną przez sumowanie w pełnej wysokości wszystkich odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych Spółki Dominującej i jednostek zależnych objętych konsolidacją.

W odniesieniu do jednostek stowarzyszonych zastosowano metodę praw własności. Wartość udziału Spółki Dominującej w jednostce stowarzyszonej skorygowano o przypadające na rzecz Spółki Dominującej zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego jednostki stowarzyszonej, które nastąpiły w ciągu okresu objętego konsolidacją oraz pomniejszono o należne od tych jednostek dywidendy.

Spółka Dominująca sporządzająca sprawozdanie skonsolidowane nie stosowała istotnych uproszczeń i odstępstw od przyjętych zasad konsolidacji w stosunku do kontrolowanych jednostek.

3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, skonsolidowanego zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej

Spółka Dominująca potwierdziła kontynuację działalności przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Istotne zasady wyceny aktywów, kapitałów własnych i zobowiązań, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały opisane w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka Dominująca sporządziła dodatkowe informacje i objaśnienia w postaci not tabelarycznych do poszczególnych pozycji skonsolidowanego bilansu, skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz opisów słownych zgodnie z zasadami zawartymi w MSSF.

Spółka Dominująca sporządziła skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym zgodnie z wymaganiami przewidzianymi przez MSSF.

Zarząd Spółki Dominującej sporządził i załączył do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej w roku obrotowym 2016. Sprawozdanie z działalności zawiera informacje wymagane przez art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami). Dokonaliśmy sprawdzenia tego sprawozdania w zakresie ujawnionych w nim informacji, których bezpośrednim źródłem jest zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Oświadczenia Zarządu

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident otrzymali od Zarządu Spółki Dominującej pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż Grupa Kapitałowa przestrzegała przepisów prawa.

Maciej Krasoń
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 10149

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Maciej Krasoń – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 21 marca 2017 roku